

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

4

MANİSA'NIN SOMA İLÇESİNDE BAŞTA 13 MAYIS 2014 TARİHİNDE OLMAK ÜZERE MEYDANA GELEN MADEN KAZALARININ ARAŞTIRILARAK BU SEKTÖRDE ALINMASI GEREKEN İŞ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ TEDBİRLERİNİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

23 Temmuz 2014 Çarşamba

MANİSA'NIN SOMA İLÇESİNDE BAŞTA 13 MAYIS 2014 TARİHİNDE OLMAK ÜZERE MEYDANA GELEN MADEN KAZALARININ ARAŞTIRILARAK BU SEKTÖRDE ALINMASI GEREKEN İŞ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ TEDBİRLERİNİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

23 Temmuz 2014 Çarşamba

---0---

K O N U

Sayfa

Manisa-Soma maden kazası ile ilgili olarak; Soma Kömür AŞ'nin önceki Müessesesi Müdürü Süleyman SARI'nın sunumu

1:41

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:41

Süleyman SARI (SOMA Kömür İşletmeleri AŞ Müessesesi Eski Müdürü)	1:3, 4:6, 7:8, 9:10, 10:12, 14:16, 16:17, 20:22, 24:25, 26:29, 30
Hasan ÖREN (Manisa)	3, 18, 24, 27:29, 33
Yılmaz TUNÇ (Bartın)	3:4, 33:34
Namık HAVUTÇA (Balıkesir)	7, 29, 33, 38:40
Erkan AKÇAY (Manisa)	8, 10:11, 22:24, 32, 36, 41
Muzaffer YURTTAŞ (Manisa)	8, 34:35
Faysal SARIYILDIZ (Şirnak)	12:13, 16
Necati ÖZENSOY (Bursa)	13:14, 30:31, 37:38
Sakine ÖZ (Manisa)	17:18
Şebnem DÜZGÜN (Prof. Dr.)	18:19
Selçuk ÖZDAĞ (Manisa)	19:20, 35
Bahriyar ÜNVER (Hacettepe Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr.)	25, 30
Vural KAVUNCU (Kütahya)	25:26, 35
Nesrin ULEMA (İzmir)	36:37
Ali AYDINLIOĞLU (Balıkesir)	41

Açılma Saati: 14.40

Kapanma Saati: 18.13

BİRİNCİ OTURUM

23 Temmuz 2014 Çarşamba

Açılma Saati: 14.40

BAŞKAN: Ali Rıza ALABOYUN (Aksaray)

BAŞKAN VEKİLİ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

SÖZCÜ: Ali AYDINLIOĞLU (Balıkesir)

KÂTİP: Fatoş GÜRKAN (Adana)

-----0-----

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli misafirler, değerli basın mensupları; toplantı yeter sayımız vardır, toplantımızı açıyorum.

Bugün toplantımızda Soma Kömür AŞ'nin bir önceki Müessese Müdürü Süleyman Sarı'yı dinleyeceğiz. Onun Soma AŞ'yle ilgili tecrübelerini, ocakla ilgili görüşlerini, orada yaşamış oldukları sorunları paylaşacağız.

Buraya Alp Bey'i de davet etmiştik. Rahatsızlığı nedeniyle gelemeyeceğini belirtti ve aynı zamanda mevcut çalışan yönetimden Akın Çelik, Ertan Ersoy ve Ramazan Doğru Aliğa Kapalı Cezaevinde bulunuyorlar, bunlarla birlikte Can Gürkan, Hilmi Kazık, İsmail Adalı, Mehmet Ali Günay Çelik ve Yasin Kurnaz'ı da dinlemek üzere Adalet Bakanlığımıza gerekli müracaatımızı da yaptık. Bunları da dinledikten sonra sanıyorum ekim ayı içerisinde de Alp Bey'i ayrıca misafir edeceğiz.

Bu çerçevede ben ilk sözü, Soma AŞ'nin müessese müdürü Süleyman Sarı'ya veriyorum.

Yarım saat içerisinde bizimle konularınızı paylaşırsanız, daha sonra soru-cevap şeklinde toplantımıza devam edeceğiz.

Söz sizde Süleyman Bey, buyurun.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Şimdi, tabii Başkanım böyle bir konuda sizlerin karşısında olmak bizleri son derece, hem mesleki hem insani anlamda çok yaralamış vaziyette. Yani, burada bu ocağa bir sabotaj yapsanız bu kadar insanı öldüremezsiniz. Konuşmamda da dağınıklık olabilir o yüzden şimdiden özür diliyorum.

Ben yaklaşık yirmi dört yıllık maden mühendisi olarak çalışıyorum. Bunun tamamı da yer altı kömür madenciliğindedir. Kısmen Ankara Beypazarı'nda -tabii soda dediğimiz- Trona'nın iş güvenliği başmühendisliğini yaptım, onun dışındaki tamamı kömür madenciliğiyle ilgilidir ve bunun işçiliğinden artık müdürlüğüne kadar hemen hemen her türlü işi bu konuda yaptım.

2005 yılında eylül ayında Soma Kömür İşletmesinde çalışmaya başladım. Bundan bir önceki yerim Ankara Çayırhan Projesi'ydi. Ankara Çayırhan Projesi'nde, o ilk yıllarında Almanlarla beraber -projenin sorumluluğu Almanlardaydı- iş güvenliği baş mühendisi olarak çalıştım. Yani orada hiçbir şey öğrenmediysem Almanların bu işe bakış açısını öğrendim diye bu işi özetleyebilirim. Madencilik anlamında da orada yani iki konu var özellikle kömür yangınlarıyla ilgili belki literatüre de girmemiş olan. Havalandırmayla ocak yangınlarının önlenmesi artı Beypazarı Trona İşletmesinde de basınç altındaki metanla birlikte salamura degajını sondajla önlemiştir.

2005 yılından 2009 yılına kadar Soma bölgesindeki Geventepe İşletmesinde işe başladım. 2009 yılına kadar burada çalıştıktan sonra Geventepe İşletmesindeki sahanın darlığı nedeniyle 2 pano kalmıştı. Yer altındaki -biliyorsunuz- pano yangınları risklerden dolayı işçilere yer açmak düşüncesiyle Eynez İşletmesine talip olundu, TKİ'nin devriyle birlikte de bu işletme devralındı yani oradaki devralmanın asıl sebebi 3 bine yakın Geventepe'de çalışan vardı, bunları istihdam etme olanağı yoktu daha sonraki yıllarda. O yüzden Eynez'deki işletmeye talip olunarak bu bölgedeki firmanın da rızasıyla bu Eynez İşletmesi devralındı. Eynez İşletmesi benim daha önceki komşu işletme dediğimiz HÜSTAŞ AŞ'de vardiya mühendisi, ocak mühendisi, üretim başmühendisi gibi konularda çalışmamdan dolayı Eynez İşletme Müdürü olarak devralma işleminin hemen arkasından... Devir işlemlerinin büyük bölümünde de bulundum. İşletmeyi devraldığımızda yaklaşık 700 çalışan vardı, işte burada dile getirdiğimiz iyileştirmeler yapıldıktan sonra orada işçilerin işe adaptasyonu, motivasyonu sağlanmış oldu. Bu Soma Havzası -biliyorsunuz- kalın damar yapısına sahiptir, o yüzden ocak yangınları ocağın ya da işletmelerin en temel problemlerinden birisidir. Bunun çözümünü de yer üstü santrallerinden kazan altı külü dediğimiz külü suyla karıştırarak ocaktaki belli noktalara, bildiğiniz noktalara sevk etmek suretiyle ocak yangınlarının bu şekilde üstesinden gelmiştik.

Devraldığımızda da iki ayak vardı, kızışmalar vardı, kapattık onları, tamamıyla külle doldurduk. Eski açıklıkları da, doldurulmamış açıkları hatta şlam verilmeye başlanmıştı, onları falan kestirdik daha önceki işletme döneminde. Onları kestirdik çünkü daha tehlikeli olabilecek diye külle doldurduk. Yeterli değildi kül verme işlemi, ikinci hat tesisler çekildi. Hemen hemen yirmi dört saat aralıksız o eski boşluklar ve yeni açtığımız boşluklar bu şekilde mücadele yoluyla normal ocak çalışma temposuna girdi.

Şimdi, ocağı biz devraldığımızda ocağın bir hava çıkışı bir de hava girişi vardı. 2010 yılının başında hemen ocağın ikinci bir hava girişini yer üstünden açmaya başladık. Ocak içinden de ayrı bir noktadan ikinci bir hava çıkış yolunu açtık, ikinci bir kaçamak yolu dedik. Bunlar da yedi sekiz aylık gibi bir sürede bitirildi.

Ocaktan çıkışta personel nakliyle ilgili mekanik bir düzen yoktu ya da yeterince yoktu diyeyim. Bunun için 500 metrelik nakliye bandı kurduk, sırf işçileri, çalışanları mesai bitiminde yer üstüne çıkartmak için. O dönemde kuruldu -üç aylık bir dönemdi yanılmıyorsa- hemen devralma işlemi biter bitmez.

Kasım 2009 yılında tam mekanize bir üretim ayağına başladık ve Mart 2010 yılı sonunda bu ayağı hemen hemen çok problem olmadan bitirdik ve bu Soma Havzası'nda -Bahtiyar Hocam aynı bölgede çalışmıştır- bana göre madencilik anlamında bir devrimdi yani Soma Havzası'na tam mekanize bir üretim ayağını çalışmak, bunu problemsiz şekilde bitirip sökmek bir devrim. Bu hepimize bir moral kaynağı oldu, özellikle bu işi yapan işçi, ustabaşı, mühendis, başmühendiste bir moral kaynağı oldu. Bu işin buralarda da olabileceği... Daha önce denenmesine rağmen, birtakım şeylerden dolayı olmamasına rağmen. Ona istinaden Alp Bey'in ocağı ziyaretinde bu da masaya yatırıldı. Alp Bey'in bu konulara yatkın olmasından dolayı özellikle bundan sonraki projelerin tamamında -bunu direkt ifade etmiştir- çok zorunlu hâllerin dışında üretim planlamaların tamamının mekanize ayakla yapılması konusunda ilgili bir karar almıştı ve bununla ilgili de işletmeye 5 adet tam mekanize üretim ayağı tesisatı alındı yurt dışından. Bunların bir kısmı kullanılmaya başlandı, hâlâ atıl vaziyette olanlar vardı.

Şimdi, geçmişe tabi baktığımızda aslında bizim kafamızdaki iyi olan şeylerin hepsini bitirdi bu felaket. İyi yaptığımız şeyler aslında bayağı varmış yani 2010 yılında mesela bir yaşam odası yapmıştık ve öyle ki insanların ihtiyaçlarının tamamını, tuvaletini, banyosunu da düşünerek yaklaşık 600 kişinin sığınabileceği kapasitede. Hemen arkasından Şili'deki maden kazası oldu ve o zaman övünmüştük gerçekten. Basın da ziyaret etmişti bunu Yurt Madenciliğini Geliştirme Vakfıyla beraber. Bizim için sevinç kaynağı olmuştu mesleki olarak. Tabii sonradan bu yaşam odasının yenisi yapılmadan maalesef sökülmüş yani Alp Bey'e bu konu da söylenmedi diyebilirim, hâlâ var sanıyordu yani "Bütün işletmelerde var." diye biliyordu.

Eğitimlerle ilgili madencilik camiasında iş güvenliği özellikle kömür madenciliğinde sertifikalıyım ama sertifikalının dışında gerçek anlamda bir iş güvenlikçiyimdir. Yani kendi giremediğim yere ya da giremeyeceğimi hissettiğim yere kesinlikle bir çalışanı, bir işçiyi sokmam. O yüzden buradaki eğitimlerin de daha önce ta HÜSTAŞ döneminden beri biliyoruz, biraz derme çatmaydı bunları düzenlemek için hem Celal Bayar Üniversitesi hem Çıraklık Eğitim Merkezinden -protokoller imzalamıştık- dışardan eğitim almak suretiyle... Yer altı kömür madenciliğinde bir ilkti bu ve rektör, bizler sevinmiştik protokolü imzalarken.

Yine, işletmeden normal işler yoluna girince yeni bir adım atalım bu iş güvenliği konularına uluslararası bir boyut kazandırmak ya da daha kurumsal hâle getirmek için "OHSAS 18001" dediğimiz iş ve işçi sağlığı güvenlik yönetim sertifikası olan belgeyi almıştık. Bu da altı, sekiz aylık hem prosedür çalışması hem ocak içi çalışmanın sonucunda alınmıştı; hâlâ da bu belgenin geçerli yürütümü şu anda var diye biliyoruz ama bunların da bir önemi kalmadı tabii artık.

O bölgedeki risklerin ya da yeni aldığımızdan dolayı güvenlik konusunu çok daha öne çıkarmıştık. Özellikle vardiyadaki üretim çalışmalarına 1 kişi ayırmışken, ben burada iş güvenliği çalışmalarına vardiyada 5 mühendis, özellikle metan olan yerlerde yerinde devir teslim yani cihazlarla elden ele teslim şeklinde bir şey getirmişti yönetim. Bunun çok abartıldığı şeklinde söylemler de olmuştu ama bunun doğrusunun da bu şekilde olduğunu insanlara yaşayarak öğretmiştik.

2011 yılında... Özellikle Çalışma Bakanlığı bünyesindeki iş güvenliği müfettişleri beni çok yakından tanır yani çalıştığım ocakları ya da yaptığım işleri; o yüzden gelen müfettişleri ocağın her noktasını gezdirerek ve işletmedeki teknik elemanların tamamını toplayarak onlara özellikle üstüne basa basa söylemiştik yani burada iş güvenliğiyle ilgili düz işçi den işletme müdürüne kadar olan kadroda herkesin bir işletmedeki patron kadar yetkili olduğu yani iş yerinde sağlıklı, güvensiz bir iş yerinde çalışmama, işi reddetme gibi haklarının olduğu, bu müfettişlerin şeyinde toplantıya eşlik ettikleri anda defalarca, ayrı koşullarda, çok sık bir şekilde dile getirmişimdir. Yalnızca söylem olarak değil bunu uygulama olarak da şu andaki çalışan arkadaşlarımız da bilir.

Yine, aynı bölgede "A panosu" dediğimiz kısımda metanla ilgili bir problemimiz vardı. Burada ayak arkasına, ayağa başlamadan önce metan yoklama sondajları yaptığımızda metan oranı yüksek çıkmıştı ve "Şu andaki teknoloji, şu andaki kadrolarla bunu 1 - 2 kişinin bilmesinin yeterli olmadığı bunun mutlaka sistemsal bir çözüm getirilerek halolduktan sonra çalışması gerekir." diye karar aldık. Yaklaşık bu 700 metrelik yerde tahkimatıyla birlikte bir daha da o tahkimatı almamak üzere kapattık. Daha sonra burasıyla ilgili ELİ ve TKİ'ye başvurduk, onlar da gerçekten bu konuda çok titiz davrandılar. Bu konuyla ilgili yurt dışı, yurt içindeki üniversitelerle çeşitli anlaşmalar yapıldı. Yurt dışından uzman bir ekiple anlaşıldı buradaki metanın dren edilmesiyle ilgili. TKİ de şöyle bir karar almıştı,

bunu protokol altına da bağlamıştı, buranın metanın tamamıyla drene edildikten sonra üretim çalışmalarının başlamasıyla ilgili. Yer üstünden iki adet sondaj yapıldı buraya ve yer üstündeki o pompalama düzenekleri konularak metan drenajı yapılmaya başlandı.

Ben 2011 yılının hemen hemen son çeyreğinde bu işletmedeki görevimden ayrıldım başka bir işletmenin kuruluşunu yapmak üzere. Ayrıldıktan sonra da direkt maalesef düzeltici, önleyici yönde bu işletmeyle ilgili bir irtibatım olmadı yani tavsiye düzeyinde kaldı yalnızca.

Daha sonraki işletmelerde... Şimdi hep kötüyü tabii burada artık hatırlıyoruz, anıyoruz. Geçen yıl bayram arifesiydi mesela, ustalarımızın burada 3.200 liraya çıkartmıştık net maaş artı primini; bu da bizim için gerçekten beraber çalıştığımız insanların ekonomik düzeyinin düzelmesi anlamında sevindirici şeylerdi. Bunu da direkt Can Bey desteklemişti. Hatta işçiler geldiler teşekkür etmeye, ben "Can Bey'e teşekkür edin bu iş onun sayesinde oldu." gibi bir şeyler söylemişim.

Yani en son yaptığımız düzenlemelerle Türkiye'nin birçok yerinden madenlerdekiiler çalışmak için talepte bulunmaya başlamıştı yani o en son yaptığımız düzenlemelerle. Mesela Çayırhan'daki ilk zamandan beri gelen en iyi ustalar gelmişti, böyle 20-25 kişilik bir ekip ve arkası da şeye gelecekti ve ocakların tam mekanize olmasıyla beraber de bunlar böyle iyi yönde gelişerek gidecekti.

Havzayı ben yaklaşık 1990 yılından beri bildiğim için, burada daha önce Hasan Bey de vardı, ona da böyle ayaküstü bir izah etme fırsatı bulmuştum işletmede. Biz, gerçekten böyle sürünerek çalışmaya başlamıştık 1990'lı yıllarda falan. Son dönemde artık böyle ayakta çalışabilir duruma gelmiştik. Yani çalışmaların şeyine göre yatırım yapılabilir, işçi ücretlerinde iyileştirmeler yapılabilir gücünüz olmuştu. Özellikle son, mesela Zonguldak kömür havzasından, geçen yıl benim bildiğim bin ile 1.500 kişi arasında evini de getirmek suretiyle Soma'ya yerleşmişti.

27 Ocak 2004 tarihinde de Soma Holdingdeki işimden ayrıldım. Ayrılmamın sebepleri de artık hiyerarşik yapı ya da benim mesleki olarak inandığım şeylerin hemen hemen yönetsel şeyi kalmamıştı. Yani personeldeki bir memur -bu da genel müdür ve eşinden dolayı- artık yer altındaki bir başmühendisi çağırıp fırça atabilir konuma gelmişti. Yani öyle bir ocakta da artık sizin çalışmanız çok bir anlam ifade etmiyor ya da yapabileceğiniz bir şey yok. Arkadaşların birçoğu, böyle vardiya mühendislerinin dışındakiler neredeyse özel işlerin dışında işe vakit ayırır hâle gelmişti. O yüzden ben de inandığım şeyler kaybolmasından dolayı işten ayrılmak zorunda kaldım. Yani sağlığını da bozuldu tabii o dönemde.

Ölen arkadaşlarımızın tamamına yakını ben tanıyorum yirmi iki, yirmi dört yıl önceden ve sırf ben olduğum için, bana güvendikleri için gelenler vardı o işletmeye.

Evet, ana hatlarıyla bunlar benim söyleyeceklerim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Süleyman Bey.

Tabii ki yaşadığımız acı ve travma büyük. Sizin de bu kazadan birkaç ay önce oradan ayrılmış olmanız sizin üzerinizde büyük bir psikolojik bir travma yarattığı da bir gerçek. Bu çerçevede bizim arkadaşlarımızın soruları olacak. İkişer üyemizden soru, onlara cevap şeklinde -talep yoğun olduğu için- öyle bir uygulama yapıyoruz. Ama müsaade ederlerse önce ben bir soru sorayım.

2010 yılı ile 2013 yılı arasında normalde üretim kapasitesi 1,5 milyon ton gözükürken, yani 2 milyon 600 bin tondan başlayıp 3 milyon 600 bin tona kadar çıkan bir üretim var. Yani 2013'te de 2,5 milyon ton üzerinde bir üretim gerçekleşmiş. Yani burada bir üretim zorlaması var mı, yok mu? Bir onu soracağım. Bir de Yılmaz Bey'e cevap verdikten sonra...

HASAN ÖREN (Manisa) – Bir katkı koymama müsaade eder misiniz?

BAŞKAN – Hasan Bey, buyurun.

HASAN ÖREN (Manisa) – Süleyman Bey, şimdi en son söylediğinizde "Ayrılmama sebebim, hiyerarşik yapıda bir disiplin kalmamıştı, inandığım madencilik anlayışına ters düştüğü için işten ayrıldım." dediniz. "Soma'da ne oldu?" yu bize anlatabilirseniz bizim size olan sorularımız veya size soracağımız soruları daha geniş bir şekilde sorabiliriz. Ne oldu Soma'da?

BAŞKAN – Bir saniye Süleyman Bey. Yılmaz Bey'den de alalım da ondan sonra üçümüze de bir cevap verin.

Yılmaz Bey, buyurun.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Siz bitirdiniz değil mi?

HASAN ÖREN (Manisa) – Var daha da geneli için böyle.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Teşekkür ediyorum Süleyman Bey'e.

Başınız sağ olsun. Tabii arkadaşlarınızı kaybettiniz, zor bir durum. Psikolojik açıdan da gerçekten zor.

Şimdi ben birkaç soru sormak istiyorum. Bu ocak, yani sizin kazanın meydana geldiği ocak yangın riskinin yüksek olduğu ve sık sık yangınların meydana geldi bir ocak. Bu Türkiye Büyük Millet Meclisi 2010 Maden Araştırma Komisyonunun raporunda da özellikle

Soma bölümünde bu ocakta yangın riskinin yüksek olduğu ve bu konuda tedbirler alınması gerektiği yönünde ibareler var. Yine Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulunun raporunda da aynı riske dikkat çekilmiş. Bu raporlardan sonra yangın riskini ortadan kaldırmak için herhangi bir yatırım yapıldı mı? Bu son meydana gelen kaza yangından meydana geldi. Bu yangın önlenemez miydi? Bunu soruyorum.

İkinci sorum: Çalıştığınız dönemde iki defa tatbikat yaptığınızı söylediniz ama sekiz yıl çalışmışsınız siz orada. Sekiz yıl boyunca iki tatbikat yeterli mi?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Şimdi ben tabii kafamı toparlayamıyorum. Bu ocakta 2009-2011 yılları için söylemişim ben. Toplam çalışma sürem dokuz yıldır benim grupta. Bu ocak için söyledim ben tatbikat.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Bu ocakta iki tatbikat yapıldı.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Evet. Yani benim hatırlayabildiğim şu anda. Ben hafızamı geriye dönüş yaptığımda...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sizin çalıştığınız süre içerisinde değil o zaman. Sekiz yıl içerisinde değil.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Bu ocak için. Yani bu anlattıklarım bu ocak için olan şeyler.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sığınma odalarına değindiniz. 600 kişinin sığınabileceği yaşam odası, içinde tuvaleti, banyosu bulunan oda yaptığınızı söylediniz ve daha sonra da söküldüğünü söylediniz.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Evet.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Şimdi 600 kişinin sığınabileceği bir yaşam odası büyük bir galeridir. Ne kadar büyüklükte bir yerdi bu? Neden söküldü?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Galeriler olarak açıldı zaten efendim bu.

BAŞKAN – Şöyle yapalım Süleyman Bey: Siz bunları not alın, sorular bittikten sonra cevaplayın. Diyalog şeklinde olmasın da.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Yani sökülebilecek büyüklükte. Yani bir galeri mi söküldü mü, galeri kapatıldı mı?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Evet, galeri söküldü.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Galeriler söküldü.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Süleyman Bey, buyurun.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Yangınlarla ilgili... Bu çok uzun bir konudur. Özellikle ben şimdi meslekî olarak ya da yaşadığım şeylerin böyle bir yirmi dört yıllık şeyini toplamaya çalışayım. Ben bu yangınların çok daha kötü olduğu zamanları da biliyorum, çalıştım, HÜSTAŞ döneminde. Şimdi, HÜSTAŞ'ın ilk yıllarında kül olayı yokken -ocağa, yani bu yangınla mücadele için santralin uçucu külü ve suyla karışımı kot farkından dolayı basınç yaratarak yer altında istediğiniz bir noktaya verilmesi, doldurulması- yalnızca biz tavandaki 2 metrelik kısmı üretebiliyorduk. Damar kalınlığı 33 metreye varan kalınlık var Soma havzasında. Altındaki kalan kömürleri üretmeye başladığımız zaman en geç on beş gün içinde ayakta mutlaka bir yangın olurdu. Bilemediğimiz noktada ayağın arkasında ve kapatırdık. Daha sonra suyla bu söndürme çalışmaları, falan filan, bunların hiçbir tanesi çözüm ulaşmaz, tekrar tekrar bu şey yapardı ve dolayısıyla alttaki kömürleri almak da mümkün değildi. Eski Ereğli Müessesesi Müdür Yardımcılarından Ali Karakurum'un işletmeye gelmesi ve ocakta bunu teknik elemanlar ilk etapta inanmasa bile buna ısrarcı olması nedeniyle bu Soma havzasında bunu artık teknik elemanlar, işçi, herkes öğrendi. Eğer yer altında üretim yapacaksanız bu sistemi mutlaka ocakta çok sağlıklı bir şekilde çalıştırmanız gerekiyor. Bizler ta o süreçten burayı bildiğimiz için bizim için artık ocak yangınları çok basit demeyeceğim -benim için basittir- bir ayakta bir yangın başlamışsa eğer direkt görmüyorsanız ya da tam nokta olarak bilmiyorsanız orayı hemen o vardiyayı kapatmanız gerekir. Kapatmazsanız zaten bir vardiya sonra oraya girmeniz mümkün değildir fiziki olarak. Yani kapalı devre solunum cihazlarıyla gireceksiniz, edeceksiniz, bu da mümkün değildir zaten. Yani bizim burada teknik elemanların hemen hemen tamamı ve usta ve işçiler, bu konuda çok deneyimli ekipler vardı. İşletmedeki iş de yalnızca budur. Yani evinden gelir, ocağa girdiğinde bu işlere bakar. Yani kül boru hattını çeker, bir yere kül verilecektir, barajlayacaktır. Bizim için basit demiyorum ama olağan işlerdir yangınla mücadele ve gerçekten de bu konuda, hemen hemen bir yer yanmışsa bile ilk etapta bir emeğimiz gitti diye biraz üzülürüz ama

yirmi gün ile bir ay içinde de o bölgeyi doldurur, hiç o bölge bakir bir alanmış gibi tekrar sağlıklı bir şekilde çalışmaya başlarız. Defalarca bu şekilde kapatmışızdır, çalışmışızdır, kapatmışızdır, çalışmışızdır ve bitmiştir. Böyle Geventepe işletmesinde inanın bacalarda da dâhil diyorum, yedi-sekiz yıllık bir süreçte on bin tane yangın olmuştur. Bacada bir yer yanmıştır, hemen boşaltmış, sulamışsınızdır falan, kapatmışsınızdır. Yani şimdi gidin Soma havzasına -çalışan bir HÜSTAŞ, işte şu andaki İmbat ocağı var- bir yerde mutlaka bir ısınma vardır, bir mücadele vardır, onunla ilgili ekipler. Normal sıradan bir iştir bu, yani öngörülen, mücadelesi öngörülebilir işlerdir. Bunu, zaten böyle bir yatırım matırım, bu işleri yapmazsanız mümkün değil çalışmanız. Bu bölgede de daha önceki firmanın çalışmamasının sebepleri ya da ELİ'nin çalışmaması sebeplerinden en büyük şeylerden birisi budur. Bu sağlıklı bir şekilde uygulanmaya başlandıktan sonra zaten normal üretim olmaya başlamıştır.

Kapasiteyle ilgili bir soru vardı. Başkanım, sizindi herhâlde.

BAŞKAN – Evet.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Tamam, ona sonra geçelim.

BAŞKAN – Devam edin, ona da cevap verebilirsiniz.

Ben şunu sorayım yangın söndürmeyle ilgili. Şimdi, daha önce Park Teknik'ten arkadaşlarımız da geldi burada. Onlar azot gazı kullanıyorlar. Bu azot gazı konusunda orada başarılı olamadılar.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Azot gazı şimdi şöyle efendim: Azot gazı, eğer ısınan bölgeyi... Şimdi külün özelliği şudur: Kül boru içinde suyla beraber akarken su o ısınan, yanan bölgeyi söndürür, üzerine külü bırakır. 20 metre hemen çökelmeye başlar.

BAŞKAN – Yüzeyini tamamen kaplar o zaman.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Yüzeyini tamamıyla kaplar. Külle doldurduğunuz yeri tekrar, eğer üzerinden mesela bir aylık bir süre geçmiş ise ve kuru bir bölgeyse burayı dinamitleyerek açarsınız, tekrar dinamitleyerek, yani normal bir taş açar gibi açarsınız. Azot da şöyle: Buna inanan madenciler var ama ben mesela Çayırhan'da bana uygulatmaya çalıştılar, ben karşı çıktım buna. Sebebi şudur: Azot uygulaması tamamıyla kapalı olacak bir yer.

BAŞKAN – Gaz sızmayacak hiçbir tarafa.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Kesinlikle.

Bu yüzden sırf azot uygulamasından dolayı bir işçi kaybettiiler burada, bu ocakta. Yani o azotla ilgili ve yangına da bana göre hiçbir faydası yoktur. Çok geçicidir. Siz oksijen düşmüş gibi görürsünüz, karbonmonoksit oranları düşmüş gibi görürsünüz, kapalı bir yerin arkasında. Açtığınızda üç beş gün sonra yine aynı duruma gelecektir. Neden? Tekrar yangın oksijeni bulmuştur ve devam edecektir. Yani onlar mesela son dönemde ocağa şlam basmaya -yani şlam çok tehlikelidir mesela, yer üstünde bile tehlikelidir- başlamışlardı. Biz onu duyarak müdahale etmiştik buna, yani ocağa basmayın, bu tehlikeli olur, işte güvenli bir olay değildir, yaklaştığınızda patlar, insanları tehdit eder diye. Ama külün öyle bir riski yok. Anlattığım gibi külde normal şeyden sonra...

BAŞKAN – Şlamin ne olduğunu teknik bir izah eder misiniz?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Şlam şudur efendim: Tüvenan olarak çıkan kömürü lavvar tesisinde yıkadığınızda bunun belli boyutu, su boyutunda malzemesidir.

BAŞKAN – Suda yanıcı ıslak malzeme. Onun içerisinde yanmamış kömür var.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Son zamanda işte bu kimyasallarla yıkadığı için bu katılaşmıyor da, yani cıvık hâlde kalıyor. O yüzden üzerinden on yıllar da geçse akışkan nitelikte tehlikeli, yani öyle kapalı bir yerde.

BAŞKAN – Külün özelliği de şu: Tamamen termik santralden çıktığı için yanmış, komple yanma gerçekleşmiş, içerisinde yeniden bir yanmayla, bir reaksiyonla, bir sorun yaratmayacak bir beton vazifesi görüyor orada, anladığım kadarıyla.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Yani Soma havzasında eğer ki...

BAŞKAN – Bu kül meselesi sadece Soma havzasına ait bir kültür mü, yoksa yaygın mıdır Türkiye'de?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Yok efendim. Tabii şey değil. Biz alaylı madencileriz. Maalesef bu böyle Türkiye'de. Yaptıkça öğreniriz biz şeyi, doğruysa da devam ettiririz bunu. Çayırhan'da ben mesela bu yangınları birkaç panoda bu şekilde önledim. Havalandırmayla da önlediğim olmuştur ama bu mesela Tunçbilek havzasında ekipler gelmiş, görmüş ve anlatılmasına, oraya ekip gönderilmesine rağmen hâlâ bu iş mesela o bölgede uygulanmıyor. Yani sebebi de kömürdeki

uçucusu düşük olduğu için hemen çok çabuk yanan bir kömür değil Soma havzası. Ama bunu yapmazsanız zaten 2 metrelik kısım dışında 29 metrelik ya da 30 metrelik bir kömür bırakacaksınız orada, alamazsınız, imkânsızdır.

BAŞKAN – Anladım.

Üretim zorlaması konusunda benim bir sorum vardı, onu da bir cevaplarsanız Erkan Bey'e söz vereceğim.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Şöyle efendim: Şimdi buradaki 1,5 milyon ton üretim şeyi alt sınırdır. Yani ondan aşağı üretirseniz kamuyla yapmış olduğunuz sözleşmeden dolayı cezaya girerseniz taahhütleri yerine getirmediğiniz için. Bunun üst sınırı vardır. Bu ocakta da üretimin birdenbire artması böyle ali cambaz oyunu falan değildir. İlk anlattığım şey şudur: Ocaktaki işte ekipleri moralize ettikten sonra kül sisteminin sağlıklı bir şekilde oturması, ocak yangınlarının önlenmesi, arkasına da dediğim gibi ilk defa havzada tam mekanize bir üretimin uygulanması. Yani biliyorsunuz ki emek yoğun bir çalışmada işte kazmayı ne kadar vurursanız o kadar kömür çıkartırsınız ama diğerinde makinedir. Birinde işte 3 ton çıkartırsınız, çok iyi bir ocaktır, tüvenan olarak 3 ton kömür çıkartırsınız, çok iyi bir ocaktır ama diğerinden ben 130 ton kömür çıktığını biliyorum. Yani bu üretim zorlaması değildir, teknolojinin bu ocağa uyarlanması, insanların motive olması gibi şeylerle bu noktaya gelmiştir. O 1,5 milyon ton cezai alt sınırdır.

HASAN ÖREN (Manisa) – Şu sorunun cevabını alabilir miyim? Soma Eynez'de sizce ne oldu? Sizce neden 301 insanımızı kaybettik? Bunun nedenlerini üç beş maddede sıralar isek ne olur?

BAŞKAN – Bir saniye Hasan Bey, mikrofonu açayım da. Bir daha tekrarlar mısınız?

HASAN ÖREN (Manisa) – Süleyman Bey, Soma Eynez'de 301 vatandaşımızı kaybettik. Sizin tahmininiz...

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Tamam efendim, sözünüzü kesmeyeceğim ama ben sorunuzu anladım.

BAŞKAN – Süleyman Bey, soru kayıtlara geçsin diye tekrar soruyor. Bizim sistemimiz böyle, her şeyi kayıt altına aldığımız için. Hasan Bey düğmeye bastığında kırmızı yanmıyordu, kırmızı yanarsa kayda geçiyor demektir.

Hasan Bey, buyurun tekrar.

HASAN ÖREN (Manisa) – Biraz evvel sordum Süleyman Bey: Soma'da, Eynez'de 301 vatandaşımızı kaybetmenin nedeni nedir sizce? Üç-beş madde sayar iseniz bu üç-beş maddede bu hayatların kaybolmasına neden olan ihmalkârlıklar nedir veya tahmininiz?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Şimdi ben olayı duyduktan hemen sonra kazanın tamamını, özellikle Bakan Bey'in görevlendirmiş olduğu arkadaşımızı da daha önce tanımamış olmamızdan dolayı tamamına katıldım. Kazadan sonra da kaldım biraz, sonrasında ayrıldım.

Yani şöyle söyleyeyim Hasan Bey: Ben, iş güvenliğini direkt hücrelerimde hissederim, yani çalışırken hissederim ve yani kendim için bir risk gördüğüm yere kesinlikle bir insanı sokmam. Bunu herkes de bilir. Gidin Soma'ya şimdi, bütün arkadaşlara, yani çalışan sıradan bir insanla konuşabilirsiniz bunu. Bu HÜSTAŞ'ta da böyleydi, ta 1993 yılındaki maden kazalarında mahkeme kayıtlarına da girmiştir. Yani ocaklarda ya da madendesiz nasıl ki yer üstündeki normal bir işinizi biliyorsanız ben de şunu biliyorum. Öngörülemeyen bir kaza yoktur yer altında.

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Öngörülmemiş bir kazadır bu kaza diyorsunuz.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Kesinlikle.

Kesinlikle öngörülemeyen bir kaza yoktur. Yani bunu böyle bilin.

HASAN ÖREN (Manisa) – Niye öngörülüp de tedbir alınmadı? Yani sormak istediğim o. Yani burada şu, şu, şu olabilir - "belki" yi de ekleriz- bu kaza gerçekleşmezdi?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Şimdi, benim -burada bilirkişiler var- direkt bu işe şudur demem hem kaybettiğimiz insanlara belki bir haksızlık olacak diye düşünüyorum hem de şeye. O yüzden bunu sürecin biraz arkasına bırakalım ama şunu biliyorum: Önlenemez kaza yoktur. Yani ben o yüzden çok öfkeliyim. Çok öfkeliyim.

BAŞKAN – Namık Bey, siz bir şey ilave edecek miydiniz bu konuda?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Yani bunun şeyi yönetselden başlıyor, teknik olarak devam ediyor.

BAŞKAN – Süleyman Bey, bir saniye.

Şimdi, Namık Bey'in de aynı paralelde kısa bir sorusu var.

Buyurun.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Süleyman Bey, açıklamalarınızı çok dikkatle dinledik. Tabii içinde bulunduğunuz konum, durum, yaşadığınız travma sadece sizin değil, gerçekten Türkiye'nin bir travması. Dolayısıyla aynı duyguları biz de yaşıyoruz. Her ne kadar tanınasak da örneğin sadece Balıkesir'de 103 tane yurttaşımız hayatını kaybetti ve bunların birçoğunu mezarlara biz koyduk. Biz de aynı acıları yaşıyoruz ve bu komisyonun da amacı zaten bir daha bu acıların yaşanmaması adına gerekli önlemleri almak ve Meclisin tarihinde belki de ilk defa Soma adında –Soma, Komisyonun adı da zaten- Soma ilçesinde meydana gelen maden kazalarının araştırılarak bu sektörde alınması gereken iş sağlığı ve iş güvenliği tedbirlerinin belirlenmesi amacıyla kurulan bir komisyon bu komisyon. Dolayısıyla hepimiz bunun nedenini arıyoruz ve bundan sonraki iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili nelerin olması gerektiği konusunda Mecliste gerekirse her türlü yasal düzenlemenin yapılmasıyla ilgili bir araştırma içerisindeyiz.

Şimdi, raporunuzu ben çok dikkatle okudum, sizi de dinledim. Bir tespit yapıyorsunuz. Bir, “2010 yılında yaklaşık 600 kişinin yaşadığı, aynı anda sığabileceği bir yaşam odası yapıldı ve buna çok sevindik.” diyorsunuz. Gerçekten çok güzel. İki, “2010 yılında İş ve İş Sağlığı Uluslararası Yönetim Belgesi olan OHSAS 18001 belgesini aldık. Bu da güvenlik çalışmalarına ileri bir boyut getirdi.” diyorsunuz.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Evet, gerçekten öyleydi.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Ve hakikaten bunlara baktığımızda aynı kömür madenine Enerji Bakanı geldi, dünyanın en güvenli madenlerinden biri olduğunu ifade etti.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Öyle biliyorlardı.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Siz o zaman görevde miydiniz, bilmiyorum.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Öyle biliyorlardı.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Ama diyorsunuz ki sunumuzun son bölümünde: “Ocağın altyapısı kötüleşmiş olsa bile bu kaza önlenbilirdi.”

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Kesinlikle. Çok kötü bir ocak olsa bile bu iş önlenbilirdi.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Son olarak da “Kaza ya da kaza olduktan sonra bu kazanın çeşitli tedbirler alınarak önlenbileceğini defalarca yaşadım.” diyorsunuz. Siz böyle bir tespit yapıyorsunuz. Buraya geliyor iş ve iş sağlığı güvenliği denetim elemanları, iş ve işçi sağlığı güvenliği bakımından hiçbir tehlikenin olmadığı tespitini yapıyorlar.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Anlıktır o.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Şimdi geldiğimiz noktada Türkiye tarihinin, belki de Avrupa tarihinin en büyük faciasıyla karşılaşıyoruz, 301 insan ölüyor. Biz oraya geldiğimizde birçok insan, ailelerle yaptığımız görüşmelerde, örneğin bir maden mühendisinin eşiyle yaptığımız bir görüşmede, maden mühendisi arkadaşın her gece geldiğinde kustuğu, karbonmonoksit gazının sürekli bunların midesini bozduğu, solunum yollarında rahatsızlıklara yol açtığı... Yani âdetâ eşinin ifadesine göre tehlike göstere göstere geliyor. Yani içerideki karbonmonoksit miktarının hızla arttığı, dolayısıyla işçilerin, mühendislerin bundan çok olumsuz etkilendiği gibi göstergeleri yaşayanlar ifade etmişler. Şimdi gelinen noktada -Hasan Bey çok somut olarak sordu- biz orada gezdiğimizizde de oradaki yan işletmelerdeki sorumlulara da sorduk. Örneğin oksijen maskesi, karbonmonoksit maskesi yerine orada işçilere yaşamını bir saat devam ettirebilecek bir oksijen maskesi anında olsaydı yanlarında, bu insanların bugün durumları ne olacaktı, oksijen maskeleri takmış olsalardı yaşıyor olacaklar mıydı? Ve o yaşam odasını hayata geçirdiniz, yaşam odası neden işlevsel olmadı? Demek ki bu madende insanların iş ve iş sağlığı güvenliği tamamen ikinci, üçüncü şeye atılmış, birinci derecede, işverenin, oradaki maden sahibinin bütün kâr hırsı, para hırsı her şeyin üzerine geçmiş. Öyle anlaşıyor.

Yani somut olarak şunu soruyorum: Yaşam odası olsaydı, oksijen maskeleri olsaydı biz bugün bu ölümleri konuşuyor olacak mıydık?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Şimdi, tabii cevaplamadığım olduğunda siz söyleyin de, son soruyla başlayayım isterseniz.

Diyelim çok kötü bir yer, yaşam odasını söktüler, her şeyi söktüler, ettiler. Bu kazayı oradaki ilk alevi gören insan yer üstüne haber veriyor. Orada iki tane görevli yer üstünde, eğer kırk tane telefon varsa yer altında bu çocuklar buraları, yani oradaki telefonun başındakinin adını, soy adını, her şeyini biliyor. Bir tek diyecekleri oradaki çocuklara: “Boşalt burayı.” Söyleyecekleri laf bu. Başka bir çaba göstermelerine gerek yok. O çocuklar orayı boşaltırdı, on-on beş dakika içinde boşaltırdı ya da o 250 kişiye yakın insanın öldüğü

yerin hemen... Dört-beş dakika sonra gidebilecekleri, daha önce ELİ tarafından açılmış boş bir alan var, bırakın 500-600 kişiyi, yandaki İmbat'ı da getirin, orası alır. Upuzun galeri burası. Yani oraya geçin dense o insanlar yine kurtulur.

BAŞKAN – O, Spanosunun olduğu yeri diyorsunuz.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Spanosunun çıkışında, devamında daha önce ELİ tarafından açılmış bir yer var. Şimdi, bu insanlara bu denmemiş, Yani itfaiye eri gibi orada yangını söndürmeye gidilmiş. Tabii o da olacak ama ilk önce buradaki, oradaki mevcut insanların canını kurtarmak önemlidir. Yani ilk önce onu insanların ne zaman nereye gidecekleri belli olacak. Yani dört-beş dakika içinde insanların gidebileceği yer var orada. Oradaki bir insanın, normal şaltercidir bu. Herkes madenci cahildir der, bilmem ne der ama maden işçisi öyle değildir. Oradaki çıkan 7 kişiyi alıyor, “Gelin buraya, burada durun, dumana doğru gitmeyin.” diyor ve o insanlardan 2 tanesi daha sonra korkup kaçıyor dumanın içine, onlar kalıyor, o 5 kişi kaldı orada, yaşıyor şu anda. Dört- beş dakika içinde oraya hepsi, ocağın tamamı gidebilirdi. Yani o yüzden ben çok öfkeliyim gerçekten. Kazanın oluşuna kadar ve kazadan sonra da gerekli olan şeyler yapılmıyor.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Erkan Bey, buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Süleyman Bey'in sunumu için teşekkür ediyorum.

Şimdi, tabii Süleyman Bey bu kazadan daha evvel görev yapmış. Verdiği bilgiler önemli olmakla birlikte Süleyman Bey'e ben iki soru yönelmek istiyorum Sayın Başkan.

Süleyman Bey, sizin görev yaptığınız zaman içerisinde bu Eynez Maden Ocağında ve Soma Kömürleri AŞ firmasında madenlerde ekip başı diye bir sistem var mıydı? Bu Türkiye'nin gündemine çok açık bir şekilde de artık oturdu. “Dayıbaşı” tabir ediliyor diğer bir isimle. Bu nasıl çalışıyordu? Bir diğer önemli husus, benden evvelki konuşmacı arkadaşlar da üzerinde durdular. Sizin Soma AŞ'den ayrılış nedenleriniz fevkalade önemli. Ben sizin anlatımınızdan anlıyorum ki madenin yönetim şeklinde, yönetim süreçlerinde ve yönetim ilişkilerinde bazı sorunlar var, yaşanmış ve hiyerarşi bozulmuş. Siz de “Sağlığım da bozuldu.” dediniz ve iş anlayışınıza da aykırı bulduğunuzu ifade ettiniz. Sorularım bu. Sizden aktardığımız anlatımlarınız çerçevesinde cevaplandırırsanız sevinirim. Sorum bu şekilde.

Sayın Başkanım, şimdiki söyleyeceklerim de Komisyon Başkanlığımıza. Şimdi arkadaşları dinledik. Dinlememiz gereken 3 arkadaşımız daha var hâlihazırda görevde olan. Birincisi, Muhasebe Müdürü Celalettin Gökaşan; ikincisi, Soma Ege Linyit İşletmeleri Müdürü Hakkı Duran ve üçüncüsü de yine Soma Kömürleri AŞ İdari İşler Müdürü Melike Doğru. Bu 3 çalışanı da Komisyon olarak davet etmemiz ve onların da bilgilerini almanız gerektiğini düşünüyorum Sayın Başkan, bu vesileyle. Şüphesiz ki onların da Komisyonumuza verecekleri bilgiler önemli olacaktır Komisyonumuzun çalışmaları bakımından. Sorularım ve önerim bu şekildedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Erkan Bey.

Muzaffer Bey...

MUZAFFER YURTTAŞ (Manisa) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli misafirler; öncelikle herkesin Kadir Gecesi'ni tebrik ediyorum.

Bir bilgi paylaşmak istiyorum Sayın Başkanım. AFAD bünyesinde, Soma'daki maden kazasında mağdurlar için toplanan 46,5 milyon TL, kişi başına düşen 301 aileye 154.450 TL ödenek ödeneceği, yardım yapılacağı belirtilmişti. AFAD Başkanından aldığımız bilgiye göre, dün Sayın Başbakanımız bu yardımı, AFAD'daki yardımın onayını yapmış, bugün bankaya talimat verilmiş, bayramdan önce ailelere bu paralar ulaşacak. Onun bilgisini paylaşmak istedim.

Soru olarak değerli misafirimizden -bu sizin döneminizde vardı- işte yangının çıktığı yerde kömür bulunduğu, kömürde galeri sürüldü mü, o bölgede, yangının çıktığını tahmin ettiğiniz noktada kömür var mıydı, bunu öğrenmek istiyorum.

Bir de yangın başladıktan sonra İmbat Madencilikten gelen arkadaşımızla birlikte karar veriliyor, hava akımının yönü değiştiriliyor. Bu hava akımının yönünün değiştirilmesinden dolayı gelen misafirlerden bazıları doğru olmadığını, o güne kadar tatbikat yapmadıkları için işçilerin temiz havanın geldiği yönü bildiklerinden, temiz havaya doğru gittiklerini ve yön değiştirilmesinden kaynaklanan kirli havadan dolayı pek çok işçinin vefat ettiği ifade edildi. Bu konudaki görüşünüzü almak istiyorum. İki sorum var.

Bir de Erkan Bey söyleyince aklıma geldi, Sayın Başkanım, Soma Meslek Yüksekokulu bu eğitimleri yapan müdürü ya da müdür yardımcısı, onu da mutlaka dinlememiz gerekiyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Süleyman Bey, buyurun.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Muzaffer Bey’den başlayayım ben.

Şimdi, bu yangının çıktığı yer, alttaki üretim ayağına mekanize ekipmanı götürmek için “yer arabası” diye tarif ettiğimiz kulikar, yolu açmak için sürülen bir yol. Bu yol ilk açılmaya başladığında, ilk başladığı nokta bozuk bir zon. Daha önce Park Teknik döneminde burada bir göçük yaşandı, işçiler tesadüf eseri kurtuldu yani oradaki tahkimatların şans eseri farklı şekilde kalarak daha sonra altından geçmeleriyle 12 kişi kurtuldu buradan. Bu bölgeyi de açarken yine bunlar kazadan iki buçuk ay önce başlanmış, burada yine bir göçük yaşanmış, kepçe kalmış hatta altında, sonradan arkadaşlarımızın ifadesi. Bu büyük oranda taşta açılan yol, kömür değil burası, tabanda kısmen şey var ama kazanın asıl şeyi de odur, bu yol açılırken oradaki farklı iki nokta kesiliyor, daha önceki üretimi yapılan yerlerle bağlantılı yol kesiliyor. Bu yollar tam doldurulmadığı için buradaki yamalar başlıyor yani asıl o galeri değil şey yani oradaki bir kömür yanması değil, orada kesilip doldurulmayan yerlerin yanmasından dolayı bu olabilir.

İkincisi, Sayın Vekilim, bu hava akımının yönüyle ilgili çok doğru, daha önce gelenler söylemişlerdir, bu dünya madencilik şeyinde gerçekten biz alaylı diyoruz, alaylıyız gerçekten. Neden? Yaptıkça ya da bir sistemimiz olmadığı için yaptıkça, yanlışsa bir daha da yapmıyoruz yani. Fakat bu dünyada çok sistemli şeylerdir, bir olağanüstü durumlar için bu mutlaka şey vardır, havanın ters çevrilmesiyle ilgili ama herkes bilir bunu ocakta havanın ters çevrilmesini. Bunun ters döndüğünü farklı şekilde iletmeniz gerekir. Zaten iki saat sonra yapılıyor bu iş, iki saat sonra yapmanız çok tehlikelidir. Ben Kastamonu Küre’de daha önce 19 kişinin öldüğü kazayı biliyorum. Orada da geç bir şekilde havalandırma yönü çevrildiği için insanlar daha önce “temiz hava yolu” diye zannettikleri yola giriyorlar ve orada 3 tane mühendisi de kaybettiler hatta sırf bu olaydan dolayı. İki saat sonra çok tehlikelidir bu iş, yapmayacaksınız.

MUZAFFER YURTTAŞ (Manisa) – Haberleşme olsaydı belki uygun olurdu.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Anında yapacaksınız.

MUZAFFER YURTTAŞ (Manisa) – Ama haberleşmediğiniz için...

BAŞKAN – Muzaffer Bey...

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Şey var, haberleşme, bu insanların en çok öldüğü yerde haberleşme devam ediyor. O telefon hattı ayrı oranın.

MUZAFFER YURTTAŞ (Manisa) – Yani haberleri var mı, bu içeride ölenlerin havanın yönünün değiştirildiğiyle ilgili haberi yok mu?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Hayır, iki saat sonra zaten şey bitmiş yani o saatten sonra yapmayacaksınız. Zaten bunu bu işte yani “yönetimsel” dedik yani burada gerçekten bu işleri bilen insan olsa der ki havalandırmayı çevirin. O 250 kişiye yine hiçbir şey olmaz biliyor musunuz? Çünkü orası temiz hava yolu olacaktı, oraya o kirli havanın, yangının, işte monoksitin falan gelmesi imkânsız zaten. Bunu o anda yapmış olsanız o 250 kişiyi kurtarırdınız.

MUZAFFER YURTTAŞ (Manisa) – İlk baştan ama...

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI - Altteki o kurtulanlar da yine sağ çıkardı yani burada...

BAŞKAN - Yani uygulama...

Süleyman Bey...

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Tespitiniz doğru.

BAŞKAN – “Uygulama doğru, geç mi kalınmış?” diyorsunuz?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – O saatten sonra çok yanlış.

BAŞKAN – Ölümün çoğunun ilk iki saat içerisinde olduğunu mu vurguluyorsunuz?

MUZAFFER YURTTAŞ (Manisa) – Hayır, o saatten sonra yapılmaması gerektiğini söylüyor, değil mi?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Aynen öyle.

MUZAFFER YURTTAŞ (Manisa) – O saatten sonra yapılmasının doğru olmadığını ifade ediyor.

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Çünkü benim de şey var, kurtulan arkadaşların birçoğu geldiler benimle konuşmak istediler ettiler, ben de şeyi biliyorum yani çevrildikten sonra maalesef dediğiniz şeylerin olduğunu biliyorum yani yaşayanların...

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Yani ne oldu, çevrildikten sonra ölümler arttı mı, azaldı mı?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Yani ölenler var, evet.

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Ama bize öyle söylemediler, tam farklı söylediler.

BAŞKAN – Teknik bir konu.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Cevapları alamadık Sayın Başkanım, ben iki soru yönelttim...

BAŞKAN – Erkan Bey’in sorularına da bir cevap verir misiniz?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Evet, Sayın Vekilim, şimdi, “dayıbaşı sistemi” dediğimiz dayıbaşı... Daha önce ben işletmede 2005 yılında başladığımda burada işte bir ayakta bir ekip var, işte falanca madenciye bağlı, bir bacada falanca bir ekip var. Bu, Soma havzasında eskiden beri süregelen bir şeydir, kalabalık kadrolarla çalışıldığı için bir yönetimde kolaylıktır, falandır filandır yani burada tam olarak bu taşeron sistemi kesinlikle değil bu yani işçinin özlük haklarını falan filan hiç bunlarla ilgisi yoktur. Burada ben ilk başladığımda bu fatura düzenindeymiş bu, normal taşeronluk gibiymiş 2005 yılında ama kamuyla çalışmaya başladıktan sonra bu olay kaldırıldı yani resmî taşeronluk işi kaldırıldı. Gerçekten dayıbaşı mıdır bu? Dayıbaşıdır, evet, ama bunda şimdi bu arkadaşların, “dayıbaşı” dediğimiz arkadaşların birçoğu gerçekten çok tecrübeli madenciler ve gerçekten de gecesini gündüzünü işine katar ve işçi de sever bunu. Ama bunun yanında mesela en çok parayı kazananlar vardır yani dokuz yıldır biliyorum işletmeye yalnızca kahvaltı yapmaya gelmiştir, her kuruşu da haramdır aldığı paranın yani. Ama dediğim gibi yani işçiyle beraber, yani bir yerde mesela göçükle ilgili bir tahkimat yapılacak yani güvenlik amaçlı kendisi yapar, girer eder ama çok kötü kullanılmıştır da yani bu.

BAŞKAN – Ben, bir konuya bir açıklık getirmek bağlamında sormak istiyorum. Şimdi, hava ters çevrildiğinde genelde S panosundaki ölümler çok yüksek ama tabii bizim arkadaşları dinlediğimizde genellikle...

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – S panosu için değil efendim benim dediğim yani S panosunda o iki saatlik bir sürede zaten olan olmuş. Orada ters çevirseniz de çok önemli değil artık orası.

BAŞKAN – Ters çevirmenin A panosu ve H panosundaki 150’ye yakın işçiye canlı kurtarmayı sağladığı söylendi bizlere.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Hayır, onlar yine canlı kurtulurdu, hiç daha etkilenezlerdi belki bu şeyden çünkü oradaki “nefeslik” dediğimiz yani kirli havanın döndüğü ara bir yol var, o yoldan zaten dönüyor hava yani o insanlar ters çevrilse de çevrilme de alırdınız oradan o insanları.

BAŞKAN – Tamam.

Bir daha altını çizmek bağlamında söylüyorum: Ters çevirme olayı doğru bir olay, geç verilmiş...

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Çok olağanüstü durumlar için efendim bu.

BAŞKAN – Yani bu bağlamda, burası olağanüstü bir durum, 301 insanı kaybettik, olağanüstü bir durum var, böyle bir kararın alınmasında geç kalındığını belki de ortamın ve kaosun etkisiyle.

Teşekkür ediyorum.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Erkan Bey, buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sorduğum soruyu, Süleyman Bey, lütfen biraz da açalım. Dediniz ki: “İşten ayrılırken personel de bir memur, genel müdür, yer altından bir mühendisi çağırıyor -aynen deyimimizle- azarlıyor, fırçalıyor.”

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Evet, teknik müdür düzeyinde...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Çünkü...

Siz işletme müdürsünüz, değil mi?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Aynen öyle.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Hiyerarşik yapı nedeniyle.

Şimdi, bu “dayıbaşılık” dediğimiz sistem de böyle. İş güvenliği uzmanlarının ve maden mühendislerinin hiç esamesi okunmamış maden yönetim süreçlerinde. Bizim tespitlerimiz o yönde.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Şimdi, doğru. Eksik kaldı sizin sorunuz efendim.

Şimdi, bu sistem ta HÜSTAŞ döneminde, gidiş şimdi İmbatta da vardır bu sistem yani bir ayakta birisi şeydir, iyi bir madenci vardır, onun adına... Şu anda devam ediyor bu sistem. Bu, ocak yönetimi açısından daha toparlayıcı, insanlara ulaşmanızda daha toparlayıcı olan şeyler yani kolaylıklar madencilik açısından. Ayağın şefi diye düşünün bunu, dayıbaşı değil de şefi diye düşünün. Burada biz de çok kötü örneklerini yaşadık. Dediğim gibi, dokuz yıldır en çok parayı kazanmıştır, yalnızca kahvaltı yapıp gitmiştir evine. Geri kalan kısmın tamamında şeydir, kahvaltının dışında özel işlerini yapmıştır bu adamlar ama ayırdığım insanlar da var. Yani böyle bir durumda en çabuk işletmeye giden benim ama benden daha önce giden insanlar da onlar olmuştur.

Şimdi burada dediğim şeylerden birisi şu: Buradaki mühendis, personelin tamamı, genel müdür karısına bağlı bu hiyerarşik yapıyı ve bu maalesef insanların korkusuna... Bir tek benden çekinirlerdi çünkü hayır diyebilen bir tek insan bendim ama benim de sınırim belli bir yere kadar yani dayanma gücüm belli bir yere kadar. Çünkü gidiyorum işte, başka bir işle meşgul olmaya başlıyorum, arkamdan bakmış yani başmühendisi çağırmışlar fırçaya, böyle 5 kilometre ileriye, bilmem nereye falan yani yeter dedim. Çünkü o ocakta her şey olur artık. Bundan patronların haberi var mıydı? Yoktu. Alp Bey beni şimdi bulmuş telefonumu arıyor zaman zaman, “Çok geç kaldınız.” dedim, “Evet, çok geç kaldık, maalesef güvendik.” dedi. Çok güvendiler ama madencilik böyle yürümüyor, bir sistemle yürüyor. Süleyman varsa kaza olmayacak ama bu Süleyman olayı değil. O yüzden dedim, biz alaylı insanlarız gerçekten. Bir Yeni Çelttek’te 1989 yılında kapının, normal ocaktaki havalandırmayı yönlendiren kapının vagon geçerken düşmesi, arada düşmesi ve kapının açık kalmasıyla kaza olmuştur biliyor musunuz, 69 kişi ölmüştür.

İnanın, Sayın Başkanım, mesela, ben buraya gelirken -isim vermeyeceğim- özellikle şunu ifade et dediler bana, özellikle bunu Çalışma Bakanlığımızdaki bir arkadaşımız söyledi “Aman Kozlu’ya dikkat etsinler.” dedi, “Kozlu’ya işaret et.” dedi. Yani o yüzden inşallah önlenmez diyorum. Yani bizde kişi ne kadar işini iyi yaparsa o iş var ama gerisi yok. Ama dünyada bunu yapan insanlar bir sistemle yapıyor yani insan o sistemin içine giriyor, ancak o sistemin içinde iyileştirme yapabilir, kötüleştirme yapamaz ama bizde maalesef öyle değil.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Bu sistemin içinde ne statü olarak ne hukuki olarak böyle dayıbaşı filan diye bir şey yok, olmaması gerekir.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Yok, yok efendim.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Peki, Süleyman Bey, o firmada çalışanların ücretleri nasıldı yani bir genel müdür, bir işletme müdürü ne kadar aylık alırdı?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Şimdi, ben size söyleyeyim efendim: Burada şeyde de bahsetmişim, özellikle mesela son iki yılda işte Zonguldak’tan döndükten sonra şeyi gördüm, işçi önceden alınırken bir komisyon kurardım ben, işte başmühendisiydi, falan filandı, işte gelir arkadaş anlatır şeyini, oturur çayını falan söylersin, şunu yaptım, bunu yaptım falan, madencilğe uygun mudur bakarsın. Bir baktım ki bunlar falan hepsi kaybolmuş yani personelden hiç anlamayan insanlar bu işleri şey yapıyor, yer altına uygun olmayan insanlar işe alınıyor, bilmem ne yapıyor falan filan.

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Hangi yönden alınıyor komisyon hariç?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Yani her şey dediğim gibi şey oldu. Yer üstündeki böyle insanların, böyle telefon madencilği yapan, özel işlerinden vakit kalırsa bu işlere ayıran insanların hegemonyasında bir şey gibi oldu son dönemde burası. Yani bunu patron çok geç fark etti. Keşke şey olsaydı o zaman kilitlerdi de biliyor musunuz yani gerçekten şey olsaydı, bu tür şeyler söylenmiş olsaydı belki kilitleyebilirdi.

Şimdi, işçi ücretleriyle ilgili şöyle: İlk mesela...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – İşçi ve yönetici yani...

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – İki yıl önce şöyleydi efendim: Yeni işe giren, yani apartmandan ya da köyden kalkmış, hiç madencilik bilmiyor, asgari ücretle başlardı. Geçen yıl ben dedim ki yani bunun şimdi asgari ücret, gerçekten birkaç çarpıcı şey iletilmişti... Çünkü dedemden ta yeğenime kadar madencidir benim sülalem, komşumda madenci şehidi vardır. Bu şeyi bilirim yani hücrelerimde hissedirim. Asgari ücretle bir madencinin gerçekten yani hiç kimsenin geçinmesi belki çok kolay değil. O yüzden biz, işte iki yıla yakın oluyor, “En az bin lira olsun.” dedik, kabul gördü, bin lira yapıldı.

Sonrasında bu işte toplu sözleşmedeki şeylerden dolayı 1.250 lira oldu, en son işçi ücreti, yeni, hiçbir şeyden anlamıyor. Bu da hemen hemen altı aylık, bir yıllık bir süreçte onu çalışır, ondan sonrasında işte yedeklik falan diye artmaya başlar. Bu da toplam işte 5 bin eleman varsa yüzde 17 civarındaydı yanılmıyorsam oranı ama baktığınızda mesela en son dönemde, tabii bunları artık konuşmamızın da bir anlamı yok, 3.200 lira net maaş artı 300-500 lira bir primi de vardı.

HASAN ÖREN (Manisa) – Kime bu 3.200 liralık maaş?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Usta, maden ustası, evet, yani kalifiye elemanlar yani bu mekanize ayak sistemi falan oturmaya başlayınca. Gerçekten bazı yönlerden cazip hâle gelmişti.

BAŞAN – Teşekkür ederim.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Şimdi şöyle efendim: Ben, maaşla ilgili, inanın, yönetici maaşlarını...

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Genel Müdürle ilgili...

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Bir defa, bakın, kendi maaşımla ilgili bir tek Çayırhan'da Yusuf Aydın'a demişimdir "Ben kaç para alacağım burada?" diye, o da söylememiştir, burada ne alırsan alırsın. Yirmi dört yıl geçti parayla ilgili benim bir tek bildiğim ya da çevremdeki merak ettiğim, bir tek şunu bilirim ben, işte benimle beraber çalışıyor, başmühendis, teknik müdürse, işte, ya, benim maaşım budur da falan biraz bu olmasa... Onları mutlaka düzeltirim ederim ama bunun dışında işte Ramazan Doruk kaç para alıyordur, kaç şeydir, ne yanımda konuştururum... Çünkü bunlar hep artık şeydir, böyle işletmede böyle her şeyi yoldan çıkarır yani bu tür dedikodular.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Faysal Bey, buyurun.

FAYSAL SARIYILDIZ (Şırnak) – Sayın Başkanım, öncelikle ben şunu söyleyeyim: Mümkünse bundan sonra artık işveren ve işverenlerin etkisinde kalan şahısları çağdırmayalım çünkü artık pek yararlanamıyoruz, bu Komisyonumuzun amacına pek faydaları olmuyor. Şüphesiz Süleyman Bey çok üzül müştür. Zaten 300 insanın ölümüne üzülmeyen bir insanın insanlığından kuşulanılır. Bu ülkenin karşılaştığı son yıllarda en büyük, hatta cumhuriyet tarihinin en büyük felaketi, katliamı. Böyle bilmek gerekiyor.

Yalnız şu var: Biz, Süleyman Bey'den bu kadar deneyimi varken, işte sülale boyu madenciye ve teknik bu kadar bilgisi var iken çok yararlanmak isterdik ama başından beri hep şunu söyledi yani sanki gerçekten orada, başından beri birkaç kez söyledi, devrimsel nitelikteki adımlardan, iyileştirmelerden söz etti ve bir yerde yani tarafı ıssızlığını biraz daha kuşkuya düşürdü. "İşte bunlar Alp Bey'e bildirilseydi, Alp Gürkan'a, kesinlikle önüne geçerdi." Yani böyle olmamalıydı, böyle, bu üslupla yaklaşmamalıydı, bizim ondan yararlanmamız gerekirdi.

Ben de şunu soruyorum: Yani şimdi sanki orada yaşanan ufak bir ihmalin sonucuymuş gibi belirtti de. Yalnız başından sonuna kadar yani faraza oradan ateş düştü, parladı, yere düştü. Zaten önce onun önüne geçilmesi gerekiyordu, düştükten sonra o bandın tutuşmaması gerekiyordu. Tutuştu diyelim, duman içeriye, galerilerin içine doldu diyelim, o insanların o dumana karşı korunması gerekiyordu, yaşama odalarının olması gerekiyordu, telefon hatlarının olması gerekiyordu, bu iş sağlığı ve güvenliği şartlarının hepsinin sağlanması gerekirdi ama hiçbirisi yok. Yani ben ısrarla, özellikle çok dikkatli bir şekilde dinlemeye çalıştım, ayrıca "O zaman neden ne?" diye ama alamadım.

Biz şunu biliyorduk: O müdahale, çünkü bize öyle anlatılmıştı, ocak yerine gelen arkadaşlar bilirler belki, işte havanın ters çevrilmesi, biz işte "Çok şükür, birkaç arkadaş daha kurtuldu." diye düşünürken meğer aslında birkaç kişi daha ölmüş yani en azından öyle... Şu an o konuda da bizim kuşkularımız var yani dolayısıyla kafamız karışıyor, bir sonuca varamıyoruz.

Biliyorum, burada teknik bilirkişilerimiz, akademisyenlerimiz var, belki yardımcı olurlar bize. Ama şunu söylemek gerekiyor: Cumhuriyet tarihi boyunca devlet ya da hükümetler sürekli emek, sermaye ilişkisinde, çatışmasında hep sermayenin yanında yer aldılar. Bu, maalesef AKP Hükümeti döneminde zirveye taşındı. Neoliberal ekonomi maalesef son on yılda karşılaştığımız istatistiklerde de ortaya çıktı. Cumhuriyet tarihinin en yüksek aslında ölümlü yıllarını son on yılda yaşadık. Bunu sorgulamak gerekiyor. Burada tek amaç daha fazla kâr etmek, işte sermayedarlara, işletmecilere daha fazla kâr sağlamak. İnsanlar daha fazla sömürülüyor.

Biz Soma'ya giderken aileleri gördük, hangi koşullarda yaşadıklarını gördük. Herhâlde 3-4 lira bin almış olsalardı o manzarayla karşılaşmazdık. "Usta" dedikleri toplam emekçilerin, işçilerin kaçta kaçına denk geliyor ya da bu "usta" denilenler, gerçekten "işçi başı" denilenler sömürdükçe daha fazla prim alanlar mıdır? Yani bu konuda açıkçası Süleyman Bey'den daha faydalı, yararlı bilgiler almak isterdik ama bu yok ama hâlâ geç değil. Yani rica ediyoruz, yani bak büyük bir felaketle karşılaştık ve yeni bir felaketle

karşılaşmamız da an meselesiymiş, siz az önce uyardınız. Yani bu nedir, yani niye bu oldu? Biraz açık söyleyelim ya da mesela Alp Gürkan'ın niyetine ilişkin niye böyle kesin bir yargıda bulundunuz? Bu doğru değil. Yani siz burada teknik bir bilirkişisiniz yani orada deneyimlerinizden yararlanmak istiyoruz. "İşte şöyle olsaydı eminim önüne geçerdi." Ama bak, bir sürü, bir dizi hata, bir sürü aksaklık, bir sürü kusur var. Bunların hepsi aslında insanı daha fazla çalıştırmak, daha fazla emeklerinden yararlanmak, sömürmek ve daha az maliyete mal etmektir. Yani bunları açık açık artık konuşmaya başlayalım yoksa gerçekten bu çalışmamız aylarca da sürse bir sonuca ulaşamayız Sayın Başkan.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Necati Bey...

Süleyman Bey, not alın da ona göre...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben, önce size sorarak başlayayım: Bugün Alp Gürkan Bey de gelecekti, niye gelmedi?

BAŞKAN- Pazartesi günü onu bir duyurduk biz. Pazartesi günü sağlık nedeniyle affını istediler. Bir de daha önce oradaki -siz gelmeden önce ben okudum da- şu an içeride olan yöneticilerin dinlenmesinden sonra gelmesinin daha uygun olacağını düşündü. Biz buraya zoraki insanları getiremiyoruz, rica edebiliyoruz. O açıdan da...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Elbette, elbette.

BAŞKAN – Daha önce de ben rica etmişim, ısrarcı olmuşum, gelebileceğini söylemişti. Yani böyle bir durum var ama duyuru yapmıştık biz pazartesi günü arkadaşlarımıza.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Benim haberim olmadı da yani ben merak ettim niye gelmediğini yani o gelmiş olsaydı ondan da birtakım şeyler öğrenme ihtimalimiz olabilirdi.

Tabii, burada, Süleyman Bey geçmişte orada görev yaptı ve uzunca yıllar da bu sektörün içerisinde bir insan olarak farklı birtakım şeyler ifade etmeye çalıştı ama yani ben de biraz önceki konuşmaya katılıyorum yani burada bir kere bu Komisyonun kuruluş amacı soruşturma komisyonu değil, araştırma komisyonu. Biz, buradan çıkan neticelerle bundan sonra bir daha kazaların yaşanmaması için ne gibi tedbirler alınması lazım yani bu kanunlarda, yönetmeliklerde nelerin değiştirilmesi lazım ki bunları tespit için uğraşıyoruz yani daha şeffaf şeyler ifade edebilirsek...

Ben de mühendisim, kimya mühendisiyim ama yani mühendisin anlamını da biliyorsunuz, "hesap" demektir yani "hesap yapan adam" demektir yani hesap yapmasını bilirim veya şöyle söyleyelim: Bir yolun genişliği neye göre ölçülür? En dar yerine göre ölçülür, 2 şeritliyse o yol, arkaya 10 şerit de yaparsanız o yol 2 şeritlidir yani.

Şimdi, buradan hareketle, bir de 1,5 milyon tonluk bu projenin işte ELİ, TKİ bir kısmını zaten yapmış, bu şekilde devretmiş sizden önceki firmaya. Daha sonra bu firmanın yetkilisi arkadaş geldiğinde de TKİ'ye birçok yazı yazmış, buranın tehlikelerinden, proje yanlışlıklarından vesaire yani o yazılar da var, bizlere verildi sonuç itibarıyla. Şimdi, siz, 1,5 milyon tonluk üretimin, efendim, işte moral, motivasyonla, teknolojiyle artabileceğini ifade ettiniz. O sizin dediğiniz şeyler hep ayaklarda olan işler yani tahkimatın işte mekanize olması vesaire. O çıkan kömür, bakın, 1,5 milyon tondan 3 milyon 800 bin yani neredeyse 3 katı, 2,5 katı. Yani 2,5 katını o projede açtığınız işte desandre, şuydu buydu bir sürü yerlerden tekrar geçireceksiniz. Yani mesela orada 1,5 milyon ton üretim esnasında kaç işçi olurdu? Bu kadar 3 milyon 800 binlik, 4 milyon tona yaklaşan üretimde kaç işçiye çıktı aynı yerler? Yani bütün bunlar risk oluşturuyor. Mesela sizden önce gelen arkadaşlar bunların yanlışlığından da bahsettiler. Yani bu projenin 1,5 milyon tonluk bir proje olduğunu, 3 milyon 800 bine çıkmanın çok büyük bir risk oluşturacağından bahsettiler aynı teknik arkadaşlar. Yani, dolayısıyla, bunun bir üst sınırı, bunun sorgulanması sadece bu ihaleyi alan... "İhale" de demeyelim bunun adına da, ihale değil çünkü ihaleyle alınmamış, devralınmış yani burası sonuç itibarıyla yeterliliği falan TKİ'nin yönetim kurulu üyeleri tarafından tescil edilmiş, "Ancak bu firma bu işi yapabilir, bu şeyleri haizdir." diye. Üst sınır da konmamış. Yani şimdi, bunun tespitini bir kere... Yani şunun için söylüyorum bunu: Yani TKİ, bundan sonra da birtakım ruhsatlarının çalışması için, ruhsat yerlerinin çalışması için belki yine redevans usulü veya bir başka şeyle birtakım çalışmalar yapacak. Yani bunun örnek olması lazım ki yani şunu dememiz mi lazım, dememiz gerekmez mi: "Kardeşim, hazırlanan projenin en fazla üst sınırı yüzde 10, üst sınırına kadar müsaade etmeli." Yani, bunu dememiz gerekmez mi? Yani bu bizim için bir sorumluluk değil mi? Yani sizin ifadenize göre ne tür proje olursa olsun sonsuz derece artırabilirsiniz yani belki birtakım şeyleri söylüyorsunuz, yani işte 27 metreyse 2 metreyi alırsınız, üstünü alamazsınız falan, onlar çok farklı şeyler, bu dediğim tedbirlerin dışında şeyler bunlar yani. Yani biz burada bir daha maden kazalarının olmaması için gerekli tedbirlerin alınması noktasında bir araştırma yapıyoruz. Yani buna ışık tutmak açısından siz daha farklı şeyler söylüyorsunuz. Yani bunları biraz...

İşte “Sabotaj yapsaydınız, bu kadar kayıp vermezdik.” dediniz yani. Bakın bu çok kötü bir durum. Yani hatta arkadaşın bir tanesi de, arkadaş Soma’ya gittiğimizde -İmbat Madencilikten bir yetkiliydi zannediyorum- “Sabotaj olma ihtimali bile var.” dedi, ifade etti. Yani tabii inandırıcı bir şey değil. Yani o kömür madeninin içerisine kim girip de ne adına, ne için sabotaj yapacak? Yani onun kastı şuydu: İşte, aslında, bilmediği... İnsanların bilmediği konularda da çok konuşmaması lazım. Yani, en azından sorması lazım yani bizim gibi. O sizin bahsettiğiniz işte, boşlukların oluştuğundan, oradaki yangının nasıl... İşte efendim “Orada kömür yokmuş. Kömür olmayan yerde yangın çıkmış.” gibi ifadelerden hareketle sabotaj olma ihtimalinin bile olduğunu ifade etti. Yani dolayısıyla, bir şeyler söylendiği zaman, Allah aşkına şurada oluşacak rapor, yani yaptığımız çalışmalar, bunca insanın gelip gitmesi, yorulan kafalar, sonuçta bir şey versin diye ben uğraşıyorum.

Bunun dışında mesela yaşam odası vardı 600 kişilik, kaldırıldı, niye kaldırıldı? Yani sebebi neydi o yaşam odasının kaldırılmasının.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Yer değiştirebilirsiniz yaşam odasına ama...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Ama “yapılmadı” dediniz ondan sonra. Böyle bir yaşam odası olsaydı, demek ki... Zaten oradaki toplam kişi sayısı 784 bildiğim kadarıyla.

Bir de orada yangın çıktığı esnada bir şey daha söylediniz siz işçiler o bölgeye sevk edileceğine ters yöne doğru gittiler gibi. Yani yangın söndürmek üzere de mi yönlendirdiler işçileri orada? Yani yangının çıktığı yere, hani siz diyorsunuz ki: “Yangınlar madenlerde gayet doğal şeyler. Önemli olan bu yangınları anında tedbirini alıp söndürmektir.” Burada da bu yangının tehlikesinin büyük olduğunu farkına varmayıp oradaki mühendis veya yetkililer hemen o yangını söndürmek üzere mi sevk ettiler acaba o yere? Yani sizin görüşünüzü ben bu anlamda merak ediyorum.

Tabii, biraz önce şey de söylendi, siz o tarihe kadar da oradaymışsınız. Bu bant yanmasının da zaten ölümlere büyük etkisi olduğu bugüne kadarki gelenlerin ifadelerinden anlaşılıyor. Bu bantlar yanmaz veya güç tutuşur veya işte yanması yürümeyen, yani belli standartlarda bant olması gerekmiyor muydu? Yani bunlar bu şekilde alınırken kontrol edilmeden veya standartlara uymadan mı sipariş edildi? Yani bunun yanmaz olmadığı, bu kadar 300-400 metrelik bandın yanmasından aşıkardır, bunun üzerinde tartışma da götürmez. Yani siz orada olduğunuz göre bu bantlar, demek ki, sizin döneminizde de alınıyor veya işte belli periyotlarda da değiştirilip tamir vesaire bir sürü şeyler yapıyordu. O bant, özellikle, hâlen daha bu şekilde çok standardı olmayan, özellikleri olmayan bantlar mı kullanılıyor? İşte, bunun bir örneği başka bir madende yaşanmış, yani kömür madeni değil de şimdi hangi maden olduğunu hatırlamıyorum. Yine bir bant yanmasından dolayı...

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Kastamonu.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Kastamonu’da yine aynı şekilde bir kaza yaşanmış. Dolayısıyla, yani bu bahsettiğim ölçülerde, lütfen, sizin de tecrübenize istinaden söylüyorum. Yani bize daha böyle somut yani oradaki tecrübelerinizle birlikte, oradaki gördüğünüz... “Arama kurtarma çalışmalarına katıldım.” dediniz, daha mı geç katıldınız, yani o iki-üç saatten sonra mı katıldınız siz? Yani biraz daha geç katıldınız herhâlde.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Soma’nın dışındaydım ben zaten.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Yani anlaşılıyor ki siz o kazanın olduğu madenin hep bütün girintilerini çıkıntılarını bile ezbere biliyorsunuz herhâlde yani orada...

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Her santimini ana hatlarıyla biliyorsunuz çalıştığınız yerleri, sonrasında tabii ki değişiklik...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Ona inandığım için söylüyorum zaten. Yani böyle bir şeyde genele şamil kılmak adına... Yani siz diyorsunuz ki burada: “Bu ocak kötüleşmiş olsa bile bu kaza önlenebilirdi.” Çünkü “Önlenemeyecek kaza yok.” gibi bir ifadenizle bitirmişsiniz zaten şeyi. Yani ne yapılması gerekirdi? Bundan sonra ne yapılması gerekir? Yani bu tür madenler, işte kömür madenleri artık ortada. Yani en tehlikeli işletmeler. Yani metan gazından, işte efendim o toz patlamasından vesaire, vesaire. Yani birçok tehlikesi var. Sadece göçük tehlikesi yok yani kömür madenlerinde, hele hele Türkiye’deki kömür madenlerinde böyle. Yani bize biraz daha müşahhas bir şeyler söyleyin. Yani hem bu sorduğumuz spesifik sorular hem de onun dışında. Yani rahat olun, şey yapmayın. Yani bize yardımcı olun. Bu anlamda sorularımıza böyle cevap verirseniz daha memnun oluruz

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Necati Bey.

Tabii, bizim Komisyonumuz araştırma komisyonu olduğu için bizde çok rahat konuşabilirsiniz o bağlamda.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Şimdi, Sayın Başkanım, öncelikle, bu kazalar yine olmaya devam edecektir. Ben çok açıkça söylüyorum, mesleki şeyime göre söylüyorum. İnanın, biz öldükçe öğrenen insanlarız, o yüzden alaylıyız diyorum. Öldükçe öğreniriz maalesef. İnanın yine felaket düzeyinde kazalar olacak. Belki de bu işleri tam öğrenemeden de madenlerimiz de bitecek maalesef.

Şimdi, az önce kapitalist gibi bir yaklaşım oldu, kapitalizmi savunma gibi. Ben “Kahrolsun kapitalizm.” diyorum, keşke olmasaydı. Ben 1990’lı yıllarda maden işçileriyle birlikte Ankara yollarına çıkan insanım aynı zamanda. Ama bir Türkiye gerçeği de var maalesef. Çantamızı alıp öyle çıktık, hayatımızı devam ettirelim diye. Bu mevcut koşulların içinde mesleğini iyi yapmaya ya da beraber çalıştığı insanları öngörebildiği şekilde koruyup kollamaya çalışıyorsun. Başka bir olanağımız da yok. Ben yine söylüyorum, maalesef, biz öldükçe öğreniyoruz. Bu kazalar yine olacaktır. Hiçbir şekilde de... Bu taa ki nasıl olur? İnanın gerçek anlamda bu işi yapmak istiyorsak, bu işi ta otuz yıl öncesinde çözmüş ülkeler var. Tamamıyla bu işler sistem içinde yürüyor. En ufak bir kaza, yani ne bileyim, bir civatanın kopması bile çok büyük bir olaydır onun için. O civata niye kopar? Ta, fabrikaya kadar gidilir, araştırılır. Yani gerçek sonuçta çıkar. Bizim gibi üstün körü... Ben şimdi söyleyemiyorum, bilirkişi inceliyor falan filan. Yalnızca şeyi anlatmaya çalıştım, Muzaffer Bey’in dediği gibi, bir yol var orayı kestiler, yani o kazanın sebebi de o, yani doldurulmaması. Eğer bunu gerçek anlamda yapmak istiyorsak ve biraz kalan, değerli olan madenlerimizi sağlıklı bir şekile çıkartmak istiyorsak bunu şu anda bizim ülke ölçeğinde mesleki olarak yapmamız mümkün değildir. Çok açık ve net bir şekilde söylüyorum, bu kazalar da olmaya devam edecektir. Yine biz değil de bir başkaları üzülecektir ya da ülke olarak üzüleceğiz. Tam olarak bu işleri önlemek için bu işleri başarmış olan insanlar pilot olarak alınacak.

Aslında, Çayırhan modeli -96 yılındaki uyguladığı, 2000 yılına kadar, şimdi o da kayboldu orada- gerçekten iyi bir modeldi. Bu altın madeninde de öyle oldu Türkiye’de. Teknoloji getirildi, çalışma disiplini getirildi. Bu işlerin doğrusunun nasıl olduğu –yaparak- Türk ekiplere de öğretili. Onlar çekildikten sonra bu işler gerçekten bir sistem dâhilinde bozulmaya çalışılsa da sağlıklı bir şekilde yürüyüp devam ediyor. Yani bizim şu andaki... Çünkü bir ölçütü yok bunun. Kişi, gerçekten, fiilî hayatta ne kadar iyi bir mühendislik tecrübesi, deneyimi varsa, bu işleri özverili, idealist anlamda yaklaşıp yapıyorsa o kadar bu, o insan çekildiğinde yine aynı şekilde devam eder. Herkes, bir sistem olmadığı için çıkıyor “Türkiye’nin en iyi mühendisi benim.” diyor. “Orada işte zaten bu yangınlar vardı.” diyor, yani başka bir şekilde... Yani siz ona az önce havalandırma ile ilgili mesela dediniz, yani şimdi onu öğrendik, gerçekten şeyi budur, dünyadaki uygulaması da budur, doğrusu da budur. Ama ben çıkayım bir başkası gelse gerçekten kafanızda soru işareti oluşur. Neden? Tam biz bunları gerçekten bilmiyoruz, kendim de dâhil. Benim kafam çünkü şu anda hiçbir artı yok, oraya artılar yazdım ben ama sıfır bile değil, eksi. Bizim belki de diplomamızı alıp yırtmamız lazım.

FAYSAL SARIYILDIZ (Şırnak) – Kader midir? Yani bunlarla karşılaşmaya devam mı edeceğiz?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Şimdi, Hocam, şöyle: Kaza nedir biliyor musunuz, benim anladığım. Ben çok kaza inceledim, mesleğimden dolayı, özellikle iş güvenliği başmühendisliği yaptığım için. Kaza, bir emniyetsiz ortam -çalışma ortamı diyelim buna- bir de emniyetsiz -yani güvensiz- davranış, çalışan. İki birleşir ya da birisi, çarpım şeklindedir bu yani bunun bir tanesini sıfırladığınızda kaza sıfır olur. Yani ya siz... Öyle dört dörtlük insan da yoktur, hatasız insan da yoktur. Dolayısıyla güvenli bir yer yaratacaksınız. Yani o çarpım sıfır olacak her zaman. Siz eğer güvenlikle ilgili en ufak bir şey bırakmışsanız mutlaka öyle ya da böyle... Bir çiviye örnek alalım. Çivi eğer bir yerde insanın ayağına batacak şekilde ta köşede bir yerdeyse inanın o çivi sizi bulur.

FAYSAL SARIYILDIZ (Şırnak) – Süleyman Bey, sizce yani küçük bir ihmal mi bırakmış orada? Bir anlatır mısınız.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – İhmal zaten ben size söylüyorum.

FAYSAL SARIYILDIZ (Şırnak) – Ufak bir ihmal mi?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Ufak bir ihmal değil.

FAYSAL SARIYILDIZ (Şırnak) – İhmaller serisi başından sonuna kadar.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Tabii. Bu kaza iki buçuk ay önce başlamış.

FAYSAL SARIYILDIZ (Şırnak) – Nasıl yani?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – O açılan boşluğun doldurulmamasıyla başlamış yani.

FAYSAL SARIYILDIZ (Şırnak) – Ha, evet, ısınmaya başlamış. İşte bunlar konuşulmalı.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Yanlış anlaşılırdıysam, sakın...

Ben, patrona da çok kızıyorum, çok kızıyorum. Yani bu sakın ola bir şeyi...

FAYSAL SARIYILDIZ (Şırnak) – Siz kefil oldunuz da eminim böyle olurdu, şöyle olurdu tarzında.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Oradaki ihanettir bu aynı zamanda yani yirmi dört yıldan beri tanıdığım insanlara, ölen arkadaşlara ihanet olur. Sakın ola öyle bir şey söyledi diye algılanmak istemiyorum. Yani bu, tamamıyla mühendislik hatası, yönetim hatasıdır bu kaza.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sakine Hanım...

FAYSAL SARIYILDIZ (Şırnak) – Başkan, ben son bir söyleyeceğim, ben zaten uzatmayacağım, soru da değil.

BAŞKAN – Buyurun.

FAYSAL SARIYILDIZ (Şırnak) – Ya, genelde şöyle bir yaklaşım vardır: İşte, aslında, orada denetçiler, oradaki teknik personel -işte orada çalışan emekçi işçi insanlar için söylüyorum- işte onlar aslında iyi denetim yapmadılar, kusur onlardan kaynaklandı ve zaten öldüler gittiler. Yani bu, değil yani bunun çok ötesinde boyutları var bu felaketin. Zaten şu an aslında kusuru olduğu ifade edilen insanların çoğu, yaşamını yitirmiş insanlar, orada çalışmak zorunda olan işçiler, emekçiler yani öyle bir gerçeklik de var. Dolayısıyla, yani kusuru biraz daha gerçekçi, biraz daha nesnel bir yerde aramak gerekiyor.

Teşekkür ederim.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Şimdi, efendim, Faysal Bey, burada... Ben, Türkiye’de bir çok patronla çalıştım biliyorum da yani işverenlerin yapısını da biliyorum. Alp Gürkan, gerçekten bunların içinde hani “Bir yere koy.” deseniz belki birinci sırada geliyor. Neden? İnanın biraz insanidir bu. Ben dokuz yıldır tanıyorum. Ben bir gün düz işçisinden yöneticisine kadar inanın -çok yanlış da olabilir şey- yüksek sesle konuştuğunu dahi duymadım. Bu, savunuyorum anlamına gelmez. Ben insan olarak bakıyorum. İşyeri olarak hatalıdır. Neden? Çok güvenmiştir, çok şey yapmıştır. Ama diyeceksiniz ki şimdi mesleki olarak da güvenmek zorundasınız. Şimdi, hemen, o kazanın olduğu ocağın yanında Demir Export’un işte Rahmi Koç’un ocağı var. Rahmi Koç ocağı biliyor mudur? Rahmi Koç ocağı bilmiyor ki, yerini bilmiyor. Soma nerede, onu bilmiyor. Şimdi, buradan, böyle bir sonucu da çıkartmak da şey. Yani biz ilk önce ben başta diyorum benim kendi diplomamı yırtmam lazım. Neden? İnsanlara demek ki bu işi tam olarak öğretememişim. Evet, başka bir şey demiyorum yani.

FAYSAL SARIYILDIZ (Şırnak) – Hocam, ben uzatmayacağım, benimki birazcık densizlik oluyor ama ben dayanamıyorum işte. Alp Bey, Alp Gürkan her işçinin durumunu bilemeyebilir, o, patrondur, büyük adamdır.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Hayır, öyle bir şey yok yani.

FAYSAL SARIYILDIZ (Şırnak) – Yo, yo, yani şimdi herkesin durumunu, nerede ne yaşıyor... O ocağa belki inememiştir de. Yalnız şunu çok iyi biliyordu: Yani devletle kurumla TKİ’yle yılda 1,5 milyon ton çıkarmak üzerinde anlaşmıştı ama 3,5 çıkarıyor. Her gün onlarca kişi, daha doğrusu özellikle sendika seçimlerinde muhalif sendika çıkaranlar kapı dışarı ediliyor, ertesi gün ocağa inemiyor. Bir de bu konuda sizin bilginiz var mı? Mesela biz çok kişiden duyduk bunu.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Var.

FAYSAL SARIYILDIZ (Şırnak) – Patronun bunu bilememesinin imkânı olabilir mi? Bilmiyorum yani, siz öyle diyorsunuz da.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Patronun bilip bilmediğini bilmiyorum. Oradaki sendika şubesi gerçekten bu dönemde işçi açısından çok şanssız bir sendikaydı. Yani oradaki şube başkanının belki kişiliğinden kaynaklanan bir olaydı, bilemiyorum, ama işçiler adına gerçekten o adam çok büyük zarar vermiştir işçiye, çok büyük zarar vermiştir.

VURAL KAVUNCU (Kütahya) – Ne gibi zararlar?

FAYSAL SARIYILDIZ (Şırnak) – Ama sizdendi...

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Buradaki 1,5 milyon değil de şey dediniz. Şimdi, Hocam bilir, yani tek bir ocak vardır, tek bir ayak vardır 200 metrelik, 6 milyon tonluk kömür çıkartıyordur bu ayak yani. Bu bir ocağa 1,5 milyonluk cezai alt sınır TKİ’yle yapılan sözleşmedeki. 2,5 milyon tona göre burada projeler yapılıyordu.

HASAN ÖREN (Manisa) – Ama üst sınırı da koymuştu sözleşmede yazılan muhakkak yüzde 20, yüzde 30 koymuştur.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Yok, yok. Demir Export’ta var, bunda yok.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – 1,5 milyon ton üst sınır efendim, cezai alt sınır.

BAŞKAN – Soma AŞ’de üst sınır yok, Soma AŞ’de üst sınır yok. Demir Export’ ta bir artı eksi bir yüzde 20’ lik bir şey var.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Onların da 2,5 milyon ton, yani o Soma’ daki tek bir ocak için.

HASAN ÖREN (Manisa) – TKİ niye ihtiyaç hissetmemiş ki burada böyle Demir Export’ ta koyduğu gibi yüzde 20 gibi...

BAŞKAN – Hasan Bey, açayım.

HASAN ÖREN (Manisa) – Sakine Hanım’ a hiç söz gelmeyecek, ondan sonra konuşayım.

BAŞKAN –Buyurun Sakine Hanım.

SAKİNE ÖZ (Manisa) - Sabırla bekliyorum ama tabii Faysal Bey’in sorularını ve dayanamamasını da haklı bulduğum için ses çıkarmamaya çalışıyorum. Çünkü hakikaten sözün bittiği yer niteliğinde bir durum olmuş oluyor.

Ben, Sayın Başkanım, Süleyman Bey’in, tabii o bölgede çalışmış, oradaki kazada arkadaşlarını kaybetmiş olmanın verdiği bir ruh hâinden dolayı, üzüntüsünden dolayı, bugün, burada, böyle konuştuğunu düşünüyorum, biraz daha duygusal olduğunu düşünüyorum ama elbet herkes kendisini savunur, elbet herkesin kendisini savunması gerekir. Biz bekleriz ki Can Bey ya da Alp Bey, kimse bu şirketin sahibi gelsin kendisini savunsun ya da kendisi ne yaptıysa, ne yapmak istediysen onları anlatsın. Bekliyoruz biz onu. Evet, bugün, burada onun da gelmesi gerekliydi, bize gelen bilgiler öyleydi ama. Başkanımın sanırım bununla ilgili açıklaması var, biz gelmeden önce açıklamasını yapmış. İleriki günlerde geleceğini umut edip kendisinin kendisini savunmasını ya da olayı kendi gözüyle anlatmasını bekliyoruz.

Burada şundan çok söz ettiniz: “Yani ben çalıştığım dönemde bu güvenlik önlemleri ya da Soma AŞ aldığında güvenlik önlemlerini aldı, işte yaşam odaları da vardı ve güvenlik önlemlerini aldı. Ama daha sonra bunlar bertaraf oldu. Yani orada bu yaşam odaları ya da güvenlik önlemleri azaldı, kalmadı. Kalmadığı için ben de rahatsızlık duydum belki de ayrılmam ondan dolayı.” mı demek istiyorsunuz, onu tam anlayabilmiş değilim. Yani bir kere bu güvenlik önlemleri ne zaman azaldı? Hangi dönemlerde azaldı? Kimlerden dolayı azaldı? Yani geçmişte vardı diyorsunuz, ama zamanla bu azaldı diyorsunuz. Burada 301 yurttaşımız öldü. “301 yurttaşımızın ölümüyle sonuçlanan bu kaza önlenebilirdi.” anlıyorum ben sizin konuşmanızdan. Önlenebilirse nasıl önlenebilirdi? Buradaki işçilerin, madende çalışan işçilerin çalışma koşullarını bilip bilmemesiyle ilgili yani eğitimle ilgili ciddi sorunlar mı vardı? Örneğin bu hava akışının döndürülmesiyle ilgili yeterince eğer oradaki hava akışını değiştirenlerin haricinde işçilerin de bu olayı bilmeleri ve ona göre yöntem belirlemeleri gerekliydi. Bilmiyorlar mıydı ki? Burada hava akışının değiştirilmiş olmasından dolayı hani bunu dışarıyla bağlantısı mı kopuktu? “Vardı da.” diyorsunuz. Yani benim kafam karıştı. Siz “İletişim vardı.” diye de söylüyorsunuz orada. Ama niye çıkamadılar onlar? Yani niye kaldılar orada?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Bakın, yanlış anlaşılabilir. Telefonla iletişim vardı.

SAKİNE ÖZ (Manisa) – “Telefon bağlantısı vardı.” diyorsunuz.

Devam ediyorum, üretimle ilgili, yani üretim kaygısı var, üretmeye zorlayan var. Buradaki üretimi nereye yetiştirmeye çalışıyorlardı? Burada TKİ mi baskı kuruyor “Daha fazla üretim, daha fazla üretim.” diye yoksa şirket sahibi yoksa haricinden bu dayışışlar falan da mı bu üretimi başka şekilde kaçak bir şekilde bir satış falan da mı var? Yani buradaki üretim kaygısı nedir? Kim bunu... TKİ mi istiyor? Çünkü TKİ istiyorsa ne yapıyor? Yani bunu nerelerde kullandığı da önemli. Buradaki hani insanlarımızın, oradaki yurttaşlarımızın diyorsunuz ki: “Ben alaylıyım, yaparak öğreniyorum.” ya da işte... O kısmı söyleyemiyorum ne yazık ki. Denek mi bizim işçilerimiz? Yani teknoloji var, bilim insanları var, bilim insanlarının anlattığı yöntemler var ve o yöntemlere göre gitmesi gerekirken bu insanlarımız denek mi? Yani ne zamana kadar bu böyle öğrenilecek? İşte öle öle mi öğrenilecek? Bu, çok doğru bir... Yani çok acı bir söz ben bunu söylemekte bile güçlük çekiyorum inanırım. Size yönelteceğim sorular bunlar ama Sayın Başkanım biraz da sizden tarafa bir-iki sorum var.

Biraz önce iktidar partisine mensup arkadaşımız icraatın içinden yaptı, gitti. Yani “Biz AFAD olarak toplanan paraların işte şu kadar kısmını ya da işte tamamını işçilere verdik... Allah aşkına...”

HASAN ÖREN (Manisa) – “Sayın Başbakanımızın oluruyla...”

SAKİNE ÖZ (Manisa) - “Sayın Başbakanımızın oluruyla.” dedi ya da işte konutlarla ilgili bilgi veriyor. Bölgede bununla ilgili bir duyuruları da var bayram üzeri, sanki, bayramlık verir gibi Soma halkına. Bugün yerel basınımızda yer alan bir duyuru da var. Yani

konutları kim yaptı, yapıyor? Şu anda, bugün itibarıyla, Beşiktaş Belediyesi 30 tane konutu yaptı, teslim etmek için tören düzenleyecek, noter huzurunda tören düzenleyecek.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Ne güzel, Allah razı olsun.

SAKİNE ÖZ (Manisa) – “Ne güzel.” demeyin. Yani bu ülkede bir devlet var. Herkesten toplanan vergilerle bir devlet bütçesi var. Hayırseverlere teslim edilmesi, her şeyin hayırseverlere teslim edilmesi, hayırseverler üzerinden yapılması olacaksa ne için bu devlet var? Ben bunu anlayabilmiş değilim. Konutlarla ilgili ya da Manisa milletvekillerinin bu açıklamalarıyla ilgili yine AFAD’da toplanan, yardımlarla toplanan bu parayı “Biz veriyoruz.” diye söylemenin ya da “icraatın içinden” gibi anlatmanın anlamı var mı? Ben, bunun da, sizlerden, AKP’li vekillerden ya da Komisyon Başkanı olarak sizden yanıtını bekliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Hasan Bey, buyurun.

HASAN ÖREN (Manisa) – Yılmaz Bey, tabii, hassasiyetimiz şu: Tabii ki Başbakanın onayından geçecek ama bazı şeyler vardır onaylamamak mümkün değildir çünkü hepimizin katkıları, hepimizin, siyasi ayrımı yapmadan. AFAD’da, bu mübarek günde insanlarımızın gönlünden kopan paralar toplanmıştır, bu paralar Türkiye’de de bu insanlara, bu, zarar görmüş insanlara dağıtılacaktır. Cümleyi kurarken, biraz daha, “Birlikte yaptığımız güzel bir bağışla, Sayın Başbakanın da onayıyla.” denirse tahmin ediyorum yaralayıcı ve zedeleyici olmaz. Bizim hassasiyetimiz burada. Arkadaşımızın biraz evvel yaptığı ve dün de...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – “Toplanan yardımlar.” dedi arkadaşımız.

HASAN ÖREN (Manisa) – Yok. Dün de Meclis konuşmasında da oldu, orada da söyledim. Bu, bizim hayırsever insanlarımızın böyle acılı günlerde gösterdikleri hassasiyettir ve bunun içerisinde Parlamento da vardır. Bunun içerisinde bütün siyasi partilerin milletvekillerinden temsilcilerine kadar herkes elinden geldiğince, karınca karınca yapmıştır yardımı. Tabii ki bunu düzeltirseniz seviniriz.

Ben, net sorular sormak istiyorum. Uygun görüp siz de net cevap vererseniz bize yardımcı olursunuz Süleyman Bey:

1) Soma’da siyaset-iş adamı ilişkisi hangi boyuttadır. Bu ilişki, bu tedbirlerin alınmasında engelleyici bir rol oynamış mıdır?

2) Türkiye Kömür İşletmelerinin bu kazada sorumluluğu ne kadardır? Tamamen bu yana dönüp hatalar zincirini tamamlayan ve gerçekten de cezalandırılması gerekli olan iş adamını bir kenara koyarsak, Türkiye Kömür İşletmeleri burada azmettirici rol oynamış mıdır? Yapılan bu kadar üretime göz yummuş mudur? Bu üretimdeki projeleri denetlememiş midir? En önemlisi de havzada çok kömür çıksın diye -ruhsatları yediye, sekize, dokuza- on tane ruhsat yaratarak rezervleri az olan küçük küçük işletmeler yaparak oradaki sanayicinin, oradaki iş adamının bu küçük rezervlerde yatırım yapamayacak ölçüde olmasından dolayı TKİ’nin açgözlülüğünden kaynaklanan, hırsından kaynaklanan bir sorumluluk söz konusu mudur?

Kazanın ilk olduğu an eğer yetiştirebilmiş olsaydınız, sizi, gerçekten bölgede kriz masasında bir yer verebilecek kadar deneyimli görüp o masaya alırlar mıydı? Eğer almış olsalardı bunca alaylı olan, ki çok önemserim, gerçekten alaylı olmak meselenin en ince noktasına kadar bilmektir. Keşke teoriyle pratiği birleştirip daha mükemmelini ortaya çıkarabilsek. Ama iliklerinize kadar her santimetrekaresini biliyorsunuz o ocağın. Siz olsaydınız önlem olarak ilk saatte hangi emirleri verirdiniz, nasıl bir şey yapardınız?

Son sorum: Ayrıldığınızda -çok önemli bu- “Benim bunca yıllık deneyimime istinaden işçilerin hayatları benim için çok önemlidir. Benim hayatımla işçi hayatını yan yana koysalar -özetini çıkarıyorum- kendi hayatımı ortaya koyarım.” dediniz. Soma AŞ’den, en az üç tane olmak kaydıyla, ocağın güvenliği, iş sağlığı güvenliğiyle ilgili ne talep ettiniz yerine gelmedi, “Ben bu sorumluluğu alamam.” deyip çekip gittiniz?

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun.

PROF. DR. ŞEBNEM DÜZGÜN – Ben bir açıklama yapmak istiyorum.

BAŞKAN – Bu arada, teknik katkılarınız olursa... Çünkü Süleyman Bey oranın Müessese Müdürü, hem teknik uygulamada hem de yakın çalıştığınız bir arkadaşınız.

PROF. DR. ŞEBNEM DÜZGÜN – Şimdi, daha önceki sunumlarda da ve birkaç kere yaptığımız toplantılarda da söylemişim. Süleyman Bey de bunu söyledi. Havalandırmanın, hiçbir koşulda, yer altındaki işçiler çıkarılmadan, yer altındaki iş güvenliği uzmanı

tarafından kontrol edilmeden yönü değiştirilmez -bu madenciliğin en temel kuralıdır- fakat bununla ilgili olarak mevzuatımızda böyle bir şey yok. Yani daha önce de sunumlarda anlatmıştım. Emsa'da, mesela, madencilikte havalandırmanın hangi koşullarda yapılacağı yazılmıştır ve bu koşullar -aslında söylediğim o üç koşul vardır ama- söylediğim şeye denk gelir yani yer altına in, bak, herkesi çıkar, ondan sonra yap koşuluna dayanır. Bu madenciliğin temel kuralıdır ama birçok kural madencilikte yasal mevzuatın içinde yer almadığından İSG uzmanlarının da bunu kolayca yapabilecekleri gibi ya da en azından kriz anında, olağanüstü anlarda yapabilecekleri gibi bir algıya da neden olmuştur bu aslında. Yani bu işi yaparken de mutlaka hesap yapmanız gerekir. Biraz önce milletvekilleri de söyledi. Asla hesap yapmadan yönü de değiştirilemez zaten. Bu çok önemli bir konu fakat bunu şu şekilde düşünmemiz lazım aslında: Böyle bir afet anında kayıpların bir kısmı afet yönetiminden kaynaklanmış olabilir. Bunu daha önce de, bir kere daha söylemişim. Kobe depremünde ölenlerin çoğu depremden ölmemiştir, deprem sonrası çıkan yangınlardan ölmüştür. Bunun nedeni de deprem sonrası çıkan yangında kritik karar olan yani gaz ve elektrik şebekesinin kesilmesi kararının alınmamasındandır. Dünyanın her yerinde afetlerdeki kayıpların yükselmesi -temel nedeni- aslında karar verme mekanizmalarının düzgün, etkin çalışmamasından kaynaklanıyor. Süleyman Bey de bence biraz onu söylemeye çalışıyor.

Bir de şunu söylemek istiyorum: Süleyman Bey "Alaylıyız." dedi ama kendisi bir mühendistir ve oldukça deneyimli bir mühendistir ve maden mühendisliğinin temel prensipleri okulda öğrenilir fakat uygulanır. Herhâlde alaylılıktan kasıt, uygulamadan kasıttır, yoksa kendisi hani madenciligi okulda öğrenmemiş biri değil.

Bizim problemimiz, bu mesleğin yer altında ya da yer üstünde yapılırken öğrenilmesi için gerekli olan modern madencilik prensiplerinin olmamasıdır. Yani havalandırmanın değiştirilmesi de benzer bir sonuçtur aslında. Böyle bir pratik ya da kural olmadığı için bu karar, bu kritik karar çok kolay bir şekilde alınmıştır aslında. Ben onu belirtmek istedim.

Teşekkür ederim.

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Ama işçilerin böyle bir karar almayla ilgili bilgileri yok demek ki, eğitilmemiş.

PROF. DR. ŞEBNEM DÜZGÜN – Tabii ki yani şöyle, bakın...

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Yani sorun o kararı vermek değil, o bilgiye sahip olmayan işçiler.

PROF. DR. ŞEBNEM DÜZGÜN – Yok, şöyle: İşçilerin bilgisi olamaz zaten. Yani bir mühendis...

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Hayır, yani bunun daha önce bir deneyimini yapmış olsalardı olmazdı.

PROF. DR. ŞEBNEM DÜZGÜN – Olsa bile, deneyimini yapmış olsalardı bile yer altından herkes çıkmadan bu karar alınamazdı. Yani yapılması gereken şuydu: Yer altından herkesi çıkaracağız, ondan sonra yapacağız. Onu işçilerimiz biliyordu, bilmiyorduya bağlayamayalım. Ama tabii ki işçiler değil, orada mühendisler öldü, 5 mühendis öldü. Yani her şeyi bildiğini var saydığımız 5 mühendis.

BAŞKAN – Şebnem Hanım, teşekkür ederim.

Bir uygulama ve mevzuat eksikliği var herhâlde.

Selçuk Hocam, buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Hoş geldiniz. Teşekkür ederiz verdiğiniz bilgiler için.

Öncelikle bir tavizhte bulunayım. Burada Hükümetimizin yaptıkları vardı bu elim olaydan sonra. Sayın Başbakanımızın talimatları doğrultusunda bakanlarımızın yaptıkları vardı. Aynı zamanda Manisa'da ve Türkiye'de sivil toplum kuruluşlarının yapmış olduğu yardımlar vardı maddi ve manevi olarak. Bir de milletimizin genel çerçevede yapılan AFAD'daki yardım kampanyalarına duyarlılığı vardı. Milletimize çok teşekkür ediyorum. Milletimiz buraya 46,5 trilyon civarında bir para aktardı ve bu para da bugünden itibaren 154,450 bin lira şeklinde takdim edilecek bu insanlara. Burada herkesin payı var yani CHP'lisinin de, HDP'lisinin de, MHP'lisinin de, AK PARTİ'lisinin de veyahut da siyasi partili olsun olmasın, siyasete karışsın karışmasın, 76 milyonun payı var. Hepsine teşekkür ediyoruz. Burada devlet de görevini yapmaya çalıştı bu noktada, olaydan sonra; Hükümet de, sivil toplum kuruluşları da, partiler de görevini çok duyarlılık seviyesini yükselterek yaptılar. Hepsine müteşekkirim, şükranlarımı arz ediyorum bir Manisa Milletvekili olarak. Bu 639 sıra sayılı Yasa Teklifi'nin tamamı üzerinde şahsım adına konuşma yaparken de söyledim. Bu evlerin 301 tanesini Doğuş Holding, 301 tanesini de Gaziantep Organize Sanayi yapıyor diye Meclis kürsüsünden de söyledim. Onlara da çok teşekkür ediyorum. Manisa Organize Sanayi'yi de aynı şekilde duyarlı olmaya davet ediyorum demiştim hatırlarsanız eğer.

Bir de, dün de Sayın Özgür Özel'e teşekkür ettim. Orada, biliyorsunuz, Eynez de, Atabacası ve Işıklar da kapandı. Bir tanesi temelli kapandı şimdilik, iki tanesi ise kömür işletme noktasında kapatıldı. Buradaki 7.600'e yakın işçiye ve Eynez'dekilere altı ay ve diğerlerine üç ay olmak üzere devlet maaş verecekti. Beraber çıkarttık bu kanunu, beraber verdik önergeyi de. Burada bir ihmal olmuş.

Gürmin Metal diye bir şirket de var orada, 100'e yakın işçi orada maaşlarını alamamışlar, iki aydır mağdurlar. Bununla ilgili Sayın Özgür Özel'in gündem dışı konuşmasından sonra söz alarak durumu izah ve ettim ve gerekli yerlerle görüştim. Pazartesi den itibaren bu şahısların maaşları ödenecek. Aynı bir şirket oldukları için, yine Soma AŞ'ye ait bir şirket yani sahibi gene aynı şahıslar ama aynı bir şirket olduğu için kanun kapsamının dışında kalmış ama "İnşallah mağduriyetlerini biz gidereceğiz." dediler.

Bir de orada Akkord diye bir firma vardı. Bunu Sayın Erkan Akçay Bey de dile getirdi. Orada ELİ'ye ait dekapaj işi yapan bir firma var ve aynı zamanda taşeron bir firma var Ada Metal diye. Aralarında anlaşmazlık oluyor, Ada Metalin işine son veriyorlar, 120 işçi de işsiz kalıyor orada ve bunun üzerine de işçiler diyorlar ki: "Biz dilekçe yazdık, Kütahya kolu 7,5 saat çalışıyor, biz 12 saat çalışıyoruz. Farkımızı vermiyorlar, fazla mesai. Dilekçe yazdığımız gün işimize son verildi." Araştırdım. Bundan dolayı işlerine son verilmemiş. Sadece iki firmanın kendi aralarındaki anlaşmazlık nedeniyle 20 gün önce işine son verildiği için işçiler işsiz kalmışlar. Pazartesi günü yeni bir şirketle anlaşma yapacaklar. Ve ben şunu söyledim: "Bu 120 tane işçiye öncelik tanıyın. Çocuklar burada çalışıyorlardı." "Olur." dediler. Hem ELİ bu noktada hassasiyet gösteriyor hem de Akkord firması bu noktada hassasiyet gösteriyor ve şu ana kadar da paralarını almışlar. O fazla mesaiyle ilgili de şunu söylediler gerek Akkord gerek ELİ de –Sayın Erkan Akçay Bey, Sayın Milletvekilimiz de bilsin diyerek söylüyorum- "Eğer Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına dilekçe yazarlarsa bu nokta araştırılır, bir haksızlık yapıldıysa bunu gidermek için de gayret sarf ederiz." dediler. Teşekkür ediyorum.

Kardeşimize, Beyefendiye, Sayın Müessese Müdürüne sorularına gelince: Efendim, "Yaşam odası burada kaldırılmış." dediniz. "Daha sonra yapılacaktı, yapılmamış." ifadesini kullandınız. Bu bir ihmal midir? Bunu bilmemek gerek bir alaylıya gerek bir mektepliye gerek bir işverene gerek bir sendikaya gerekse de oradaki gelen müfettişlere yakışıyor mu? Ve bunu yapmamak ihmalin ötesinde acaba işçi kardeşlerimize bir köle muamelesi yapmak mı? Neden bunu yapmadılar?

İkinci husus: Selim Şenkal Bey daha önce -Park Enerjinin Genel Müdürü- "Bir rapor yazdık." dedi. O rapor bize geldi mi Sayın Başkanım, bilmiyorum.

BAŞKAN – Kim?

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Selim Şenkal Bey, Park Enerjinin...

BAŞKAN – Dağıtıldı.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Orada dedi ki: "Biz TKİ'ye raporlar yazdık. Burada yangın devam ediyor. Devretme sebebimiz yangını söndüremeyişimizdir." Fakat daha sonra hem ELİ hem de bu Park Holding Soma Holdinge burayı satmış. 15 milyon dolara satıldığı söyleniyor. Soma Holding böyle bir olayı bilmeden mi aldı? Sizin gibi tecrübeli bir insan, bilerek mi aldı? ELİ, GELİ, TKİ (Türkiye Kömür İşletmeleri) neden bu konuda duyarlılık göstermedi ve Park Holding de neden burayı böyle, bu şekilde bir parayla sattı duyarlılığına rağmen? "Karşılıklı muvazaa mı var?" diye aklıma geliyor.

Diğer bir husus da bu olayda ne eksikti ki bu kadar kişi öldü? Siz konuşmalarınızda söylediniz ama dediniz ki: "Sendika burada talihsizdi, sendika çok ciddi hatalar yaptı, işveren hatalar yaptı."

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Böyle bir şube başkanı, bu kişilikte bir şube başkanı...

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – "İnisiyatif kullanamadı." dediniz, öyle anladım.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Nasıl efendim?

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – "İnisiyatif kullanamadılar." dediniz, "Görevlerini tam yapmadılar." dediniz.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Yani o, inisiyatif değil. Öyle bir kişilikteki bir adamın bu dönemde orada olması işçilere çok büyük zarar verdi.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nı çıkardık biz burada, 2013 yılında yürürlüğe girdi, çok da iyi bir kanun. Buna rağmen böyle bir olay oldu. Ne eksikti, bu olayda bu kadar kişi öldü?

Diğer bir husus: Eğitimler yapıyorsunuz mutlaka bu işçilerle ilgili. Eğitimler muvazaa mı yapılıyor? İşçiler bize öyle söylediler, "Beş günlük eğitim bir gün yapılıyor, dört günde yapılmış gibi gösteriliyor veya yedi günlük eğitim bir gün yapılıyor, altı günde yapılmış gibi gösteriliyor; işveren kârlı, biz kârlıyız. Bu noktada böyle bir husus var." dediler.

Diğer bir husus da, burada en büyük sorun acaba... İş Sağlığı ve Güvenliği Yasamızın dünya çapında bir yasa olduğunu söylüyoruz biz. Yani Avustralya'da ne varsa buradaki bu yasada da bunlar var, Almanya'da ne varsa burada Türkiye Büyük Millet Meclisi çıkardı. Meslemiz iş ahlakı mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Süleyman Bey, buyurun.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Sayın Vekilim, şimdi, ben Almanlarla çalışırken İş Güvenliği Daire Başkanlığı yapmış bir Alman benim aynı zamanda akıl hocamdı diye düşünüyorum. Yani eksik akıllı değilim ama gerçekten akıl hocamdı. Bana en azından bu işlerin çerçevesini öğrettiler. Çok şey öğrendim ama çerçevesini öğrettiler. Bir gün “Metanla ilgili belli değerler sizin tüzüğünüzde ne yazıyor?” dedi. Ben okudum, ikna olmadım gerçekten şeyden. “Ya, şunu sormak istiyorum: Biz, tamam, doğrusunu yapıyoruz ama burada yazılanı da çiğnemeyelim.” dedi yani “Burada yazılan değerleri de çiğnemeyelim.” dedi. Biz, maalesef, o yazılan değerleri çiğnemek için şey yapıyoruz. Yani orada açık bir kapı bulacağız, oradan gireceğiz, bilmem ne yapacağız. Bizim eksikimiz budur gerçekten. Yani oradaki anlayışla bizim anlayışımız arasında hiçbir kesişen nokta yoktur, tamamıyla zıttır birbiriyile.

Şimdi, Selim Şenkal Bey’in söylediği şeyleri iletti Sayın Vekilimiz. Selim Şenkal Bey’i de ben yakın tanıyorum, yer altında pratik madenciliği olan biri değil. İkincisi, yer altında madencilikte deneyimli bile olsanız, Soma havzası gerçekten kendine özgü, kalın damar, yangına yatkın, bazı yerlerde metan var; kendine özgü disiplin, mesleki disiplinler gerektiren bir yerdir. Buradaki, dediğim gibi, yirmi dört yıl öncesini bildiğimden söylüyorum, gelin şu gün gidin İmbatta bir yerde ısınma vardır, yangın vardır. Yani bu havzada Q sistemi uygulanmaya başladıktan sonra bu işler zaten o kömürleri sağlıklı bir şekilde, güvenli bir üretme şeyi bulmuştur. Orada yazılan çizilenlerin bana göre hiçbir ehemmiyeti yoktur, Soma gerçeğiyle de bağdaşmıyordu.

Yaşam odası, işte, dediğim gibi, bu benim kendi şeyimdi, dünyamda, böyle bir yerimiz olsun, yani insanlara böyle bir, kafalarında, kaçabilecekleri, sığınabilecekleri bir yer olsun. Bu tamamıyla benim kendi geliştirdiğim bir şeydir. Yasalarda falan filan olan bir şey yoktur.

Yanılmıyorsam yaşam odası olarak konulmasında belki de ben şey yapmasaydım öyle gelişmişti bu isimle veya bundan sonra bu geleneğin yaşatılması gerekiyordu ama. Yani bu görüldü, yapılırken görüldü, içindeki donanım görüldü, bu geleneğin geliştirilerek devam etmesi gerekiyordu.

Şimdi, Soma havzasında, inanın, en kötü, yani kamuyla çalışmadan bile önce, ocaklardaki yönetim mühendis kontrollüdür. Gerçekten, yani, çoğu yerinde Türkiye’nin, gidin, patron vardır, altta bir tane ustabaşı vardır, onunla beraber yürütmeye çalışır. Mühendis de vardır ama zorunluluktan bir mühendistir o. Ama Soma havzasında gerçekten bu, yani kamuyla çalışmadan önce bile, işte, müdürden tutun da vardiya mühendisine kadar hepsi, bütün ocaklar, vardiya mühendisleri, vardiya mühendis yardımcıları dahi geniş bir ağ şeklinde devam eder. Gidelim şimdi, bir bakalım bir işletmeye, her bir işletmede en az 30-40 tane mühendis vardır şimdi. Buralara patronun hemen hemen etkisi yoktur. Finans anlamında belki yıl başı, yıl sonunda sorar, işte “Bu yıl ne üreteceksin, kiminle üreteceksin?” Çok değişikler maliyetleri de. Yaklaşık maliyetlerini de çok keskin veremezsiniz, “İşte, ben bu kadar üreteceğim, bu kadar maliyetim var.” dersin. Yani patronun direkt işte “Ocakta şu yolu açın, şu ayağı oluşturun.” gibi, ben kamudan önceki dönemi de biliyorum, şu andaki dönemi de biliyorum, tamamıyla şeydir, mühendislik anlamında yönetimde olan yerdir.

Parça parça şey olacak. Şimdi, rezervlere de bölünmesi işte yatırımları engelliyor mu? Şimdi, baktığınızda, o ocak gerçekten şey, yani ilerisi vad edilen bir yer değil, bölünmüş bir yer. İşte, Atabacası dediğimiz yer ta kamu zamanından kalmış, yanılmıyorsam 2 milyon ton gibi bir rezervi olan bir yer. Tabii ki hatadır bunlar. Yani bir 100 milyon ton için de aynı şeyleri yapacaksınız, 2 milyon ton için de aynı şeyleri yapacaksınız. Bu işletmecilik açılarından. Yani bunu çıkartacaksınız onları zaten kurmak zorundasınız.

HASAN ÖREN (Manisa) – O zaman yapmayacaksınız.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – İkincisi, burada, güvenlikle ilgili, yine, dediğim gibi, biz eskiden yani inanın, madenci lambamız yoktu bizim. Avcı feneri vardı. Ama şimdi, inanın...

HASAN ÖREN (Manisa) – Süleyman Bey, ikinci sorum bu: TKİ’nin sorumluluğu var mı bu işte?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – TKİ bana göre, şimdi, burada aslında şey yapmıştır. Yani keşke kapitalizm olmasa ama mademki var bu ülkede, bana göre şu andaki on yıllık sistemde, gerçekten madenci biraz doğrulmuştur. Yani iyi olmuştur aslında ama keşke olmasa. Ama madem bir Türkiye ya da dünya gerçeği var şu anda, bana göre son on yılda madencilik adına, gerçekten güzel şeyler yapılmaya başlandı. Madenci, işçi, mühendis önünü görmeye başladı. Eskiden bizim, inanın, gelirdi işçi arkadaşımız, paramızı zamanında alamayız edemeyiz... Fırıncı, inanın, ekmek vermezdi biliyor musunuz işçiye. Ben tutardım, ekmek parası verirdim, bilmem ne verirdim. Bu günlerden geldik bugünlere. Şimdi, bakıyoruz yani bu işletmede, mesela, üçte 2’sinin arabası vardır, iyi ya da kötü, çalışanların tamamının.

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Şimdi var mı? Şimdi bisikletleri bile yok.

HASAN ÖREN (Manisa) – Hangi üçte 2’den bahsediyor yani 5.900 kişinin...

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Evet, istatistikler olarak... Sayın Vekilim, Hasan Bey. İnanın...

HASAN ÖREN (Manisa) – 1.200 TL maaş alan adamın nasıl arabası oluyor? Takdir sizin Süleyman Bey.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Yani bu bizim kendi işletmemiz için... Yani bunlar sevindirici şeylerdi bizler için.

HASAN ÖREN (Manisa) – Ya keşke... Tabii ki yanında olurdunuz. Siz söylediniz, 1.200 lira, 1.000 lirayla başlamış...

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Bu yüzde 17’lik gibi bir rakamdır işletmede, yani şeydeki. Gidin, birçok arkadaşımız ekmek alamazken... Bizler şeydik. Şimdi ev aldı insanlar, bilmem şey oldu. Yani bu tabii ki beraber her şeyi paylaştığımız insanlar. Bunlar bizi mutlu eden şeylerdi.

BAŞKAN – Diğer sorulara cevap verin efendim.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Keşke tabii ki 10 bin lira alabilse, herkes alabilse...

HASAN ÖREN (Manisa) – Siyaset-iş adamı ilişkisini sormuştum. Soma’da böyle bir şey mevcut mu?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Yani, Alp Bey kişilik olarak zaten bu tür şeylere böyle kolundan tutup çekseniz bile mahcup, ezilip büzülen bir adamdır. Ben o tür şeylere rastlamadım yani.

BAŞKAN – Erkan Bey...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biraz evvel değerli milletvekili arkadaşlarımız AFAD’dan yapılacak, vatandaşlarımızın bağışlarıyla toplanan yardımlardan bahsetti. 46,5 milyon lira toplandı. Genel Kurulda da iktidar partisi milletvekili bazı arkadaşlarımız da bunu bir bayram hediyesi gibi, bu torba tasarımı ve bu yardımları... Öncelikle ifade etmek isteriz ki, tekraren vurgulayalım, bunlar vatandaşlarımızın gönüllü bağış yardımlardan toplanan paralardır. Yalnız, maalesef, Sayın Başbakan bunu bir siyasi propaganda ve reklam aracı yapmıştır. Odalar ve Borsalar Birliğinin verdiği 16,5 milyon liralık bağışı bir pankart görüntüye dönüştürerek çek şeklinde... Boy boy fotoğrafları var, ben de Meclis Genel Kurulunda kürsüden gösterdim.

Şimdi, daha vahim olan var değerli arkadaşlar, lütfen dinleyin. İstirham ediyorum, özür dilerim, dinlemenizi istirham ediyorum.

Değerli arkadaşlar, ben şu soruyu soruyorum: Sayın Başbakanımız kendi kesesinden ve cebinden AFAD’a kaç lira yardım etmiştir? Ve ben çok vahim bir cep telefonu mesajını okumak istiyorum sizlere. Bakın, bu cep telefonu mesajı Somalı işçilerimizin cep telefonlarına giden mesajdır: “Erdoğan varsa ben de varım. Cumhurbaşkanı adayımız, Başbakanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın seçim hesabı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Girişimci Ankara Kamu Şubesi IBAN numarası filanca, bilmem ne numarası kolanca ve Mali İdari İşler Başkanlığı...” diyor. Bırakın Somalı işçiye yardım etmek, Sayın Başbakan Somalı işçiden yardım talep ediyor.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Pardon, o mesaj nereden geliyor?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Bana Somalı maden işçilerinden geldi bu.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Kim?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ne demek kim ya?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – AK PARTİ üyelerine giden bir mesaj. Sanki Somalı işçilerden...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – AK PARTİ üyeleri değil, bana bu mesaj Somalı işçilerden geliyor.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Çok ayıp ya, böyle şey olur mu?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Bu, ayıp tabii, doğru. Bu ayıp Yılmaz Bey, bu ayıp.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Yani, üyelere gönderilen mesajı gösteriyorsun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Bu ayıp! Yeter! Olur mu ama?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – AK PARTİ’nin üyesidir, gitmiştir mesela.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Neyse, arkadaşlar, ben söylediğimi söyledim.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Erkan Bey, affedersiniz, bu mesajlar gitse bile ne sakıncası var? Sayın Ekmeleddin İhsanoğlu yardım istedi televizyonda, ne sakıncası var? Bu, zaten kanun düzenlemesi yaptığımız...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Somalı maden işçilerinden yardım istemeyi sakıncalı görmüyorsanız takdir sizindir, ben bir şey demiyorum, sadece bunu söylüyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – AK PARTİ’li üyedir, gitmiştir mesaj.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Üyelere gitmiştir.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ama, bakın rahatsız oluyorsunuz bunu söylememden.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Konuyu saptırmayın Erkan Bey.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Benim söylediğim bu.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Buradan bir şey çıkmaz size ya.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Çıkar çıkmaz...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Üyelere gitmiştir bu.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ne demek “Çıkar.” ya?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Bu mesaj üyelere gitmiştir, üyelere. AK PARTİ üyesine gitmiştir.

BAŞKAN – Arkadaşlar, şimdi bizim Komisyonumuzun...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yılmaz Bey, “Gitmiştir.” diyorsun, varsayımla konuşuyorsun.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Komisyonun çalışmasının bununla ne ilgisi var? Niye konuyu başka yerlere çekmeye çalışıyorsun?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ne demek başka yere?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Tabii, başka yere çekiyorsunuz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Başka yeri filan yok bunun. Demagoji yapmayın. Bütün vicdanlara söylüyorum, herkes görüşünü de söyleyebilir.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Üyelere giden mesaj bu.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Deminden beri “AFAD’a şu kadar para toplandı, bu kadar dağıtılacak. Bayram hediyesi.” diye konuşuluyor. Bunun bir anlamı yok mu?

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Ne ilgisi var burada? Bu Komisyonun hangi görevine giriyor AFAD’dan toplanan paranın Başbakanın...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – AFAD’da ne kadar para toplandığını, ne kadar yardım toplandığını...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Başbakan Cumhurbaşkanlığına aday olduğu için Somalı işçilerden yardım istiyor işte, cep telefonu mesajıyla.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – ...açıklamasın mı kamuoyuna?

HASAN ÖREN (Manisa) – Ne alakası var?

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Herkese gidiyor, genelleme yapıyorsunuz.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – AFAD’da ne kadar yardım toplandığını...

HASAN ÖREN (Manisa) – Komisyonla ne alakası var? Başbakanın izninin, onayının ne alakası var?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Demin Muzaffer Yurttaş açıklarken ne alakası vardı?

HASAN ÖREN (Manisa) – Niye tepki göstermedin?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Selçuk Bey de taviz etme gereği duydu. Demek ki benim de söyleme durumum var.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Komisyon çalışmalarlarıyla bir ilgisi yok.

HASAN ÖREN (Manisa) – Söylesene o zaman.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sakine Hanım’ın da var.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Sen çok itidalli bir kişisin ya.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Evet, ben itidalliyim ama şu işler insanın itidalini kaybettiriyor Selçuk Bey, istirham ediyorum yani...

BAŞKAN – Erkan Bey... Yılmaz Bey... Lütfen... Tamam, artık.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Manisa’da da çok itidalli, prensip olarak siyasi ahlakı yüksek görüyoruz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Şimdi, ben konuya geçeyim. Değerli arkadaşlarımız değerlendirmelerini yaparlar ama hakikat bu.

BAŞKAN – Başka konuya... Buyurun.

HASAN ÖREN (Manisa) – Muzaffer konuşurken söylesene arkadaş ya! Başbakanın onayının ne ilgisi var Soma Araştırma Komisyonunda?

BAŞKAN – Hasan Bey tavzih etti, tamam.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Şurada işimizi yapalım ya.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Tabii, tabii, işimizi yapalım.

Yani, o yardımlar, konutlar da, bağışlar da vatandaşların yardımlarıdır. Fakat, bunu sürekli siyasi kimlikteki arkadaşlarımız, sayın bakanlar, Sayın Başbakan gündeme getirerek bundan siyasi bir şey bekliyor herhâlde. “Sen ne umuyorsun?” diyor da... Bilmiyorum, Başbakan ne umuyor onu bilmiyorum.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Ne kadar yardım toplandığını kamuoyu bilmeyecek mi? Kim açıklayacak bunu?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Şimdi ben konuyu değiştiriyorum arkadaşlar.

Biraz evvel Başkanlığımıza bir dilekçe verdim, onu kısaca özetlemek istiyorum, o da şu değerli arkadaşlar: Uzunca bir süredir Komisyonumuz belli bir çalışma içerisinde, belli bir mesafe aldı, az çok konu da şekillenmeye başladı ve Soma’da meydana gelen bu maden faciası sonrasında adli soruşturma da başladı ve devam ediyor. Bu adli soruşturma çerçevesinde Soma Kömür İşletmelerinin sahiplerinden ve bildiğim kadarıyla Yönetim Kurulu Başkanı Can Gürkan, Genel Müdür Ramazan Doğru, İşletme Müdürü Akın Çelik, Üretim Müdürü İsmail Adalı, Teknik Nezaretçi Ertan Ersoy, Emniyet Teknikeri Mehmet Ali Günay, Emniyet Baş Mühendisi Yasin Kurnaz ve Emniyet Mühendisi Hilmi Kazık tutuklanmıştır. Şimdi, tabii, bu maden faciasının bir sorumlu ayakları var. Sadece bu tutukl ananlara bakıp diğer sorumluları göz ardı etmenin de doğru olmadığı anlayışından hareketle Soma’daki maden kazasıyla ilgili soruşturmanın ve Komisyonumuzun araştırmasının selameti açısından, soruşturma sonuçlanıncaya kadar ve Soma Komisyonu raporunu yazıncaya kadar, kazayla ilgili ilgisi ve sorumluluğu bulunan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü Kasım Özer, İş Teftiş Kurulu Başkanı Mehmet Tezel, İzmir İş Teftiş Kurulu Grup Başkanı –olay zamanında kimse, ismini şu an tespit edemedim- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı Metin Kilci, Maden İşleri Genel Müdür Hamdi Yıldırım, Denetim Hizmetleri Başkanı M. Hacı Eminoglu, Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Başkanı Mutafta Aktaş ile kazanın yaşandığı 13 Mayıs 2014 tarihinde Türkiye Kömür İşletmeleri Yönetim Kurulu üyesi olanlar, Soma’da Ege Linyit İşletmesi Müessese Müdürü Hakkı Duran’ın görevinden alınması konusunda ilgili bakanlıklara Komisyon olarak tavsiye kararında bulunulmasını arz ve teklif ediyoruz. Sayın Necati Özensoy’la birlikte de imzaladık. Bunu da takdirlerinize arz ediyoruz.

Benim söyleyeceklerim bundan ibaret arkadaşlar.

BAŞKAN – Ben Süleyman Bey’e -tabii uzun süre orada hizmet ettiği için- teknik anlamda bir soru sormak istiyorum. Tabii, kazanın olduğu yerde bir rekup var, herhâlde uzun ayağın, malzemelerin geçirilmesi için açtığınız bir rekup var.

HASAN ÖREN (Manisa) – Sayın Başkan, unutulmadan ben bir şeyi ilave etmek istiyorum. Erkan Bey’in hazırladığı bu önergeyi biz de destekliyoruz. Gerçekten, bunun sadece iş adamı ayağı yoktur, bunun TKİ Genel Müdüründen başlamak kaydıyla, Enerji Bakanlığına kadar giden... Ve ben ısrarla da bunun siyasi ayağının bu işin içerisinde sorgulanmadığını defalarca söyledim. Erkan Bey’in söylediği konuya ben şahsımda katılıyorum, Sayın Milletvekilimizle bu önergeyi destekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şimdi, kazanın olduğu mahalde bir göçükten, yukarıda bir boşluktan bahsettiniz.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Yanda efendim, yukarıda değil, yanda.

BAŞKAN – Yani yangın yanda mı çıkıyor sizin tahmininize göre?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Tamamına yakını yanda.

BAŞKAN – Peki, o galeriler veya rekuplar kömürde mi sürüldü?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Hayır, o eski irtibatlı, imalat olan yerle irtibatlı olan yer kömürde. Bu yeni açılan yol değil. Burası eski yolu kesmesinden dolayı tam külle doldurulmuyor, oksijenle temas sağlıyor, kömür yanmaya başlıyor orada.

BAŞKAN – Yani eski imalat bakan yan taraf, külle doldurulmadığı için yanmaya başlıyor. Yani yanlış, bizdeki genel kanaat... Tabii, olay yerini görmedik, net bir bilirkişi raporu da olmadığı için soruyorum. Siz “Oranın santimetresini bilirim.” dediğiniz için

soruyorum. Yani eski imalatın yanındaki galerinin yan duvarından bir göçük, boşluk var, orada bir yanma var. Belki Bahtiyar Hocam, siz de o konuda bir katkı sağlayabilirseniz, buyurun.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. BAHTİYAR ÜNVER – Ben de bundan bahsedecektim, izninizle...

Ocak planı üzerinde çizerek bize bunu net bir şekilde gösterebilirse çünkü o kadar karışık ki orası, bulmaca çözmeye gerek yok yani kendisi ocak planı içerisinde olayın nerede nasıl meydana geldiğini net bir şekilde yazarak, çizerek gösterebilirse alt üst kotlardaki olanlarla birlikte belki o zaman daha net olarak anlayabiliriz.

BAŞKAN – Mümkün mü Süleyman Bey, öyle bir şey...

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Ben Hocama iletirim bunu yani şeyi...

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. BAHTİYAR ÜNVER – Bana değil, doğrudan...

BAŞKAN – Komisyonumuza gönderirseniz biz üyelerimize dağıtırız şey olarak.

Sizce, Hasan Bey de sordu ama benim de bir sorum: Yani sizce bunun genel nedeni nedir yani niçin olmuştur? Yani oradaki kömürün uzun süre yanması “İki aylık, iki buçuk aylık yanıyor.” diye söylediniz.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – O yol iki buçuk aydır yanıyor dediğim şöyle: O yol açılırken eskiyle irtibatlanması iki buçuk ay olduğu için iki buçuk ay dedim yani iki buçuk ay önce başlamış dedim ama yanma ne zaman başlamıştır, onu tarih olarak bir şey söylemem mümkün değildir. Ama o yolu açmaları iki buçuk ay önce, o eskiyi kesmeleri de aynı tarihte. O kestikten sonra zaten hava almasıyla birlikte ısınma, arkasına da yanma başlıyor.

BAŞKAN – Yan kayaçtan bandın üzerine nasıl bir ateş düşme olabilir, mümkün mü orası, tabii, siz orayı daha iyi biliyorsunuz. Yan tarafta, galerinin yanındaki bir boşalma yanmadan dolayı... Bant neden alev almıştır? Yani bunlar kafamızdaki sorular, canlandırmak istiyoruz.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – O eski olan irtibatlı yerde kömür var artı bizim yardımcı tahkimat olarak kullandığımız ağaçlar var, bunların tutuşmasıyla zaten şey yapıyor bu olay. Bant da galeri duvarının hemen yanında yani bu eskiyle irtibatlı olan yer bitişik zaten bandın olduğu yer.

BAŞKAN – Bu eski imalatın olduğu yer.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Evet.

BAŞKAN – Eski imalatı siz mi açtınız, sizden önce Park Teknik mi?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – O kısım yol olarak daha önce Park zamanında bir kısmı açılmıştı, daha sonra biz devam ettik buralara ve üretim ayağında, oradaki üretim ayağında biz kendimiz çalıştık, daha önceki şey olan bir yer değil yani Park’tan üretilmiş de, kalmış da, falan falan olan değil.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

VURAL KAVUNCU (Kütahya) – Sayın Başkan, şimdi, misafirlerimiz var, tabii Sayın Müdürümüze de konuyu biraz daha açığa kavuşturmak adına bazı sorular yöneltiliyoruz ama kayıtlara geçmesi açısından, biraz evvel bir eleştiri geldi, ben de kendi fikrimi beyan etmek istiyorum.

Erkan Bey biraz evvel bir mesaj göstererek Sayın Başbakanın Soma işçilerinden para istediği yönünde bir beyanatta bulundu. Ben bunun doğru olmadığını düşünüyorum. Nereden geldiğini bilmediğimiz bir mesaj var. Doğrudur, bu noktada bir işçiye bu yönde mesaj gelmiş olabilir ama Sayın Başbakan Soma işçilerine özellikle bir mesaj göndererek para isteme durumu da söz konusu bile olamaz. Muhtemeldir ki bu propagandayı, kampanyayı yürüten tüm Türkiye’de teşkilatlarımız değişik kesimlere, kendi üyelerimize birtakım mesajlar göndermiş olabilir, bu büyük bir olasılık böyle ve o madende de eğer kendi partimizin üyesi olan çalışan varsa ona da böyle bir mesajın gelmiş olma ihtimali mutlaka vardır.

Tabii, bir diğer konu, bu toplanan yardımlarda bir de bağış kısmı var “Neden bağışa ihtiyaç duyuluyor, devlet devlet değil mi?” diye. Ben bunun doğru olduğunu düşünüyorum. Sadece devletin parasının yetip yetmemesi meselesi değil, devletin içindeki bireylerin böyle günlerdeki toplum refleksini oluşturma ve bir araya gelme, bu tip duygulara hakikaten gerek var yani bu bağış kampanyası yapılmalı bence. Ama ben hemen şuna bir atıfta bulunayım: Yani bu şekilde yapılıyor ve organize olması ve düzenli olması da bir başarıdır. Biz bundan önce de afetler geçirdik, devletin sabahleyin Gölçük depremde deprem olup iki gün sonra depremin nerede olduğunu bilmediği, yardımların bir araya...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Ya, saçmalama ya.

VURAL KAVUNCU (Kütahya) – Şimdi, böyle konuşmayalım, saçmalayıp saçmaladığımı söylemek sizin hakkınız değildir, haddiniz değildir.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Haddim.

VURAL KAVUNCU (Kütahya) – Haddin değildir.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Saçma saçan bir şey söylerseniz haddimdir.

VURAL KAVUNCU (Kütahya) – Bak şimdi, senin haddin değildir, benim saçma olarak söylediğimi düşünmek senin haddin değildir.

BAŞKAN – Vural Bey, tamam...

VURAL KAVUNCU (Kütahya) – Sen kendi düşünceni söyleyeceksin, ben de kendi düşüncemi söyleyeceğim, sen de kendi düşünceni söyleyeceksin ve dinleyeceksin.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Yanlış bir şey söylemeyeceksin.

VURAL KAVUNCU (Kütahya) – Bu bir gerçektir.

Bakın, devlet bir başka unsurda...

(Karşılıklı laf atmalar)

VURAL KAVUNCU (Kütahya) – Bakın, beni konuşturmayacaksınız bunu barbarlık olarak değerlendiriyorum. Dinleyeceksin beni ben konuşacağım.

Bir daha da bana "Saçmalıyorsun." deme.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Derim ben.

VURAL KAVUNCU (Kütahya) – Dersen karşılığını alacaksın.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Al, söyle...

VURAL KAVUNCU (Kütahya) – Şimdi, bakın, ben size bir şey söyleyeyim, bu devletin daha önceki afetlerde de bağış veya buna benzer tavırlarda, tarzda veya buna benzer Kızılay'ın bu reflekslerinin ne olduğunu bu devlet ve bu millet gayet iyi biliyor. Dolayısıyla, en azından bugünkü bu hadise ve organizasyonun başarısını biz takdir ediyoruz ama bunda mutlaka herkesin bir katkısı vardır, mutlaka bununla ilişkili, sadece Hükümetin o bağışla ilişkili değil, bütün vatandaşlarımızın bir katkısı var.

Şimdi, gelelim soruya. Ben kaçırmış olabilirim, başında aşağıda bir görevim vardı, daha önce havalandırma sistemleriyle alakalı bazı sorunlardan bahsedildi, bu seri havalandırma anlamında yeni açılan ES panosundaki havalandırmanın ayrı bir nefesiği, ayrı bir havalandırma sistemi var mıydı yoksa seri bağlama şeklinde mi oraya bağlanmıştı?

Bir de, bu sendikayla ilişkili ciddi bir sıkıntı olduğundan bahsettiniz son dönemdeki başkandan kaynaklanan. "O da ciddi sıkıntılar verdi." dediniz ama onu açmadınız, onu biraz daha açabilir misiniz? Yani işçilerin haklarını koruma veya işçilerin güvenliğini tehlikeye düşürme anlamında veyahut da yeterli vazifesini görmeme anlamında nasıl bir tarz, nasıl bir durum izlemiştir, görüşlerinizi öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Süleyman Bey, buyurun.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Şimdi, havalandırma konusuyla ilgili ES panosu daha önceki açılış amacı bir kaçamak yoluydu zaten ikinci bir hava çıkış yoluydu. Daha sonra tabii, buradaki arkadaşlar burada üretim ayakları oluşturmuş, normalde o yolun başka bir şekilde bağlanması gerekirdi, doğrusunuz, havalandırma olarak.

Sendika Başkanıyla ilgili maalesef, bu arkadaşımızın işçi güvenliği ya da iş güvenliğiyle ilgili hem çevresindeki hem kendisi bu konularla ben en ufak bir şekilde ne ilgilendiğini gördüm, ne de bununla ilgili en ufak bir çabası olmuştur. O yüzden işçiler adına bir şanssızlıktır gerçekten. Kendisi bilmiyorsa bile bir danışman, teknik birisi, kendisine yardımcı olabilecek birisi olabilirdi.

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Alp Bey için hiç danışman düşünmüyordunuz biraz önce, sendikacı için düşünüyorsunuz. Bence bu çelişki.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Nasıl efendim?

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Alp Bey için hiçbir danışman düşünmediniz ocağı gelsin de görsün, ocağın büyüklüğüyle ilgili ama sendikacıyla ilgili danışman düşünüyorsunuz.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Şimdi, Alp Bey'e de gerçekten söylemişimdir, bir Alman ya da bir ekiple beraber bu işleri yapmamız gerektiğini söylemişimdir.

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Ben herhangi birini savunmanızı istemiyorum aslında siz kendinizi, Alp Bey kendisini savunsun.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Yani ben sakın ola öyle bir algı, Faysal Bey de söyledi...

HASAN ÖREN (Manisa) – Ama yerleşti o algı, yerleşti ve başladı yani her üç sözünüzden 1'i Alp Bey'in ne kadar iyi olduğunu söylediniz.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Ama şöyle efendim, inanın şimdi, "İş güvenliğiyle ilgili ne kadar yatırım, ne yapalım?" dediniz. Bu sizde zaten, inanın sizde yani siz bugün "Bu ocağın ne kadar iş güvenliğiyle ilgili yatırımı var?" diye söylemişseniz bunu Alp Bey gerçekten rakamsal olarak bilmiyor bile. Bu gerçekleşiyor.

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Bilsin.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Bilmesi gerekmiyor.

HASAN ÖREN (Manisa) – "Sendikada danışman" diyorsunuz, o da danışman tutsun, o bilgileri aktarsın kendisine.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Şimdi, ama işletme içinde...

HASAN ÖREN (Manisa) – Bu Alp değil, kurum bu, Soma AŞ, ayırmayın Alp Bey'i, Soma AŞ den bahsediyoruz biz. Soma AŞ biraz evvel...

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Soma AŞ...

HASAN ÖREN (Manisa) – "Soma AŞ" dediğinizde hiyerarşik bir yapısı vardır. İşçisinden başlar, Alp Bey'e kadar gider, doğru mudur, bir hiyerarşik yapıdır ve birbirine bağlıdır bu zincirler. Bu zincirler birbirlerine bilgi aktarırlar ama siz ikide bir bunu söylerseniz "Alp Bey benim tanıdığım en iyi insan." Belki gerçekten doğru söylüyorsunuz ama onun iyiliği 301 kişinin canını kaybetmesini engelleyemedi. Biz 301 kişinin canını kaybettiği Soma AŞ yle ilgili bir bütün olarak düşünüyoruz. Lütfen siz de tekilliştirmeyin.

Mesela sorduğum soruya cevap vermediğinizden üsteleniyorum, diyorum ki: Siz olsaydınız, neden ayrıldınız 3 eksik söyleyin "Alp Bey'in ocağından" sizin tabirinizle, bunlar bunlar yapılmadı, haydi eyvallah ben gittim. Neden ayrılmadı diyorum, cevap vermiyorsunuz. Derdiniz ne, siz ayrılmadınız mı bu ocaktan? Demediniz mi ki: "Bu hiyerarşik düzende disiplin olmadığından dolayı benim söylediklerimi bu yönetim yapmadığı için buradan görevimden ayrıldım." Ne söylediniz yapmadılar?

SOMA KÖMÜR AŞ ESKİ MÜESSESE MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Ne söyledim yapmadılar?

En önemli şeylerden birisi...

HASAN ÖREN (Manisa) – 5 tane bir şey söyleyin.

1...

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Yapmadık, yani iletip patrona benim yapmadığı şey yok ama bizim kendi arkadaşlarımız, dediğimiz gibi yani...

HASAN ÖREN (Manisa) – Süleyman Bey, siz neden ayrıldınız? 5 tane bir şey söyleyin. Bir şeyden ayrıldınız.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Size ilki olarak...

HASAN ÖREN (Manisa) – Maaşınızın az geldiğinden değil, değil mi?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Benim, bakın, maaşımla ilgili bir tek bir lafım olmuştur...

HASAN ÖREN (Manisa) – Neden ayrıldınız? Elektrik kabloları yanmaz istediniz, yanar diye mi ayrıldınız?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Bir şey söyleyeyim size...

HASAN ÖREN (Manisa) – Oksijen maskesi değil de karbonmonoksit dağıttığından mı ayrıldınız? Yani bir şey söyleyin biz de net anlayalım şurada. Sizi takdir ediyoruz.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Tamamıyla bizim arkadaşlarımızın tanınmaz hâle gelmesinden dolayı.

HASAN ÖREN (Manisa) – Nedir bu? Muğlak konuşuyorsun yine.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Muğlak değil ama bu.

HASAN ÖREN (Manisa) – Yani bize söyleyin. Yani “Bu 500 metrelik yaptırdığınız bant 300 kiloyu taşıırken 600 kiloya çıktı buradaki yük, tamburundan lastiğine, lastiğinden motoruna kadar taşmaz bu, buna 600 kiloluk bir bant yapalım.” dediniz, yapmadılar da bundan mı çıktınız?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Hayır.

HASAN ÖREN (Manisa) – Bir şey söyleyin o zaman.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Yeterli değil mi? Yani şimdi, madenci bilir...

HASAN ÖREN (Manisa) – Biz bilelim, madenci değiliz biz. Sevgili hocam biliyor.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Şimdi, yer altında insanların her şeyinizi emanet ettiğiniz bir başmühendis arkadaşınız normal bir personel, puanaj tutan bir arkadaşımız -işini küçümsemiyorum- eğer o insanı çağırıp hesap soruyorsa bir yerde bu iş zaten bitmiştir. Sizin orada...

HASAN ÖREN (Manisa) – Biraz açın Süleyman Bey, ne olur? İş güvenlik uzmanı bir arkadaşımıza patronun oğlu, dayısı, amcası neyse, neden fırça çekti? Adam dedi ki: “Yavrum, kardeşim burada karbonmonoksit maskesi değil de oksijen maskesini dağıtım” dedi, burası da hayır dediğinden dolayı mı? Yazıyorum.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Şimdi, bakın, tekrar söylüyorum: Diyeceksiniz ki bu patronu savunuyor. İnanın bundan Alp Bey’in haberi yok, böyle bir hiyerarşi konusundan haberi yok.

HASAN ÖREN (Manisa) – Anladık, neden oldu, siz neden ayrıldınız?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Benim yirmi dört yıldır insanları bunlar.

HASAN ÖREN (Manisa) – Bunların hayatının tehlikede olduğunu anladığınız için bu işin orada olamayacağını düşündünüz ve doğru davranış biçimi olarak kendinizde gördünüz, ayrıldınız. Neden?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Bakın, eğer...

HASAN ÖREN (Manisa) – Oksijen maskesi dağıtılsın dedin, dağıtılmadı mı?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Savcı Hanım da sordu, çünkü böyle ifadeler var yani dediler ki: “Sen olsaydın bu iş olmazdı.”

HASAN ÖREN (Manisa) – E, güzel. Neden olmazdı?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Şimdi, bunu patronlara söyledim bu adam, öyle ayrıldı ama ben size söylüyorum...

HASAN ÖREN (Manisa) – Söyleyin yazıyorum.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – İnanın, ben bu olayın olacağını bilsem bir gün önce gider orada yatardım ocağın içinde. Evet, bizim mesleğimiz öyledir. Neden Hasan Bey? Şimdi, bak, geçen yıl benim yaşadığım bir olay var...

HASAN ÖREN (Manisa) – Süleymanığım, senin iyi niyetinden zerre kadar şüphe etmiyorum. Senin orada olmama nedenin ne?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Madencilik böyle işte. Yani şimdi, ben geçen yıl gittim, 20 kişilik bir ekip çalışıyor, gördüm, hemen boşaltıyoruz dedim. Yani en önde benim, aradan on dakika sonra göçtü burası, komple kapandı, sonra işçiler toplandı, dediler ki: “Ya, sen olmasaydın biz hayatta yoktuk.”

HASAN ÖREN (Manisa) – Senin olman neyi değiştirdi orada? Hangi önlemleri aldığını soruyoruz ki bize yardımcı ol.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Hasan Bey, söylüyorum.

Şimdi, bunu artık belki müdür düzeyine bile gerek yok, yani burada açılmış bu yol. Orayı dolduramıyorsun, orası yanmaya başlamış. Yani bunu ki bir üretim ayağının kapandığından patronun haberi olmuyor ki bir yol açılırken bir yerle irtibatlasın. Ya da patronun bu işlerden hiç haberi yok. Ben size diyorum: Rahmi Koç’un yanında işletmesi var, Rahmi Koç Soma’nın yerini biliyor mu? Bilmiyor. Soma’daki işletmeler mühendis kontrolündedir gerçekten. İyi yaparsa mühendis iyi bir ocaktır, kötü yaparsa kötü bir ocaktır.

HASAN ÖREN (Manisa) – Sayın Başkan, yeterli miktarda bilgi aldık herhâlde.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi bir sorum var, Necati Bey de sordu da onu tam cevap... Alev yürütmez bir bant mıydı? Çünkü bize oraya gittiğimizde aldığımız bir brifingde 450 metre ocak içerisinde bir yangından bahsedildi, bu 450 metrenin bu kadar uzun olmasının nedeni nedir?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Başkanım, şimdi, bir noktada başlıyor yangın, buradaki o ısınmanın artmasıyla alev bandı tutuşturuyor, yayılmasının sebebe zamanla olduğu için.

İkincisi bu bantlar şey değil, yanmaz tipte gerçekten. Şimdi her bant yanıyor ama ısı kaynağından çektiğinizde bantta ısı devam etmiyor, sönüyor yani her bant yanar ama o ısı kaynağını uzaklaştırdığınızda lastik yanmaz ama buradakiler farklı, yani yanmayı devam ettiren tipte bantlar. O kadar uzun mesafede yanmasının sebebi o noktadaki yangının yayılması, zamanla yayılması.

BAŞKAN – Yayılma neden, kamalar nedeniyle mi demir tahkimatlarını?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Yani şimdi alev devam ettiği sürece on yıl devam eden ocak yangınları var, tam kapatamamışsanız yani bütün her yeri sarar. Yani bunu söndürmemiş olsaydınız bütün ocağa yayılacaktı.

HASAN ÖREN (Manisa) – Sayın Başkanım, bant gergin olduğu için bir noktada bile eğim var, bir noktada yangın çıktığında bant buradan koptuğu zaman toparlanarak geriye gidiyor. Yani lastik bant olduğu için, çok gergin bir bant, mecbursunuz germeye, tamburlardan. Tamburlardan gediğiniz zaman bu yükü taşıyacaksınız. Tamburun üzerine banda ne kadar yük biniyorsa siz o bandın muhakkak sonuna kadar germek durumundasınız çekebilmesi için. Bu sefer ne yapıyor? 150 metre ileride -özür dilerim, kusura bakmayın- eğer bant yanmaya başladıysa koptuğu yerden o gerginlikten dolayı dönerek geliyor geriye, problem bu.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Bu dediği problemde rica ediyorum Sayın Başkanım, ne olursunuz biz şu ocağa gidelim hangi şartta olursa olsun.

BAŞKAN – Ha, bir bilgi vereyim: Onunla ilgili yazıyı yazdık biz Soma'da Eynez...

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – O bandı kesiyorlar dediğiniz bandı, o olaydan sonra kesiliyor, sonra...

HASAN ÖREN (Manisa) – Geri çekilirse yani olaya o anda yetişilirse dediğiniz yerden kesiliyor, onu hallediyor ama burada işte o işlemi bitiren yok.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Yok, kesilmiş bant, kesilmiş ama yangın devam ettiği için bu yangın hani söndürülmeseydi ocağın ta ağzına kadar gelecekti, o yanma devam edecekti.

BAŞKAN – Şimdi, bir konuda bir açıklama yapmam gerekir, Hasan Bey'e teşekkür ediyorum hatırlattığı için. Geçen hafta içerisinde savcılık oradaki bilirkişi raporlarıyla çalışmalarını yapmış, ocakta belli bir bölgede yangın çıktığı için özellikle sanıyorum A panosunun bulunduğu yerden itibaren belli bir alan barajlanarak kapatılmış, birkaç aylığını orayı kapatacaklar. Bizde bir gitme arzusu, "Gidelim." diye yazımızı yazdık, oradan gelecek cevabı bekliyoruz. Telefon görüşmemizde bunun birkaç ay süreceğini, birkaç ay sonra belki görmenin mümkün olacağını, biraz önce sizin söylediğiniz gibi orayı da külle dolduruyorlarmış, tekrar açılacak ama bu konuda biz neler görebiliriz o konuda tabii sizin tecrübeniz de önemli yani orası kapandıktan sonra, külle doldurulduktan sonra gidince olay yerini net görebilme imkânı doğar mı doğmaz mı onu da bilemiyoruz ama gitmek için müracaatımız var Hasan Bey, onu yaptık, Medis Başkanından da olurumuzu aldık.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – O bölge zaten kurtarma çalışmaları esnasında göçtü efendim, o kapandı yani.

HASAN ÖREN (Manisa) – Şimdi, Sayın Başkanım, orada Soma AŞ'ye her ne kadar ocak devredilmiş olsa dahi Soma AŞ'nin orada şu an hiçbir şey yapma imkânı ve hiçbir şey yapma yasağı var, yapamaz yani şu an. Biz, yine yangından dolayı önünün örüldüğünü, yangın durduğunda ise bizim muhakkak gidip orayı, kaza hâlinin aynısı duruyor şu an orada. Biz Bahtiyar Hocalarla, sizlerle, evet Sevgili Hocam olmayabilir ama siz bilen insanlar olarak bize bilgi aktarabilirsiniz orada.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Süleyman Bey, size bir şey soracağım.

BAŞKAN – Ben Süleyman Bey'i çok yordum, Namık Bey de, açayım mikrofonunuzu da...

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Soma savcılığı sizin ifadenize başvurdu mu bu...

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Aldı, üç saat ifademi aldı.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Yani savcılıkta sizin bu konuyla ilgili ifadeleriniz var.

Tamam, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Hocam, buyurun.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. BAHTİYAR ÜNVER – Ben de teşekkür ederim Süleyman Bey'e, hakikaten kendisini eskiden beri de tanırım ve iyi bir mühendis olduğunu biliyorum. Herhâlde Soma Kömürlerinden ayrılma nedenleri biraz kişisel nedenlere dayalı olarak gelişmiş, onu açıklığa kavuşturmak lazım. Özellikle, mesela, şimdi, Hasan Bey'in ve diğer vekillerimizin sorduğu sorular çok netti gerçekten. Yani, bu kazaya birçok nedenler var. Örneğin, havalandırma sistemi doğru olsaydı bu kaza olmazdı. Örneğin, havalandırma sistemi mevcut durumdaki gibi olsaydı da bantta alev yürümez olsaydı bu kadar insan ölmezdi. Ondan sonra, havalandırma mevcut olsaydı, bant yanar olsaydı da basınçlı hava boruları plastik boru olmasaydı insanlar oradan hava sağlar ve gene ölmeyebilirlerdi. Havalandırmanın ters çevrilmesi, bilmiyoruz, görmeden böyle bir şeyin yapılması son derece şey ama o, olayın sıcaklığında gelişmiş bir şey, zaten, kuralı da yok Türkiye'de maalesef. Telefonla iletişimin kesildiğinden bahsetmişlerdi, "Telefonla iletişim yok." demişlerdi ama Süleyman Bey telefonla iletişimin hâlâ o ES panosundaki insanlara ulaşabildiğini söylüyor ama oradaki işçilerin bize verdikleri ifadelerde "Tamamen bağlantı kesilmişti." demişlerdi çünkü bağlantı kesilmemiş olsaydı o kurtulan insanların olduğu yere kaçabilme imkânları olurdu.

Şimdi, aslında bu teknik olarak yeraltında kullanılmaya uygun olmayan kurallarda yazmasa bile evsftaki maddelerin kullanıldığını biliyoruz ve diğer ocaklarda da kullanıldığını biliyoruz. Yani, bu bantları seçerken, basınçlı hava borularını plastik yaparken -ki ben hakikaten ilk defa görüyorum- İşte, televizyon izliyorum kazadan sonra, " Ben boruyu deldim şuradan hava aldım, 100 metre öteye gittim gene deldim boruyu." dedi. Allah Allah dedim, bu boruyu nasıl deliyor? Bu boru delinemez, herhâlde bu borucuydu, anahtarla o flanjlارını falan gevşetti dedim. Meğer borular plastikmiş.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Hayır, ana hat, demir, metal.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. BAHTİYAR ÜNVER – Yani, kazanın olduğu yerdeki plastikmiş.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Metal. Oradan alınan, metalden alınan çıkışlar var, şeyi o.

İkincisi: Metal borularda da orada contalar plastik kullanıldığı için onlar plastikleri yakmış. Dolayısıyla, bu yangının körüklenmesine de sebep olmuş bu neden.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. BAHTİYAR ÜNVER – O zaman belki şunu sormak lazım...

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Hava hattı 6 inç ve 8 inç...

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. BAHTİYAR ÜNVER – O çelik mi?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ MÜESSESE ESKİ MÜDÜRÜ SÜLEYMAN SARI – Çelik borular, bunlar ara çıkışlar.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. BAHTİYAR ÜNVER – Bilmiyorum yani...

Şimdi, bir de azot kullanımıyla ilgili daha önceki toplantıda, benim olmadığım toplantıda bilgi verilmiş. Tabii, azot -Süleyman Bey'in söylediği nispeten doğru- yangını tamamen söndürmek amacıyla kullanılan bir şey değildir, yangını kontrol etmek için kullanılan bir şeydir. Yani, şöyle düşünün: "Külle dolduruyoruz." diyor ya, o şiltlerin bir tanesi yaklaşık 100-200 bin dolar arası, çok ciddi bir para var orada.

BAŞKAN - Mekanize uzun ayak.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. BAHTİYAR ÜNVER – Tabii, külle doldurduğunuz zaman yani oraya sonra girdiğinizde hakikaten çok şey kaybedersiniz. Dolayısıyla, bazen biz yeraltında hızlı ilerleyerek yangını olabildiğince arkamızda bırakmaya çalışırız, işte, azot gazı da bunu yapmaya imkân verir. Dolayısıyla, hani hepten söndürmez. Söndürmek için, kesinlikle katılıyorum, Soma'da bu kül sisteminin kullanılması çalışmayı olanaklı kılıyor eğer böyle bir sistem geliştirilmeseydi burada çalışmak imkân dâhilinde olmazdı ama azot bize zaman kazandıran bir şeydir ve bu ocakta da ileride mutlaka gene de kullanılması gerekir bence.

BAŞKAN – Ben Süleyman Bey'e çok teşekkür ediyorum.

Hakikaten, büyük bir travma yaşadık. Siz de bunun acısını en büyük şekilde yüreğinde duyan bir arkadaşımızsınız. Buraya geldiniz, bizimle açık sözlülükle paylaştınız her şeyinizi, çok teşekkür ediyorum katılımınızdan dolayı.

Bizlere de müsaade ederseniz, bizim arkadaşlarımızla kendi aramızda bir toplantımız var, konuşmamız gereken bir...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ederim.

Komisyonun başladığından bu yana ara ara böyle tansiyonlar yükseldikçe ifade etmeye çalışıyoruz yani siyasi mülahazalardan uzak bir Komisyon çalışması yaparsak çok daha faydalı olur diye ama zaman zaman, tabii, karşılıklı birtakım şeyler olabiliyor.

Şimdi, bakın, Gölçük depreminde ben Bursa' daydım, 17 Ağustos 1999 depremi, yakından da takip ettim. Bursa' da bile insan öldü depremden dolayı, yıkımdan dolayı.

BAŞKAN – Necati Bey, o zaman Süleyman Bey' e ve arkadaşlarına müsaade edelim.

Çok teşekkürler.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) –Tamam, çok uzun sürmeyecek. Onlar da şahit oldu, ben de söyleyeyim o zaman.

Yani, şimdi, bakın, bir kere, hiçbir faciayı yani ne bu Soma'yı, ne Van' ı, ne de bir başka depremi... Yani, yaklaşık 18 bin insanın öldüğü, 25 milyar dolarlık ekonomiye zararın olduğu, bütün o illerin orada hayat durduğu bir faciayı, asrın faciasını bir başka faciayla zaten yan yana koyamazsınız, bir.

İkincisi: Daha sabah, üç saat geçmeden orada Sağlık Bakanı ve Bayındırlık Bakanı olay mahallindeydi. Yani, "İki gün depremin olduğu yeri bile bilinmedi." demek biraz insafsızlık. Yani, bu mübarek günde günah yani.

Ya, işte, ifade ediyorum, Gölçük' te deprem oldu, Bursa' da yıkımdan dolayı insan öldü. Şimdi, 18 bin insan öldü. Hocam, siz doktorsunuz, bu facianın ne olduğunu bilmeniz lazım yani. Bir de bakın, bakanlar, iki bakan daha üç saat geçmeden oradaydı ve oradan hareketle bugün, bakın, o sektörün yani özellikle o depremden alınan derslerden dolayı, efendim, o kontrol sistemleri, yapı denetim kurumları, vesaire, işte, inşaatlardaki yönetmeliklerin değişmesi vesaire, Türkiye oradan ciddi ders çıkararak bugüne kadar şey aldık. Ama, biz şimdi Soma faciasından bir ders çıkararak bir şeyler yapalım diyoruz, bir arpa boyu yol alamıyoruz.

Yani, bir de lütfen o, Van konuşulurken yani Van' daki o deprem, 600 kişinin öldüğü deprem de konuşulurken yine Gölçük' le karşılaştırılmaya kalkıyor. Yani, bu büyük bir... Diyecek söz bulamıyorum.

Diğer konuya gelince, mesaj konusuna, haklısınız yani üyelerinize çekiyor olabilirsiniz ama... Ya, şunu da söyleyeyim, benim 81 yaşında evden çıkmayan anamı üye yapmışsınız kardeşim. Yani, önünüze geleni pazarda, masa başında, muhtarlıklarda yaparsanız...

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Necati Bey, böyle sistem hataları MHP' de de vardı.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Hayır, yok, MHP' de yok. Ben il başkanlığı yaptım efendim, ben il başkanlığından geliyorum. Kesinlikle biz...

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Sorarız...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Ya, yok. Elinde koçanla bizim hiçbir teşkilatımız gezmez. Ancak, ilçe teşkilatına gelir vatandaş, ben...

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Biz koçanlarla mı geziyoruz ya, Allah' ım ya Rabbim!

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Efendim, hayır... Ya, çarşıda, pazarda stantlarınız var, bunu inkâr mı edeceksiniz, gözümüzle gördük. Ben, annemi üye yapmışsınız diyorum.

Bizim geçen dönem...

BAŞKAN – Arkadaşlar, Komisyonumuzun asli konusuna dönelim de lütfen, asli konusuna dönelim.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Geçen dönem bizim milletvekilimiz...

NESRİN ULEMA (İzmir) – Geçen gün Komisyonunda...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Ya, bir dakika, siz yoktunuz kardeşim burada, siz yoktunuz Hanımefendi. Bu tartışmalar olurken nereden buraya geldiğimi biliyor musunuz siz benim?

NESRİN ULEMA (İzmir) – Şu an buradayım ama. Biliyorum, kısmen.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Hayır, yoktunuz, daha yeni geldiniz. Bakın, kaç saat toplantı oldu, kaç saattir burada biz kafa patlatıyoruz. Ya, benim niçin konuştuğumu bilmiyorsunuz. Yapmayın, sözümü kesmeyin.

NESRİN ULEMA (İzmir) – Necati Bey, lütfen... Sen burada yokken de ben vardım.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sen yokken buradaydı.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Nasıl yoktum? Ben başından beri buradayım ya.

NESRİN ULEMA (İzmir) – Hayır, bu çok saçma bir üslup...

BAŞKAN – Ya, şöyle bir teklifte bulanayım: Lütfen, bu konuya artık kapatalım. Bu bizim sürekli siyaseten...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Hanımefendi, ben Beyefendi' ye "Saçmalamayın." dediğim zaman bana "Haddini bil." dedi. Ben de size haddinizi bilin demeyeyim şimdi. Ben de konuşuyorum burada yani.

BAŞKAN – Lütfen şey yapmayın, tamam Necati Bey...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Neyin ne olduğunu bilmiyorsunuz. Bu konuya nereden geldim bilmiyorsunuz.

BAŞKAN – Bu konuyu kapatalım lütfen, anlaşılmıştır artık.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Son cümle...

BAŞKAN – Erkan Bey, lütfen, lütfen...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Tartışmayı uzatan bir şey değil yani.

Değerli arkadaşlar, şimdi, bir sükûneti sağlarsak... Selçuk Bey, istirahat ediyorum.

Şimdi, biraz evvel, bu cep telefonu mesajlarıyla ilgili bilgi vermiştim.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Hâlâ orada mı ya? Olmaz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ama bak, şimdi, siz bir zehapta bulunmuşsunuz...

BAŞKAN – Danışman arkadaşlarımız serbesttir, gidebilirler arkadaşlar, onların oturmasını beklemesine gerek yok.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – ...bir taahhütte bulunmuştunuz, demiştiniz ki “Bunlar bizim üyelerimizdir.” Tahmininiz var.

Şimdi...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Ya, bütün Türkiye genelinde yapılan bir kampanya nasıl Soma’ya...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Bir dakika Sayın Başkan, burada tartışıyoruz, niye arkadaşları gönderiyorsunuz?

Sayın Başkan, siz mi söylediniz arkadaşlara çıkmaları için?

BAŞKAN – Şimdi, çok gereksiz bir tartışma...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Gereksiz bir tartışma değil Sayın Başkanım. İstirham ederim, burada tartışmalar var, sonuna kadar da beklemesi gerekir arkadaşların.

BAŞKAN – Onların da zaten ilgisini çekmiyor Erkan Bey.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – O zaman söyleyeyim Sayın Başkan. Vallahi, öyle bir ilgiyi çekiyor ki.

Şimdi, bu cep telefonu mesajı giden arkadaşların büyük çoğunluğunun AKP üyesi olduğunu öğrendim ben biraz evvel yani AKP üyesi Somalı maden işçileri.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Öyle mi diyor mesajda?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ama, öğreniyoruz ki Somalı maden işçilerinin bu Soma Kömürleri AŞ’nin tamamına...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Ya, bütün Türkiye genelindeki bir mesajı nasıl Soma’ya hasredebilirsin yani?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ama bakın, AKP üyesi maden işçilerine gidiyor işte, sen öyle demedin mi? Ben de öyle diyorum.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Ya, bütün Türkiye genelindeki bir kampanyayı nasıl sadece Soma’ya hasredebiliyorsun?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yani, işçilerin dediği şu: “Neden? Yani, hepiniz mi üyesiniz?” “Vallahi biz hepimiz üyeyiz.”

“Niye?” dedim. “E biz AKP’ye üye olmasak bizi madende işe almazlar ki.” dedi. Bu daha büyük bir skandal değil mi?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Ne ilgisi var ya, ne ilgisi var?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – İlgisi var.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Erkan Bey, toparlayalım da.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, durum bu. Somalı maden işçileri AKP üyesidir işe girmek için...

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Maden de bizim oldu, AKP’nin oldu maden!

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ali Bey, ben bunu size baştan söylemiştim yani.

BAŞKAN – Sizin Komisyona verdiğiniz bir şey var, onu bir...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Ya, Komisyonun kalitesini düşürüyorsunuz ya.

NESRİN ULEMA (İzmir) – Parti üyelerini konuşuyoruz burada ya. Stantlarda üye yaptığınızı eleştiriyoruz. Sonra da “Haddini bil.” den bahsediyor arkadaş, seviyeden.

BAŞKAN – Neyse, şimdi asli konumuza dönelim lütfen Erkan Bey. Bağlar mısınız lütfen?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Muzaffer Bey AFAD yardımlarını anlattı, ben de Başbakanın Somalı işçilerden istediği yardımı anlattım yani aradaki şey yok.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Erkan Bey, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, arkadaşlar, biz taslak rapor üzerinde bir konuşalım ve Bahtiyar Hocam Komisyon danışmanı arkadaşlarla bir toplantı yapacak. O çerçevede de belki bizim Komisyonumuzun çalışmalarının içerisinde bir ara “Nasıl karar alırız, ne yaparız?” onları bir belirleyelim istiyoruz. Maddeler hâlinde bazı şeyleri belirledik ama sonuçlandırmadık şey olarak.

Bu çerçevede, bir...

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Benim bir önerim olacak Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Şimdi, tabii, burada birçok şirket yetkilisini dinledik, birçok kişiyi bilirkişi sıfatıyla dinledik ama bence Soma Cumhuriyet Başsavcılığının yapmış olduğu ifade tutanakları, bilirkişi tespitleri bundan sonraki görüşmelerimizde bizim bilgimize alınarak, o tutanakların bir örneğinin, oradaki bilirkişilerin ilk anda yaptıkları tespitleri, şeyleri bilmemiz bakımından çok önemli olarak görüyorum. Dolayısıyla, bunların, Soma Cumhuriyet Savcılığının hazırlık dosyasının, soruşturma dosyasının derhâl Komisyonumuza intikalinin sağlanması gerekir.

BAŞKAN – On gün önce falan onun talebini yaptık biz.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Yaptık mı?

BAŞKAN – Yaptık, tabii, on gün önce yaptık. Zaten bu tür şeyler geldi mi anında arkadaşlarımıza çoğalttırıp sizlere bireysel olarak da göndermeye çalışıyorum ben. Mümkün olduğu kadar hem basını hem de sizleri bilgilendirme gayreti içerisindeyiz, ufak tefek bazı hatalarımız da olsa.

Geçen hafta ben bir basın toplantısı yaptım, o konuda da bir açıklama yapayım. Tabii, kasıtlı bir şey değildi, Özgür Bey de haklı olarak eleştirdi. Belki önce sizi bir bilgilendirmem gerekir, ondan sonra böyle bir açıklamayı yapmam gerekirdi, o yüzden de kusura bakmayın. Orada biraz -Necati Bey’in de söylediği gibi- acemiliğimize denk geldi. O yüzden, tekrar affınızı rica ediyorum.

Bu konuda Erkan Akçay, Necati Özensoy, Sakine Öz, Hasan Ören ve Faysal Sarıyıldız’ın Komisyon Başkanlığımıza ulaştırdığı bir önerge mi diyelim, bir müracaat mı diyelim, tavsiye karar alınması konusunda bir teklifleri var.

Şimdi, tabii, bizim Komisyonumuzun asıl görevi, işte, Manisa’nın Soma ilçesinde başta 13 Mayıs 2014 tarihi olmak üzere, meydana gelen maden kazalarının araştırılarak bu sektörde alınması gereken iş sağlığı ve iş güvenliği tedbirlerinin belirlenmesi amacıyla kurulan bir Meclis araştırması. Tabii, burada icraya... Biz yasamayız, yürütmeye “Ya, şu, şu kişileri görevden alın.” demek biraz hem İç Tüzük’ümüzün hem de bizim görevimizin dışına çıkan bir şey ama ben bunun burada bir tartışma olmasını... Veya Komisyonumuz içerisinde bugüne kadar ufak tefek şeyler de olsa yürüttüğümüz birlik beraberliğe bir zarar gelmemesi açısından, benim üst yazımla, müsaade ederseniz -bizim arkadaşlarımızla burada muhtemelen bir tartışma olacak, bizimkiler de karşı çıkacak- sizin bu yazınızı ilgili bakanlıklarımıza, sanıyorum Enerji Bakanlığı var...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Böyle bir yetkimiz yok ki.

BAŞKAN – Yok ama ben bunu inisiyatif olarak böyle bir şeyi...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Komisyon adına niye gönderelim?

HASAN ÖREN (Manisa) – Bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

HASAN ÖREN (Manisa) – Bu, bizim dilek ve temennimiz yani bunu yürütmeye ister yapar ister yapmaz.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Dosyaya koyar.

HASAN ÖREN (Manisa) – Bu sadece bizim bu mevzuat içerisinde iş adamı ve TKİ’nin sorumluluğunun olduğunu düşündüğümüzden, iş adamı kısmında gerekli olan müeyyideler uygulandığı için, burada da sorumlu gördüğümüzden -siz görmeyebilirsiniz ama biz TKİ’nin sorumlu olduğunu düşünüyoruz- dolayı böyle bir temennimiz var. Bu tabii ki Sayın Enerji Bakanının tasarrufunda; sayın iktidarın, Parlatentonun, sizin tasarrufunuzda, biz ona bir şey diyemeyiz ama bunu değiştirip de “Biz şöyle yazalım.” dediğinizde...

BAŞKAN – Hayır, hayır, ben bunu olduğu gibi göndereceğim.

HASAN ÖREN (Manisa) – Tamam, tamam, bir temennidir bu.

BAŞKAN – Ben üst yazımla olduğu gibi göndereceğim yoksa yeni bir...

HASAN ÖREN (Manisa) – Desteğimizdir, kesinlikle bir emir, asla öyle bir şey olmaz.

BAŞKAN – Şunun üzerinden bir tartışma açıp da yeniden bir ortak metin yazıp onu gönderme değil. Komisyonumuzun üyelerinin bu tür hassasiyetinin olduğunu... Bunu olduğu gibi göndereyim arzundayım. Bizim arkadaşlarımız da buna karşı çıkmasına rağmen...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Bu konuda söz alabilir miyim Başkanım?

MUZAFFER YURTTAŞ (Manisa) – Bu konuyla ilgili ben de bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun Yılmaz Bey.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, bizim Komisyonumuz Anayasa'nın 98, İç Tüzük'ün de 104 ve 105'inci maddelerine göre kurulmuş olan bir araştırma komisyonu. Görevimiz belli: Kazanın nedenlerini araştırmak, alınması gereken tedbirleri araştırmak. Şimdi, bu anlamda verilen önerge bizim görev alanımızı taşıyan bir önerge. Şu anda adli soruşturma devam ediyor -Namık Bey'in bahsettiği hazırlık soruşturması- Soma Cumhuriyet Savcılığı soruşturmaya devam ediyor ve bu soruşturma neticesinde cezai sorumlular hakkında ceza davaları açılacak, yine, hukuki sorumlular hakkında da tazminat davaları açılacak. Adli soruşturma, tabii, bizim görev alanımızın dışında. Ancak, biz bu soruşturma dosyalarını isteyerek orada bilirkişilerin kazanın nedenleriyle ilgili, alınması gereken tedbirlerle ilgili verdiği bilgiler doğrultusunda, o dosyalardan da bilgiler edinebiliriz, onlardan faydalanabiliriz. Soruşturma bizim görevimiz değil, adli soruşturma cumhuriyet savcılığının görevi.

Önergeyi incelediğimizde, idari olarak sorumlu olan kişiler burada belirtilmiş. E, bunun tespiti de yine hem cumhuriyet savcılığının soruşturması neticesinde ortaya çıkacak hem de şu anda bakanlıkların yapmış olduğu idari soruşturmalar var. Bu soruşturma dosyalarına biz vâkıf değiliz. Burada belki bu kişilerden başka kişiler de sorumlu olabilir, belki de burada yazılan kişi sorumlu da olmayabilir. Onlar idari soruşturmanın neticesinde belli olacak işlemler.

O nedenle, Komisyonumuzun adli ve idari soruşturma konusunda bir görevi ve yetkisi olmadığı için bu önergenin işleme alınmaması gerekir. Bu bir temennidir, Komisyonca dile getirilmiştir, belki raporun "Görüşler" kısmına yansiyacaktır. Sizin, Komisyon üyelerimizin belli bir bölümünün görüşleri olarak rapora yansması da gerekir.

HASAN ÖREN (Manisa) – Yılmaz Bey, okur iseniz burada bir adli soruşturma istemiyoruz.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Şöyle: "Soruşturma sonuçlanıncaya kadar" diyor Hasan Ağabey, yazıyor burada.

HASAN ÖREN (Manisa) – Tamam yani Yılmazcığım, biz bu işin içerisinde, bu kazanın nedeninin bir tarafında TKİ olduğunu düşünüyoruz. Farkındaysanız tavsiye bizimki.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Tamam, bu ne zaman çıkacak ortaya?

HASAN ÖREN (Manisa) – Biz tavsiye ediyoruz, diyoruz ki: Böyle bir durum var...

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Yılmaz Bey... Sayın Başkan...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Ben bitireyim, evet, burada TKİ'nin...

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Sayın Başkanımız bunu bir üst yazıyla ilgili yerlere göndersin.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Yani, burada bir üst yazıyla ilgili yerlere gönderilmesini gerektirecek bir durum yok. Bu, İç Tüzük'e de aykırı olur.

HASAN ÖREN (Manisa) – Hangi maddesine? Onu anlamadım.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Hayır, 104 ve 105'e, araştırma, bilgi edinmedir. Yani bizim...

HASAN ÖREN (Manisa) – Ne alakası var ya?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Hayır, Hasan Bey, bizim görevimiz... Medisin bilgi edinme yolu bu araştırma, Medisin bilgi edinme...

HASAN ÖREN (Manisa) – Benim bilgimi TKİ şu an engelliyor, bende düşünce bu.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Bilgi edinme yolu.

HASAN ÖREN (Manisa) – Bilgi edinmemi engelliyor, öyle düşünüyorum.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Onun yolu başka o zaman, engelliyorsa onun yolu başka. Yani, önergeyle ilgili şey bu.

Öbür, mesajla ilgili gerçekten üzülüyoruz yani Komisyonumuzun çalışmaları gerçekten başlangıçta çok iyiydi. Yani, bu kaliteyi tutturmamız lazım. Bütün Türkiye genelinde, her 3 adayın da Cumhurbaşkanlığı seçimleri için yardım kampanyası var yani bu kampanya bütün Türkiye genelinde olan bir kampanya. Bunu sadece Soma'ya hasredersek o zaman çalışmalarımızın aksamasına ve aramızdaki bu iyi niyetin zedelenmesine neden oluruz diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Muzaffer Bey...

MUZAFFER YURTTAŞ (Manisa) – Sayın Başkanım, öncelikle Komisyon üyelerinin Komisyon Başkanlığına her türlü bilgi, belge, dilekçe verme yetkisi vardır. Ancak, Komisyon Başkanı sıfatıyla bir başka kuruma yazı yazılacaksa bunun Komisyonun ortak kararı olması gerekir. Eğer Komisyon Başkanı olarak Bakanlığa böyle bir yazı gönderecekseniz benim şerhimin olduğunu özellikle belirtmek istiyorum. Kaldı ki burada yani suçluluğu tespit edilmiş kişiler yok. Var ise bunlarla ilgili suçlar, biraz önce Yılmaz Bey'in dediği gibi,

bunlar ortaya çıktıktan sonra zaten gerekleri yerine getirilecektir. Eğer arkadaşlarımız Bakanlığa böyle bir dilekçeyi doğrudan vermek istiyorlarsa bunu hem parti grubu olarak ya da şahsî olarak da baş vurabilirler. Sizin Bakanlığa gönderdiğiniz bir yazı bizi de kapsayacağı için ben bu yazıya karşı olduğumu ifade ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Selçuk Bey...

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Şimdi, Sayın Başkanım, muhalefet milletvekili arkadaşlarımız bir dilekçe verdiler. Bu kazayla ilgili idari ve adli soruşturmalar açıldı. Türkiye bir hukuk devleti, hukuki soruşturmalar devam ediyor. Zaten bunun akabinde de tutuklamalar başladı, içeride kalan kişiler var. Belki de ileride başka tutuklamalar da olacak. İddianame çıktıktan sonra da bununla ilgili daha geniş yorum yapabileceğiz. İdari soruşturmalar da başladı. Çünkü, hatırlarsanız eğer, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı olayın olduğu gün açıklama yaptılar “İdari soruşturmalara başladık.” diyerek. Tabii, bu dilekçe bir bakanlığa gönderilebilir -ama muhalefet partisi milletvekili arkadaşlarım biliyor bunu- soru önergesiyle, idari soruşturmalar da kimlere idari soruşturma açıldığını öğrenebilirler çok rahat bir şekilde ve aynı zamanda arkadaşlarımız bu bürokratlar hakkında suç duyurusunda da bulunabilirler, bulunanlar da oldu zaten, vatandaşlardan da bulunanlar oldu yani çok rahat bir şekilde suç duyurusunda bulunabiliriz. Bir de burası bir hukuk devleti. Henüz bu memurlar suçlu değiller. Bu memurların haklarında idari soruşturmalar da ne olacağını bilmiyoruz. İdari soruşturmaların ötesinde bu memurlarla ilgili veya bürokratlarla ilgili hukuki soruşturmalar da devam edecek belki, birleştirilecek bu konuda. O nedenle, ben bunu muhalefet partisi milletvekili arkadaşlarım çok rahat bir şekilde biliyorlar, bir de bir bürokratin nasıl görevden alınacağını da biliyoruz. Ya bakan tasarruf eder veya kendisi istifa eder veya idari bir soruşturma açılır, yüz kızartıcı bir suç işler, arka arkaya disiplin suçları alır ve uzaklaştırılır veya hatta bu şahıs hakkında bir hukuki soruşturma açılır, hukuki soruşturmada suçlu bulunur, şahsın da memuriyetine son verilir.

Ben bu noktada yani muhalefet partisi milletvekili arkadaşlarımızın elbette ki dilekçe verme hakları var, Komisyona her türlü düşüncelerini serdetme hakları var ama biraz daha dikkatli olursak çünkü onları da töhmet altına almamakta fayda var, onların da aileleri var, çocukları var.

HASAN ÖREN (Manisa) – Görevden almak, suçlu anlamı taşıyor Selçukçuğum yani o görevdeki insanı korumak için de alabilirsiniz.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – O noktada birazcık böyle erken diye düşünüyorum Sayın Milletvekilim, erken diye düşünüyorum, birazcık erken. Eğer idari ve adli soruşturmaları beklersek çünkü insanların da böyle işte babalarımız hakkında, çocuklarımız... Ben bu olayları yaşadığım için söylüyorum. 3 defa üniversiteden uzaklaştırıldım arkadaşlar. İnanın, çocuklarıma söylemedim üniversiteden uzaklaştırıldığımı, üniversite sınavlarına gireceklerdi. Hassasiyet gösterdim, sabah evden çıktım, akşam eve geldim, parkta oturdum. Yani, insanların böyle adlarının dolmuş olması da uygun değil ama idari ve adli soruşturmalar sonucunda kim suçluysa onun hakkında da gereğini yapmak ve takip etmek de hepimizin boynunun borcu. Çünkü, hepimiz vebal içerisinde oluruz.

HASAN ÖREN (Manisa) – Bir suçlu olduktan sonra bizim onun görevden alınmamasını talep etmemiz kadar anlamsız bir şey olamaz.

BAŞKAN – Erkan Bey var.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Vural Bey de aynı konuda görüş belirtmekse ben...

BAŞKAN – Olur, tamam, Vural Bey buyursun, ondan sonra.

VURAL KAVUNCU (Kütahya) – Aslında herkesin görüşünün -az kişiyiz- belirtilmesinde yarar olduğu düşüncesindeyim, bazı şeyler tekrar olacak.

Selçuk Bey’e bir görüşünde katılıyorum. Öncelikle şunu söyleyeyim: Bizler hepimiz bu şehitlerin evlerine gittik, oradaki insanların çocuklarını gördük yani vicdani olarak, manevi boyutunda ne dersiniz deyin, orada siyaset yok, asla, bunların, en ufak bir şekilde suçlunun korunmasıyla alakalı kimsenin bir düşüncesi olamaz. Burada da hakikaten en ufak bir suçlu olanın gerekli karşılığı bulması da en büyük arzumuzdur. Ne var ki hakikaten şu anda bir geçiş dönemi ve bütün soruşturmalar yapılıyor hem idari hem de hukuksal olarak, artık her şeye el konulmuş durumda. Bununla ilişkili ben aynı kanaatteyim, arkadaşların tavrına da saygı duyuyorum ama bunun yöntemi Komisyon aracılığıyla değil, doğrudan Genel Kurulda önerge verilip veya buna benzer kendilerinin itirazlarını dile getirebilirler, suç duyurusunda bulunabilirler diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Erkan Bey...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tabii, bu, özellikle son paragrafta da ifade ettiğimiz gibi, hiç kimseyi de peşin peşin töhmet altına alma, suçlama, suçlu ilan etme gibi bir düşüncemiz de yok, bir fiilimiz de, bu dilekçemiz bu amacı da taşıyor. Fakat, özellikle idarede başlayan bir soruşturma, araştırma, tahkikat varsa soruşturmanın selameti bakımından ilgili, sorumlu görevliyi, onu bir süre görevinden ayrı tutmak gerekir. Bu, mevzuatımızda “görevden uzaklaştırma”, “açığa alma” şeklinde de ifade edilir.

Şimdi, maden şirketinin yönetim kurulu başkanından genel müdürüne, işletme müdürü, üretim müdürü, nezaretçi, tekniker, başmühendis, emniyet mühendisi gibi, isimlerini biraz önce saydığım şahsiyetler tutuklanmış durumda. Fakat, bu madenin sahibi ve ilgisi, sorumluları var yani kim bu? Türkiye Kömür İşletmeleri. “Bu sorumlu değildir.” diyemeyiz. Ha, adli soruşturma devam ediyor, tamam, idari tahkikatlar da devam ediyor ama şimdi bunlar görevdeyken ben bu idari tahkikatlardan endişeliyim.

Ayrıca, Komisyon olarak da bir tavsiye kararı alarak bunu bildirmekte hiçbir beis görmüyorum. Bu, idareye müdahale de değil yani görev ve yetkisini de taşıyor. Yani, bir milletvekili, pekâlâ, nasıl bir kanun teklifi verebiliyorsa, araştırma önergesi verebiliyorsa, soru önergesi verebiliyorsa Komisyon da bu tavsiye kararını rahatlıkla alabilir. Sayın Başkanım ifade ettiği şekilde de olabilir, Komisyon da bu şekilde. Zaten, Komisyon raporumuz ve bu komisyon raporunda oluşacak karşıt görüşler vesaireler, hepsi de o ilgililere gidecek yani. Bizim maksadımız, rapor sonuçlanıp çıkana kadar daha birkaç aylık zaman var. O bakımdan, şimdi, İş Teftiş Kurulu Başkanını dinledik yani burada Komisyon üyeleri olarak biz bizyiz, bu soruşturmanın selameti nasıldır, benim endişem var gerçekten. Yani, bunları bir görevden, bu soruşturmalar tamamlanana kadar, bu arkadaşların bir başka görevde bulundurulmaları... Tamamlandıktan sonra tekrar görevlerine verilir, iade edilir. Bizimki de sadece bir tavsiye niteliğinde olacak. Kaldı ki Komisyonumuz, biliyorsunuz Sayın Başkanım, hangi kanunların çıkacağı konusunda kurumlara biz yazı yazacağımızı ifade ettik, Plan ve Bütçe Komisyonuna tavsiye yazısı göndermedik mi? Gönderdik.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Ama İç Tüzük’e uygun olmadığı yönünde cevap aldık.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Böyle bir şey yok. Sadece koyacaklarını ifade ettiler.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Tartışılır yani İç Tüzük’e... Sadece bildiriliyor. Eğer biz bu yazıyı da yazamayacaksak vay hâlimize! Yazılabilir, hiçbir sakıncası da yok.

O nedenle, son paragrafta öngörülen görevlerin de bir tavsiye edilmesinde ben fayda görüyorum. Yani, o bahsettiğiniz yöntemleri tabii biz de biliyoruz. Yani, Bilgi Edinme Kanunu’na göre soru önergesi vermek suretiyle veya suç duyurusunda bulunmak suretiyle o yapılabilir. Ancak, ben Komisyondan ümitliyim, Komisyonumuz ciddi bir şekilde de çalışmaktadır ve yönetimi de işlemektedir yani ondan bir endişemiz de yok. Ve ben bu araştırma komisyonu neticesinde gerçekten çok güzel bir rapor çıkacağı kanaatindeyim yani ondan da bir endişemiz yok.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Şöyle, Erkan Bey, burada asıl ince nokta şu: Sorumluların tespiti ile kazanın nedenlerini biz karıştırıyoruz. Sorumluların tespiti bizim görevimiz değil. O zaman biz adliyenin yerine geçmiş oluruz. Sorumluların tespiti adliyenin işi, cumhuriyet savcılarının işi, daha sonra açılacak davada mahkemenin işi.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – O araştırma konuları...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Ama bizim görevimiz kazanın nedenleri ve alınması gereken tedbirleri araştırmak.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ya, kazanın nedenlerinde görevlilerin sorumluluğu ortaya çıkarsa ne yapacağız o zaman, onu ortaya koymayacak mıyız “Bizim işimiz değildir.” diye?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Kazanın nedenlerinde o zaman eğer bir sorumluluk çıkarsa suç duyurusunda bulunuruz. O zaman suç duyurusunda bulunmak zorundayız.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Evet. Dolayısıyla, bu suç duyurusu da değil yani ondan da çok hafif bir öneridir.

Takdir, Komisyonumuzun değerli arkadaşlar.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Nesrin Hanım...

NESRİN ULEMA (İzmir) – Başkanım, aynı şekilde, bu Soma kazasıyla ilgili idari ve adli soruşturmalar devam etmekte. Verilen bu önergenin de ben Komisyonumuzun çalışma amacının dışında olduğunu düşünüyorum, bir.

İkincisi de şunu söylemek istiyorum: Tabii, uzun süredir çalışıyoruz burada Komisyon üyesi arkadaşlarımızla ama öncelikle Komisyona katılma durumlarıyla ilgili milletvekillerinin birbirlerini yargılama gibi bir görevlerinin olmadığını düşünüyorum. Çünkü,

yaklaşık her on dakikada bir Genel Kurulda yoklama istediği için muhalefet, karar yeter sayısı istediği için biz her iki tarafta da çalışmalarımızı yürütmeye çalışıyoruz. Öncelikle bunu bildirmek isterim.

İkincisi de özellikle Komisyon gündemine getirmiş olduğunuz, Soma'da çalışan işçilere Cumhurbaşkanlığı adaylığı nedeniyle gönderilen mesajın burada gündem yapılması. Bugüne kadar iktidar partisi milletvekilleri bu Komisyona saygısından ve bu Komisyonun içeriğine ve bu Komisyondan çıkacak -gerçekten- önemli sonuçlara saygısından dolayı konuşmadığı ama muhalefet tarafından da ufak bir şeyin bile buralara sorun olarak getirildiği konulara biz açıkçası tepki göstermek zorundayız. Tepkimizi her şekilde gösteririz. Bize haddimizi bildirmek size düşmez. Biz konuşma noktasında özgürüz ama mesaj noktasını, mesaj konusunu gündeme getirdiğiniz için, burada kayıtlara geçmesi için de söylemek istiyorum: Madem bunlar Komisyonun konusu olacak, evet, iki gün önce Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı, 51 şehidi olan İzmir Kınık ilçemizi ziyarette geliyor, otobüsün üstüne çıkıyor, orada 51 şehit olmasına rağmen Kınık ilçesine başsağlığı dilemeden çatı adayına oy isteyip, on beş dakika sonra inip oradan da ayrılıyor. Biz biliyoruz ki CHP'ye üye olan birçok genç bunun tepkisini kamuoyuyla paylaşıyor, bunun feryadında bulunuyor. Eğer üslup ve tavrımızın böyle olmasını istiyorsanız bu üslup ve tavırda da gidebiliriz ama bizim bu anlayışta olmadığımızı, bunun da bu Komisyona ve bu topluma Soma kazasını araştırma, inceleme ve buradan çıkan raporların geleceğe ışık tutması adına bir faydası olmadığını düşünüyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlar, tabii, Muzaffer Bey muhtemelen farklı bir niyetle bir açıklama yaptı oradaki yardımın dağıtılmasıyla ilgili ama belki usul, üslup açısından çok dağıldı, budaklandı. Bence bu iş bizim ilgi alanımız değil. Ben size olan saygım, sevgim nedeniyle söz veriyorum ama...

Buyurun.

MUZAFFER YURTTAŞ (Manisa) – “Paralar nerelere gitti?” diye soran CHP Büyükşehir Belediye Başkanı var da onun için.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ya, şimdi bu tür tartışmalar bizim Komisyonumuzun konusu değil, o yüzden ben şey yapmıyorum. Siyasetçiyiz, biz bunları tartışırız, açıklama yaparız, demec verimiz, önerge verimiz ama şu Komisyonumuzun has görevi içerisinde olmadığı için belki biraz gereğinden çok fazla genişledi bu konu.

Necati Bey, toparlarsanız sevinirim, lütfen.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Ben özellikle şu verilen teklifle alakalı yani bunu çok fazla büyütmenin bir anlamı da yok. Yani, daha önce de aynı şeyle karşılaştık. Bir teklif verildi, arkadaşlar altına imza attı yani çok uzun uzatmadan oylarsınız olur biter.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Oylamaya gerek yok efendim.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Neden oylanmasın canım? Teklif oylanmayacaksa yani bunun bir anlamı olmaz.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Komisyon olarak alsın diyorum, göndersin Bakanlığa.

BAŞKAN – Gündeme alıp almamayı oylayabilirim yani...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Arkadaşlar kabul etmiyorlar yani o anlamda söylüyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Gündeme alıp... Tamam, özür dilerim.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Şimdi neyse, bir de bir başka konuyu ben burada Komisyondaki arkadaşların devamı, gelip gelmemesi beni hiç ilgilendirmiyor, ben kendime bakarım. Şimdi, bir konuyla alakalı sizin hiç bulunmadığınız bir ortamda konuşularlardan buraya gelmişiz. Benim ne için, neyi konuştuğumu bilmiyorsunuz, bir de oradan müdahale ettiniz. “Haddini bil.” meselesi, ben size “Haddini bil.” demedim. Biraz önce ben arkadaşla müdahale ettiğimde bana “Haddini bil.” dedi arkadaş, “Ben de size onu mu diyeyim?” dedim size. Yani, bunları da düzeltelim.

BAŞKAN – Necati Bey, tamam, lütfen. Mübarek günde yeter, Allah rızası için, teşekkür ediyorum..

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Ama bir konuyla alakalı bir şey söyleniyor, bir suçlamada bulunuluyor, biz de cevabını verelim.

BAŞKAN – Tamam, cevap verdi zaten. Namık Bey'e bir söz düştü. CHP'den dolayı ona söz vereceğim.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Bakın, bir saniye ama bitireyim Sayın Başkan.

Yani şimdi, öbür türlü, bir de böyle hâlâ yani bir uzlaşma ortamı bulmak varken... Hanımefendi, işte “Biz üslubumuzu da değiştiririz.” vesaire gibi tehditler...

NESRİN ULEMA (İzmir) – Gündemi değiştirme diyorum Necati Bey, gündemi değiştirme o.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Hayır, kimin ne üslubu varsa buyursun, ortaya koysun. Yani, herkes, ateş, cürmü kadar yer yakar. Ne olursa, herkes bildiğini, karakterini, her şeyini ortaya koysun yani kim kimi tehdit ediyor veya kim neyi yapıyor? Burada bu

Komisyondun daha etkin olması için, daha faydalı olması için bir sorumluluk aldık. Biz hepimiz tamam, partilerimizi temsilen buradayız ama böyle kısır çekişmelerle, şeylerle falan bir yere varılmaz. Yani, ben biraz önce mesaj konusunda sizin yani Yılmaz Bey'in dediğini teyiden söyledim. Yani, sizin bu mesaj sisteminizde, üyelik sisteminizde yanlış olduğu için bu şekilde geldiğini ifade etmek için söyledim. Ben öyle yine suçlamak, şu, bu falan adına değil yani. Onun için, bazı şeyleri de böyle konuştuğca insanlar yanlış anlamamalı. Biz işin aslına bakalım, bu tür tartışmalara girersek sabaha kadar tartışırız. Yani "Şunu da gündeme alalım, almayalım." Lütfen, bunu uzatmanın da bir anlamı...

BAŞKAN - Teşekkür ederim arkadaşlar.

Bir gün beklerim odama, bir gelin. Emin olun, odamda 3-4 tane harita büyük büyük, duvarlarımda asılı, masaların üstü hep böyle dokümanlar, buradan gelenler. Kendim okuyorum, Bahtiyar Hoca'yla çalışıyorum. Tek amacım, belki de iğninizdeki tek bu meslektenden gelen bir milletvekili olarak, üzerimde başka bir Komisyon Başkanlığı olmasına rağmen böyle bir sorumluluk verildiği için ortaya güzel bir şey çıkartalım. Tabii, biraz önce Yılmaz Bey de söyledi. Bizim de genel amacımız, bir suçlu aramak peşinde değiliz yani onu yapacak olan yargı, sonuçta ortaya o çıkaracak. İnşallah, bu kaza bize belki de madencilik veya yeniden yapılanma, bir daha bu kazaların yeniden olmaması için, nasıl Amerika Birleşik Devletleri'nde, Avustralya'da birtakım şeyler böyle olmuş. Hakikaten, İngilizce bir tabir vardır: "Safety rules are written by blood." diyorlar yani "Güvenlik kuralları kanla yazılır." Kanla ve hayatla yazılıyor, bütün dünyada da genel şey öyle, büyük kazalardan sonra bunlar olmuş. Bu çerçevede de inşallah çok güzel şeyler ortaya çıkartacağız. Kafamızda ve gönlümüzde şeyler var. Muhalefet edeceğiniz şeyler de olabilir, şerh edeceğiniz, ilave edeceğiniz şeyler de olabilir. Burada çok uyumlu çalışıyoruz, ben buna bir halel gelmemesi için, emin olun, çok üzerine titriyorum. Belki geçen yaptığım basın toplantısı da çok iyi niyetliydi ama biraz sizi bilgilendirmekten dolayı da benim bir eksikliğim olduğunu da hissettim. Onun için de zaten biraz önce özür de diledim şey olarak.

HASAN ÖREN (Manisa) – Başkanım, nezaketin bile bizi ezmeye yetiyor.

BAŞKAN – Estağfurullah.

HASAN ÖREN (Manisa) – Bu önemli bir dildir, güzel bir dildir. Bunu 4 defadır tekrar ediyorsunuz.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Hasan Ağabey, size tavsiye ediyoruz bu dili.

BAŞKAN – Allah razı olsun.

Ben açık konuşuyorum, ben Erkan Bey'i de, Necati Bey'i de, Namık Bey'i de, Hasan Bey'i de, Sakine Hanım'ı da, Özgür Bey'i de, Faysal Bey'i de -yani ismini anmadığım muhalefette arkadaşımız varsa- hepsini tanımış olmaktan hakikaten memnunum. Yani ikili ilişkilerde ben zaman zaman ferdî olarak aradığımda da çok yakın bir temas içerisindeyim. Ben bu dostluğun, şuradaki dostluğun Komisyon sonrasında, hatta milletvekilliği sonrasında çok daha sıcak, ölene kadar da devam edeceği kanaatindeyim. Askerlik anısı gibi bir şey olacak bu bizde ama Namık Bey'e bir söz hakkı düştü Nesrin Hanım'dan dolayı. Namık Bey'e söz veriyorum.

Buyurun.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Söz hakkımı kullanmak zorundayım müsaade ederseniz.

Şimdi, tabii ki Başkanımızın nezaketine ben de çok dikkat ediyorum ve olabildiğince bu nezaketli üslubu ben de kullanmaya çalışıyorum.

Bugün Kadir Gecesi ve hepimiz güzel mesajlar alıyoruz. Bizim de çocukluğumuzdan beri, benim de paylaştığım mesaj şudur: Cuma günleri hutbede okunan, o, İslam'ın mabedinde, camilerde okunan "Allah şüphesiz ki adaleti, iyiliği, yakınlarla yardım etmeyi emreder; fenalığı, kötülüğü ve azgınlığı yasaklar, düşünüp tutasınız diye size öğüt verir." Tabii benim çocukluğumdan beri camilerde bir tek anladığım cümle budur, onun dışındaki ritüeller Arapça geçtiği için, öteden beri "Biz niye dinimizi Türkçe yaşamıyoruz? Neden hepsini anlamıyoruz?" diye çocukluğumdan beri kafamda yormuşumdur ama o "adalet" kelimesine özellikle takmışımdır. Şüphesiz, adaleti aramak durumundayız.

Şimdi, bakın, burada arkadaşlarımız... Ben sonradan muttali oldum, bilgi sahibi oldum ve gerçekten de dünyanın hiçbir yerinde, 301 yurttaşının öldüğü bir kazada, kaza da değil katliamda, göz göre göre gelen bir faciada eğer Teftiş Kurulu Başkanlığı burada "Yaptığımız teftişlerde iş ve iş sağlığı güvenliği bakımından hiçbir aleyhe durum tespit edilmemiştir." diye bir sunum yapıyorsa, bir tespit yapıyorsa bu adamın derhâl görevden alınması lazım.

Şimdi, bakın, arkadaşlar, 301 insanın vebali hepimizin omuzlarında. Mübarek İslam'ın en güzel, oruç ayını yaşadığımız, Kadir Gecesi'ni yaşadığımız, vicdanımızda adaleti tartıştığımız şu günlerde vicdanımızı hiç kimsenin ihtirasına, kimsenin siyasi erkine biz bağlayamayız. Bir defa, bu insanlarda biraz vicdan varsa zaten kendiliklerinden ayrılması gerekiyordu. Bir idari soruşturma var, devam ediyor ama o idari soruşturmanın içerisindeki Teftiş Kurulu Başkanı görevde. Yani bunu bizim tavsiyemize gerek olmaksızın... İdare

hukukunda şey vardır, biz de hepimiz idare hukuku okuduk; idari soruşturma başladığı zaman onun sorumlusu görevden alınır teftiş kurullarında ama bu, Türkiye’de ve dünyada ender rastlanan bir olay, bugüne kadar görülüş şey değil.

Savcılığın bugüne kadar yaptığı şeyleri görmedik, geldiği zaman göreceğiz ama burada hepimiz ortak, vicdanları sızlatan bir durumla karşı karşıyayız. Ben Balıkesir’de 25 tane cenazeyi bizzat şeylere koydum ve o kazadan itibaren gerek Manisa milletvekillerimiz gerekse biz tüm ailelere tek tek yardım ederek, giderek, bizzat aileye başsağlığı dileyerek ziyaret ettik ve hiçbir zaman için konuşmalarımızda biz ölümü siyasi, politik bir malzeme de yapmadık, yapmamaya dikkat ettik ama bu şu demek değildir tabii ki: Oradaki kusurluyu aramayacağız, sorumluyu aramayacağız, hesap sormayacağız. Tabii ki soracağız. Yani evet, ölümlerin üzerinden siyasal bir rant elde etmeyelim, bunun politikasını yapmayalım ama Enerji Bakanının sorumluluğunu sorgulamayalım mı? Çalışma Bakanının sorumluluğunu sorgulamayalım mı? Siyasi erki, yürütme gücünü ben mi kullanıyorum? Daha dün Özgür Özel’le birlikte, İvrindi’deki antimon kazasında 2 tane yurttaşımız öldü, ertesı gün oradaydık. Sizin bir tane milletvekiliniz geldi mi Hanımefendi oraya? Size soruyorum, İzmir Milletvekili arkadaşım. Demin Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanının Kınık’a gittiğini söylediniz ve o Kınık’taki aradan yüz gün geçmiş, Cumhurbaşkanlığı seçimleri için propaganda döneminde orada yarım saat Kınık’ta kalmış ve bunu eleştiriyorsun.

NESRİN ULEMA (İzmir) – İnsan bir başsağlığı diler.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Ben de size o zaman şunu soruyorum: İki gün önce İvrindi’de 4 yurttaşımız büyük bir kaza geçirdi...

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – İki gün değil, on gün oldu.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – İşte, on gün oldu. Tarihleri var bende.

O zaman, soruyorum, buradan size soruyorum, sorma hakkım doğmuyor mu?

NESRİN ULEMA (İzmir) – İyi de “Balıkesir’e geldiniz mi?” diye soruyorsunuz.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Size soruyorum işte, o zaman buraya soruyorum: Sizin hangi milletvekiliniz...

NESRİN ULEMA (İzmir) – Hayır, Balıkesir’e mi...

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Hepinize soruyorum.

NESRİN ULEMA (İzmir) – Efendim, konu o değil. Bakın, bir yere, bir kazanın olduğu yere ilk kez bir Genel Başkan geliyor ve orada 51 tane Soma şehidi var, insanlara karşı hitap ediyor ve demiyor ki: “Geçmiş olsun, başınız sağ olsun ey Kınık halkı.” Benim söylediğim bu ve bunu da ben bu Komisyon gündemine...

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Ben sözümü bir bitireyim, ben sizin sözünüzü kesmedim, lütfen ben tamamlamak istiyorum.

NESRİN ULEMA (İzmir) – Hayır, hayır, bir cümle, bir şey daha ilave edeyim.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Bu sizin yaptığınız şey değil, ben sözlerimi tamamlayayım.

BAŞKAN – Nesrin Hanım, tamam...

NESRİN ULEMA (İzmir) – Ama bana sordunuz, soru sordunuz.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Sonra cevaplarsınız, ben konuşmamı bitireyim.

BAŞKAN – Nesrin Hanım, daha sonra söz vereyim.

NESRİN ULEMA (İzmir) – Ben cevap vermedim, siz bana ısrarla sordunuz, ben de cevap verdim.

BAŞKAN – Nesrin Hanım...

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Namık Bey, buyurun.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – İnsanlar kazalarda ölmeye devam ediyor. Soma’da 301 insan öldü, aradan yaklaşık bir buçuk ay zaman geçti, şu anda ölenlerin sayısı 100’e yaklaştı yine. 100’e yaklaştı, ben size önümüzdeki toplantıda rakamlar getireceğim.

Son olarak da yaklaşık bir hafta, on gün önce İvrindi’de antimon madeni arama kazasında -Afrika koşullarında üretim yapan bir yer, denetim sıfır, denetleyen yok- 2 yurttaşımız hayatını kaybetti, ben bir tane AKP’li vekil orada görmedim, gidip de başsağlığı dilediğini görmedim.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Nerede?

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Balıkesir İvrindi’de, Gözlüçayır köyünde. Şey veriyorum işte, siz söylediğiniz için söylüyorum.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Belediye Başkanımız gitmiştir.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Burada çalışıklarını da biliyorum ama siz söylediniz, cevaben söylüyorum.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Burada yoklama olduğu için ayrılamıyorlar.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Ayrıca, daha yirmi gün önce Kuzey Irak'ta 1.700 tane Irak askerini IŞİD denilen terör örgütü kafalarına sıkarak öldürdü, yok etti. Bir tane Hükümet yetkilisi kalkıp da IŞİD'le ilgili "terörist" şeyini kullandı mı? Hâlâ onlara "unsur" demiyor mu?

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Kullandı Namık Bey. IŞİD'i bir terör örgütü olarak Türkiye kabul etti zaten.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Sayın Başbakan... Şimdi, orada ölenler Müslüman değil mi? Orada ölenler...

BAŞKAN – Namık Bey, bunlar çok dağınık, şey olur. Gerekli cevabı verdiniz Nesrin Hanım'a...

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanını siz Kınık'ta -Cumhurbaşkanlığı seçimleri dolayısıyla geçiyor- orada yarım saat konuşma yapmış, orada ölenlerin yakınlarına uğramadı diye eleştirirseniz...

NESRİN ULEMA (İzmir) – Uğramadı diye değil, başsağlığı dilemedi diye eleştirdim.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – ...ben de bunları siz gelmediniz diye, İvrindi'de ölenlere gelip başsağlığı dilemediniz diye size söylerim, söyleme hakkım doğar.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ederim.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Kusura bakmayın, ölümler devam ediyor. Ben arkadaşımı gelmedi diye eleştirmiyorum, burada çalışma yaptığını biliyorum ama bunu fırsat bulmuş mağribi gibi de basında kullanmadım, kullanmıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Gitmişken de bir başsağlığı dilemek lazım ya.

NESRİN ULEMA (İzmir) – Dilenir yani.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Kullanmıyorum, arkadaşın gelip gelmediğini de orada basına söylemedim.

BAŞKAN – Biz şu konumuzu hemen şey yapalım.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Tamamlayayım ben, tamamlayayım.

BAŞKAN – Namık Bey, lütfen...

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Şimdi, o bakımdan, arkadaşlarımızın... Ölümler devam ediyor. Yani elbette siz yürütme organısınız, şu anda Hükûmetsiniz ve devlet yetkilerini sizler kullanıyorsunuz, Adalet ve Kalkınma Partili milletvekilliği ve bakanlık yapan arkadaşlarımız kullanıyor. Eğer bugün İvrindi'deki o kazada iş müfettişleri doğru dürüst denetim yapsalardı, o Afrika koşullarında üretim yapılan yerde, Balıkesir İvrindi'de 2 yurttaşımız hayatını kaybetmemiş olacaktı çünkü o maden kapatılırdı. Hiçbir tedbir yok, hiçbir sağlık güvenliği yok, hiçbir şekilde yok. Bir tane iş makinesi, etrafında, iş makinesinin dibinde çalışan insanlar var; burada insanlar ölür. Şunu söylemek istiyorum: Yani bu Soma Komisyonu iş ve iş sağlığı güvenliği konusunda tedbir almak üzere, araştırmak üzere görev yapıyoruz, bir sorumluluğumuz var. Dolayısıyla, bu sorumluluğun sahibi olan insanların, yürütme erkini kullanan insanların bu noktada sorumluluk şeyinde yerini alması gerekir ve dolayısıyla arkadaşlarımızın imzaladığı, verdiği şeyin altına ben de imzayı atıyorum. Hiç kuşkusuz, bu Komisyon iş olsun diye burada toplanmış değil, tavsiye kararında bulunabilir, talep edebilir. Çünkü, Türkiye Büyük Millet Meclisine tavsiyede bulunacak bir komisyon, Bakanlığa niye tavsiyede bulunmasın? Biz ne yapacağız raporumuzla? Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna tavsiyede bulunmayacak mıyız arkadaşlar?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Raporda bulunacağız.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Evet, raporda bulunacağız.

Şu anda da Komisyon kendi iradesiyle burada bir talebi... Ki ben bireysel olarak, milletvekili olarak bile müracaat edebilirim, benim bu hakkım var. "Bu insanların böyle böyle böyle böyle durumları vardır, gereğini yapın." diye müracaat ederim. Bir milletvekili olarak benim bireysel olarak müracaat edebilme hakkım olan bir yerde evleviyetle komisyonun olması lazım, bunda hukuken bir sıkıntı yok. Dolayısıyla, biz, yaptığımız işte benim için ölçü şudur, bir: Hakkaniyetli mi? Adaletli mi? Kamu yararını koruyor mu? Benim için ölçütler bunlardır. Dolayısıyla, bu yönde karar alınmasının, Komisyonumuzun yaptığı, ifa ettiği görev bakımından tarafsız, yansız ama gerçeği ve adaleti arayan bir komisyon olmasının bir göstergesi olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

İsimlerini daha önce okudum 5 milletvekilimizin imzaladığı... Bir daha okuyorum: Necati Özensoy, Bursa Milletvekili; Sakine Öz, Manisa Milletvekili; Hasan Ören, Manisa Milletvekili; Erkan Akçay, Manisa Milletvekili; Faysal Sarıyıldız, Şırnak Milletvekili ve

Namık Bey ve Namık Havutça, Balıkesir Milletvekili; 6 milletvekilimizin imzalamış olduğu bu önergeyi ve kopyalarını dağıttığım bu önergeyi gündeme alıp almamayı oylatacağım.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Oylamaya gerek yok Başkanım. Bu, oylanması gereken bir şey değil ki.

BAŞKAN – Şimdi, bunları zaten tartıştık.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Oylama yapmayacaksak...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Oylamayı gerektirmez ki bu, dosyaya tavsiye kararı olarak yazılır.

BAŞKAN – Burada tartıştık, dolayısıyla içeriğini tartıştığımız bir şey...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – O zaman, tavsiye kararı olarak da gönderelim.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Tavsiye kararı olarak gönderecekseniz oylamayalım.

BAŞKAN – Hayır, tavsiye kararı Komisyondan oy birliğiyle çıkar.

Ben müsaade ederseniz bunun gündeme alınıp alınmamasını oylatacağım.

Gündeme alınmasını isteyenler... Gündeme alınmasını istemeyenler...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Gündeme aldık, konuştuk bunun üzerinde Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Yok, hani tavsiye kararı, ön görüşme üzerine... Ama arkadaşlarımız bunu alsınlar, bunu raporumuzda ilgili bir yerlere...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Son söz milletvekilinin...

BAŞKAN – Son söz milletvekilinin, kapatmadan size veriyorum Erkan Bey.

Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, öncelikle herkesin Kadir Gecesi mübarek olsun.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim, bil mukabele.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ben bugüne dair hiç üzgün de değilim yani hiç birbiri mizi kırmamıza da gerek yok. Sadece şunu yöneltiyorum arkadaşlara, kendilerine sormaları için: Ülkemizde 4 sayın bakan haklarındaki iddia nedeniyle istifa ettiler, soruşturma vesaire sonuçlandı mı veya haklarında bir hüküm mü icra edildi? Yok. Bir ülkenin bakanları haklarındaki iddialar nedeniyle istifa edebiliyor da bu kadar, 301 kişinin öldüğü bir olayda bu bürokratlar üzerinde bu kadar... Soruşturmanın selameti bakımından gayet normal olduğunu düşünüyorum değerli arkadaşlar. Keşke o kararı alsaydık ama tabii, bizler de diğer yöntemleri, arkadaşların, Yılmaz Bey'in de tavsiye yöntemleri de elbette kullanacağız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ayrıca, Muzaffer Bey'in AFAD'la ilgili açıklama yapmasını da yadırgamadım, yani ona herhangi bir şey de...

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Kadir Geceniz mübarek olsun arkadaşlar, bir cümleyle de ben artık sonlandırayım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Bugünkü toplantımızı kapatıyorum.

Herkesin Kadir Gecesi'ni kutluyorum.

Kapanma Saati: 18.13

NOT: Komisyon İç Tüzük'ün 105'inci maddesine göre süre uzatımı kararı almıştır.